

Collegevoorstel

Inleiding

In de collegeperiode 2006-2010 is vastgesteld dat met betrekking tot het leerlingenvervoer de regelgeving en praktijk uit elkaar liepen. In 2009 heeft het college een herijking van het leerlingenvervoer aangekondigd. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Primaire verantwoordelijkheid bij ouders.
- Gemeente moet zo min mogelijk in de positie van beoordelaar komen van (on-) mogelijkheden bij kinderen en ouders.
- Kinderen niet onnodig in busje.
- Vereenvoudiging regelgeving.
- Ruimhartige regeling (afschaffing drempelbedrag).

Het in 2009 aangekondigde beleid blijft uitgangspunt voor een verdere aanpassing van het leerlingenvervoer. Het nieuwe beleid sluit beter aan bij de Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden: de gemeente is veel meer de 'bekostiger' van het leerlingenvervoer dan de 'organisator'. De organisatie van het leerlingenvervoer wordt meer bij de ouders neergelegd; zij zijn zelf verantwoordelijk. In aanvulling op de eerdere uitgangspunten wordt het nieuwe beleid gekenmerkt door de volgende beginselen:

- De gemeente stelt ouders in staat vervoer zelf te regelen (faciliteren i.p.v. organiseren).
- Bevorderen zelfstandigheid van het kind.
- Aangepast vervoer voor wie dat echt nodig heeft.
- Betaalbaar houden vervoersregeling.

Met deze uitgangspunten kan recht gedaan worden aan de bedoeling van de verordening: bekostiging is de regel en aangepast vervoer de uitzondering.

Feitelijke informatie

De Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de expertise centra (WEC) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) verplichten de gemeente om, onder bepaalde voorwaarden, de kosten van het vervoer te vergoeden die gemaakt worden ten behoeve van het schoolbezoek. De gemeenteraad heeft de wettelijke taak om een regeling (verordening) vast te stellen waarin het leerlingenvervoer nader geregeld wordt. De verordening geldt als:

- De school te ver weg is;
- De leerling een handicap of stoornis heeft.

Ouders kunnen een beroep doen op leerlingenvervoer als hun kind gaat naar:

- het basisonderwijs: reguliere basisscholen en speciale scholen voor het basisonderwijs;
- speciaal onderwijs: (voortgezet) speciaal onderwijs;
- regulier voortgezet onderwijs (indien sprake is van een handicap).

In veel gevallen wordt een verordening toegepast die gebaseerd is op de modelverordening leerlingenvervoer van de VNG. Zo ook in de gemeente Heusden. De verordening omvat:

- de begrippen die bij het leerlingenvervoer van belang zijn;
- bekostiging van noodzakelijke vervoerskosten (openbaar vervoer; aangepast vervoer; begeleider);

Onderwerp Herijking leerlingenvervoer

- bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor verschillende vormen van onderwijs;
- bekostiging van weekeinde- en vakantievervoer;
- toepassing van inkomensafhankelijke bijdragen;
- het vervoer van gehandicapte leerlingen van scholen voor primair en voortgezet onderwijs;
- de aanvraagprocedure.

In de loop van de afgelopen decennia hebben zich twee ontwikkelingen voorgedaan die verhogend hebben gewerkt op de gemeentelijke kosten voor het leerlingenvervoer:

1. toename van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer;
2. een ruimhartiger beleid dan wet en modelverordening voorschrijven.

Nu de gemeentelijke financiële armslag als gevolg van bezuinigingen aanmerkelijk kleiner wordt, is het tijd om het leerlingenvervoer te herijken, met name om de voorziening overeind te houden voor de doelgroep die niet zonder leerlingenvervoer kan.

In bijgaand raadsvoorstel worden voorstellen gedaan om het leerlingenvervoer te herijken, met name door terug te gaan naar de essentie van de wet- en regelgeving. De voorstellen leiden tot een vereenvoudiging van de verordening en beheersing van de kosten.

Afweging

In bijgaande Notitie herijking leerlingenvervoer gemeente Heusden worden voorstellen gedaan om het leerlingenvervoer te herijken, met name door terug te gaan naar de essentie van de wet- en regelgeving. De voorstellen leiden tot een vereenvoudiging van de verordening en beheersing van de kosten.

In hoofdlijnen komen de voorstellen op het volgende neer:

- het leerlingenvervoer wordt in hoofdzaak teruggebracht tot twee soorten voorzieningen:
  - 1) een bekostiging (budget) op basis van de kosten van het openbaar vervoer (ouders regelen het zelf);
  - 2) aangepast vervoer (busje of taxi);
- optrekken van de kilometergrens waarboven aanspraak kan worden gemaakt door leerlingen van het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, van 4 naar 6 kilometer;
- afschaffen van de overgangsregeling uit de beleidsregels;
- afschaffen van het drempelbedrag en de daaraan gekoppelde eigen bijdrage;
- afschaffen van de subsidieregeling voor de eigen bijdrage.

Inzet van Middelen

Er zijn niet direct financiële en/of personele consequenties verbonden aan dit voorstel. Met betrekking tot leerlingenvervoer is in de meerjarenraming rekening gehouden met een te realiseren taakstellende bezuiniging van € 30.000,- vanaf 2012, oplopend tot € 50.000,- in 2013. Daarnaast heeft bij de 2e berap 2010 op basis van kostenontwikkelingen een bijstelling (kostenverhoging) van € 40.000,- plaatsgevonden die niet structureel in de begroting is verwerkt. Dit betekent dat op

	Zaaknummer: OWZFD01
Onderwerp	Herijking leerlingenvervoer

leerlingenvervoer een groter bedrag dan de taakstelling aan besparingen gerealiseerd moet worden.

Als gevolg van de voorgestelde maatregelen worden, in vergelijking met de situatie in het lopende schooljaar, besparingen gerealiseerd die kunnen oplopen tot € 94.000,--.

Risico's

Als de voorgestelde maatregelen niet worden overgenomen zal de taakstelling niet gerealiseerd worden

Procedure

Over de herijking van het leerlingenvervoer is tweemaal overleg gevoerd met de Cliëntenraad Leerlingenvervoer. De Cliëntenraad Leerlingenvervoer heeft zijn standpunt verwoord in een schriftelijke reactie die als bijlage bij het raadsvoorstel zal worden aangeboden.

Na uw besluit zullen de Notitie en de gewijzigde verordening worden geagendeerd in de Informatievergadering Samenleving van 3 maart aanstaande. Vervolgens wordt de gemeenteraad om besluitvorming gevraagd in zijn vergadering van 22 maart 2011.

Door tijdige besluitvorming in de gemeenteraad kan het gewijzigde leerlingen vervoer geëffectueerd worden in het schooljaar 2011-2012.

In de maand april zal werk gemaakt worden van bekendmaking en communicatie bij en met alle betrokkenen.

Voorgenomen besluit

Wij stellen u voor bijgaand besluit vast te stellen.

	Zaaknummer: OWZFD01
Onderwerp	Herijking leerlingenvervoer

BESLUIT

Het college van Heusden heeft in de vergadering van 22 februari 2011;

gelet op: Wet op het Primair Onderwijs; Wet op de Expertise Centra; Wet op het Voortgezet Onderwijs;

besloten:

- in te stemmen met de Notitie herijking leerlingenvervoer gemeente Heusden;
- in te stemmen met het raadsvoorstel 'herijking leerlingenvervoer 2011'.

namens het college van Heusden,
de secretaris,

mr. J.T.A.J. van der Ven

Raadsvoorstel

Inleiding

In de vorige collegeperiode is vastgesteld dat met betrekking tot het leerlingenvervoer de regelgeving en praktijk uit elkaar liepen. In 2009 heeft het college een herijking van het leerlingenvervoer aangekondigd. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Primaire verantwoordelijkheid bij ouders.
- Gemeente moet zo min mogelijk in de positie van beoordelaar komen van (on-) mogelijkheden bij kinderen en ouders.
- Kinderen niet onnodig in busje.
- Vereenvoudiging regelgeving.
- Ruimhartige regeling (afschaffing drempelbedrag).

Het in 2009 aangekondigde beleid blijft uitgangspunt voor de herijking van het leerlingenvervoer. Beoogd wordt beter aan te sluiten bij de bestaande Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden: de gemeente is veel meer de 'bekostiger' van het leerlingenvervoer dan de 'organisator'. De organisatie van het leerlingenvervoer wordt meer bij de ouders neergelegd; zij zijn zelf verantwoordelijk. In aanvulling op de eerdere uitgangspunten wordt de herijking van het leerlingenvervoer gekenmerkt door de volgende beginselen:

- De gemeente stelt ouders in staat vervoer zelf te regelen (faciliteren i.p.v. organiseren).
- Bevorderen zelfstandigheid van het kind.
- Aangepast vervoer voor wie dat nodig heeft.
- Betaalbaar houden vervoersregeling.

Met deze uitgangspunten kan recht gedaan worden aan de bedoeling van de verordening: bekostiging is de regel en aangepast vervoer de uitzondering.

Feitelijke informatie

De Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de expertise centra (WEC) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) verplichten de gemeente om, onder bepaalde voorwaarden, de kosten van het vervoer te vergoeden die gemaakt worden ten behoeve van het schoolbezoek. De gemeenteraad heeft de wettelijke taak om een regeling (verordening) vast te stellen waarin het leerlingenvervoer nader geregeld wordt. De verordening geldt als:

- De school te ver weg is;
- De leerling een handicap of stoornis heeft.

Ouders kunnen een beroep doen op leerlingenvervoer als hun kind gaat naar:

- het basisonderwijs: reguliere basisscholen en speciale scholen voor het basisonderwijs;
- speciaal onderwijs: (voortgezet) speciaal onderwijs;
- regulier voortgezet onderwijs (in er sprake is van een handicap)

In veel gevallen wordt een verordening toegepast die gebaseerd is op de modelverordening leerlingenvervoer van de VNG. Zo ook in de gemeente Heusden. De verordening omvat:

- de begrippen die bij het leerlingenvervoer van belang zijn;

Zaaknummer	OWZFD01
Onderwerp Herijking leerlingenvervoer	

- bekostiging van noodzakelijke vervoerskosten (openbaar vervoer; aangepast vervoer; begeleider);
- bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor verschillende vormen van onderwijs;
- bekostiging van weekeinde- en vakantievervoer;
- toepassing van inkomensafhankelijke bijdragen;
- het vervoer van gehandicapte leerlingen van scholen voor primair en voortgezet onderwijs;
- de aanvraagprocedure.

In de loop van de afgelopen decennia hebben zich twee ontwikkelingen voorgedaan die verhogend hebben gewerkt op de gemeentelijke kosten voor het leerlingenvervoer:

1. toename van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer;
2. een ruimhartiger beleid dan wet en modelverordening voorschrijven.

Nu de gemeentelijke financiële armslag als gevolg van bezuinigingen aanmerkelijk kleiner wordt, is het tijd om het leerlingenvervoer te herijken, met name om de voorziening overeind te houden voor de doelgroep die niet zonder leerlingenvervoer kan.

In dit raadsvoorstel worden voorstellen gedaan om het leerlingenvervoer te herijken, met name door terug te gaan naar de essentie van de wet- en regelgeving. De voorstellen leiden tot een vereenvoudiging van de verordening en beheersing van de kosten.

De belangrijkste kenmerken van de herijking in grote lijnen:

- het leerlingenvervoer wordt in hoofdzaak teruggebracht tot twee soorten voorzieningen:
  - 1) een bekostiging (budget) op basis van de kosten van het openbaar vervoer (ouders regelen het zelf);
  - 2) aangepast vervoer (busje of taxi);
- optrekken van de kilometergrens waarboven aanspraak kan worden gemaakt door leerlingen van het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, van 4 naar 6 kilometer;
- afschaffen van de overgangsregeling uit de beleidsregels;
- afschaffen van het drempelbedrag en de daaraan gekoppelde eigen bijdrage;
- afschaffen van de subsidieregeling voor de eigen bijdrage.

Afweging

In bijgaande Notitie herijking leerlingenvervoer gemeente Heusden worden voorstellen gedaan om het leerlingenvervoer te herijken, met name door terug te gaan naar de essentie van de wet- en regelgeving. De voorstellen leiden tot een vereenvoudiging van de verordening en beheersing van de kosten.

In hoofdlijnen komen de voorstellen op het volgende neer:

- het leerlingenvervoer wordt in hoofdzaak teruggebracht tot twee soorten voorzieningen:
  - 1) een bekostiging (budget) op basis van de kosten van het openbaar vervoer (ouders regelen het zelf);
  - 2) aangepast vervoer (busje of taxi);

Zaaknummer	OWZFD01
Onderwerp Herijking leerlingenvervoer	

- optrekken van de kilometergrens waarboven aanspraak kan worden gemaakt door leerlingen van het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, van 4 naar 6 kilometer;
- afschaffen van de overgangsregeling uit de beleidsregels;
- afschaffen van het drempelbedrag en de daaraan gekoppelde eigen bijdrage;
- afschaffen van de subsidieregeling voor de eigen bijdrage.

Inzet van Middelen

Er zijn niet direct financiële en/of personele consequenties verbonden aan dit voorstel. Met betrekking tot leerlingenvervoer is in de meerjarenraming rekening gehouden met een te realiseren taakstellende bezuiniging van € 30.000,-- vanaf 2012, oplopend tot € 50.000,-- in 2013. Daarnaast heeft bij de 2e berap 2010 op basis van kostenontwikkelingen een bijstelling (kostenverhoging) van € 40.000,-- plaatsgevonden die niet structureel in de begroting is verwerkt. Dit betekent dat op leerlingenvervoer een groter bedrag dan de taakstelling aan besparingen gerealiseerd moet worden.

Als gevolg van de voorgestelde maatregelen worden, in vergelijking met de situatie in het lopende schooljaar, besparingen gerealiseerd die kunnen oplopen tot € 94.000,--.

Risico's

Als de voorgestelde maatregelen niet worden overgenomen zal de taakstelling niet gerealiseerd worden.

Procedure

Over de herijking van het leerlingenvervoer is tweemaal overleg gevoerd met de Cliëntenraad Leerlingenvervoer. De Cliëntenraad Leerlingenvervoer heeft zijn standpunt verwoord in een schriftelijke reactie die als bijlage bij het raadsvoorstel is gevoegd. Als reactie hierop hebben wij de volgende afwegingen gemaakt (met verwijzing naar de door Cliëntenraad aangegeven items):

1. + 2: Een grens is een grens. Het hanteren van grenzen zal altijd tot gevolg hebben dat sommige mensen net binnen of buiten zo'n grens vallen. ons college kiest voor het hanteren van een objectief meetbare grens.
3. Artikel 13a is weloverwogen geschrapt. De gemeente Heusden respecteert de keuzevrijheid van onderwijs ten volle maar wil, indachtig het principe van de verordening (de verantwoordelijkheid voor het schoolbezoek van de leerling blijft bij de ouders liggen), niet verder gaan dan waartoe zij volgens de wet verplicht is. Daarbij volgt de gemeente de redentatie dat wanneer de school van keuze met het openbaar vervoer te bereiken is, er een vergoeding voor de kosten van dat openbaar vervoer wordt verstrekt.
4. Het leidende principe in de verordening, ook ten aanzien van clusterkinderen die het Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs bezoeken (artikel 15), is dat er een bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer wordt verstrekt. De gemeente Heusden voert het beleid dat alle kinderen met een clusterindicatie die een

Zaaknummer	OWZFD01
Onderwerp Herijking leerlingenvervoer	

clusterschool bezoeken, in aanmerking komen voor aangepast vervoer. Daarmee voorkomt de gemeente ook dat het college op de stoel van de beoordelaar komt te zitten.

Kinderen met een clusterindicatie die in staat zijn het regulier voortgezet onderwijs te volgen, worden benaderd vanuit het perspectief van hun mogelijkheden en niet vanuit hun beperkingen. De redentatie die ons college volgt gaat er van uit dat deze kinderen ook vanuit het leerlingenvervoer benaderd worden op basis van de mogelijkheid om regulier onderwijs te volgen. Wanneer er consequent volgens de verordening gehandeld zou worden, dan is er voor een kind dat het regulier voortgezet onderwijs bezoekt, géén voorziening in leerlingenvervoer, tenzij het kind (titel 6 van de verordening) kan worden aangemerkt als een leerling met een handicap. De gemeente Heusden stelt voor deze groep kinderen dat ze recht heeft op een vergoeding gebaseerd op de kosten van het openbaar vervoer. In die situatie hoeft er geen verdere beoordeling door het college plaats te vinden.

Indien de ouders van mening zijn dat het kind niet zelfstandig of onder begeleiding gebruik kan maken van het openbaar vervoer, dan kan gevraagd worden om aangepast vervoer. In die situatie zijn het niet de ouders die beoordelen of aangepast vervoer de juiste voorziening is, maar –zoals overal in verordening wordt vermeld- het college. Ons college laat zich in die situatie adviseren door een ter zake kundige organisatie. Zoals gesteld wil het college zich zo min mogelijk op de stoel van beoordelaar zetten, maar er blijven situaties die om een beoordeling vragen.

5. De verordening is een regeling die de verplichtingen die de wet ons oplegt nader uitwerkt. De steunstructuur is geen voorziening in de zin van de wet en wordt daarom niet in de verordening uitgewerkt. De steunstructuur richt zich vooral op voorwaarden rondom het leerlingenvervoer, die vooral op het vlak van opvoeding, educatie en zorg liggen. De opzet van de steunstructuur zal ook vanuit die aandachtsgebieden georganiseerd en bekostigd worden. De opzet van de steunstructuur loopt voor een deel parallel aan het besluitvormingstraject van de herijking van het leerlingenvervoer. Vanwege het voornemen om het gewijzigde leerlingenvervoer al in het nieuwe schooljaar te effectueren zullen reeds voor de formele besluitvorming verkennende gesprekken gevoerd worden met organisaties die een rol kunnen spelen in de opzet en uitvoering van de steunstructuur.
6. Ons college zal, na besluitvorming, de communicatie breed inzetten. Wij nemen de suggestie van de Cliëntenraad over om alle scholen en de lokale media hierbij te betrekken.

Na uw besluit zal de gewijzigde Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden 2011 worden gepubliceerd. Door de tijdige besluitvorming in uw daad kan het gewijzigde leerlingenvervoer geëffectueerd worden in het schooljaar 2011-2012.

Voor de uitwerking van de Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden 2011 zal ons college nadere beleidsregels vast stellen.

In de maand april zal werk gemaakt worden van bekendmaking en communicatie bij en met alle betrokkenen.

Onderwerp Herijking leerlingenvervoer

Voorgenomen besluit

Wij stellen u voor bijgaand besluit vast te stellen.

Het college van Heusden,
de secretaris,
mr. J.T.A.J. van der Ven

de burgemeester,
drs. H.P.T.M. Willems

	Zaaknummer	OWZFD01
Onderwerp Herijking leerlingenvervoer		

De gemeenteraad van Heusden in zijn openbare vergadering van 22 maart 2011;
gezien het voorstel van het college van 22 februari 2011, doc.nr. OWZFD01

gelet op Wet op het primair onderwijs; Wet op de expertise centra; Wet op het voortgezet onderwijs;

gelet op de beraadslaging;

b e s l u i t :

- in te stemmen met de uitgangspunten van het gewijzigde leerlingenvervoer als verwoord in de Notitie herijking leerlingenvervoer gemeente Heusden;
- vast te stellen de gewijzigde Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden 2011, alsmede de toelichting op de wijzigingen en de toelichting op de verordening zelve;
- in te trekken de oude regeling bekend onder de naam Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden per 1 januari 2008;
- in te trekken de "deelverordening subsidie leerlingenvervoer" van 4 oktober 2005.

de griffier,

de voorzitter,

mw. drs. E.J.M. de Graaf

drs. H.P.T.M. Willems

Notitie herijking leerlingenvervoer gemeente Heusden 2011

21-02-2011

Inhoud

1.	Het Leerlingenvervoer.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	Wat is leerlingenvervoer	3
1.3	Wetgeving en verantwoordelijkheid gemeente.....	3
1.4	Schema indeling onderwijs.....	4
1.5	Voorwaarden voor het gebruik van leerlingenvervoer	5
1.5.1	Kilometergrens / afstandscriterium	5
1.5.2	Openbaar vervoer als uitgangspunt	5
1.5.3	Leeftijdsgrens	5
2.	Aanpassing en herijking.....	6
2.1	Knelpunten	6
2.2	Herijking.....	6
2.2.1	De Vervoerstrap	7
2.2.2	Steunstructuur.....	8
2.2.3	Kinderen met clusterindicatie die het regulier onderwijs bezoeken	8
2.3	Voorstellen voor maatregelen.....	9
2.3.1	Schrappen van een aantal vervoersvoorzieningen	10
2.3.2	Optrekken kilometergrens	10
2.3.3	Aanpassen artikel 13 verordening.....	11
2.3.4	Schrappen overgangsregeling	11
2.4	Kanttekening	12
2.5	Acceptatie nieuw beleid	12
2.6	Schema leerlingenvervoer na herijking.....	13
3.	Leerlingenvervoer in cijfers	14
3.1	Aantallen leerlingenvervoer in het schooljaar 2010-211	14
3.2	Totale kosten leerlingenvervoer de laatste 7 jaren	14
3.3	Besparingen als gevolg van de herijking.....	15
4.	Samenvatting.....	16

1. Het Leerlingenvervoer

1.1 Inleiding

Met deze notitie willen wij de gemeenteraad voorstellen het leerlingenvervoer te herijken. Die herijking is nodig omdat enerzijds de kosten van het leerlingenvervoer toenemen en anderzijds de gemeentelijke financiële armslag als gevolg van bezuinigingen kleiner wordt.

De notitie schetst eerst in het kort wat de gemeentelijke rol ten aanzien van het leerlingenvervoer is. Vervolgens wordt de huidige situatie geanalyseerd en volgen er voorstellen om het leerlingenvervoer te herijken.

In het laatste deel van de notitie is een cijfermatig overzicht van het leerlingenvervoer opgenomen.

1.2 Wat is leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is bedoeld om de toegankelijkheid van het onderwijs te waarborgen. Het leerlingenvervoer zorgt voor de bekostiging van het vervoer van leerlingen naar het speciaal onderwijs en van leerlingen naar het basis- en voortgezet onderwijs die vanwege hun handicap passend vervoer nodig hebben. Daarnaast zorgt het leerlingenvervoer voor het vervoer naar het primair onderwijs dat op basis van godsdienst of levensbeschouwing wordt gewenst.

De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor passend vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school die aansluit op de levensovertuiging van de ouders en/of de handicap of stoornis van het kind. In de huidige praktijk zijn er in grote lijnen drie vormen van bekostiging van leerlingenvervoer mogelijk:

1. de gemeente verstrekt een vergoeding voor de kosten van het openbaar vervoer (en eventueel eenzelfde vergoeding voor de begeleider);
2. de gemeente zorgt voor georganiseerd vervoer met een taxi of taxibus (aangepast vervoer);
3. de gemeente verstrekt een kilometervergoeding aan de ouders voor het zelf brengen en halen van hun kind (auto of fiets).

Het recht op leerlingenvervoer is gekoppeld aan het volgen van onderwijs. De gemeente heeft de zorgplicht voor het leerlingenvervoer van huis naar school en terug. Dit betekent dat voorzieningen als buitenschoolse opvang, logeerhuizen en diverse voorzieningen voor zorg of therapie in principe niet verzorgd worden door het leerlingenvervoer.

1.3 Wetgeving en verantwoordelijkheid gemeente

De Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de expertise centra (WEC) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) verplichten de gemeente om, onder bepaalde voorwaarden, de kosten van het vervoer te vergoeden die gemaakt worden ten behoeve van het schoolbezoek.

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak om een regeling (verordening) vast te stellen waarin het leerlingenvervoer nader geregeld wordt. De verordening geldt als:

- De school te ver weg is;
- De leerling een handicap of stoornis heeft.

Ouders kunnen een beroep doen op leerlingenvervoer als hun kind gaat naar:

- het basisonderwijs: reguliere basisscholen en speciale scholen voor het basisonderwijs;
- speciaal onderwijs: (voortgezet) speciaal onderwijs;
- gewoon voortgezet onderwijs (alleen wanneer er sprake is van een handicap van het kind).

1.4 Schema indeling onderwijs

Wetten	Wet Primair Onderwijs	Wet Voortgezet Onderwijs	Wet Expertise Centra
Scholen	<ul style="list-style-type: none"> • Basisonderwijs • Speciaal Basisonderwijs (vroeger: LOM) 	Gewoon voortgezet onderwijs, inclusief: <ul style="list-style-type: none"> - Praktijkonderwijs - Leerweg Ondersteunend Onderwijs 	Regionale Expertise Centra: <ul style="list-style-type: none"> • Cluster 1 (visuele handicap) • Cluster 2 (auditieve handicap) • Cluster 3 (lichamelijke of verstandelijke handicap) • Cluster 4 (gedrags- en psychiatrische stoornissen) Ook wel genoemd: <ul style="list-style-type: none"> - Speciaal Onderwijs - Voortgezet Speciaal Onderwijs

Speciaal basisonderwijs (SBO) en Speciaal Onderwijs (SO) worden nog al eens met elkaar verward. Het Speciaal basisonderwijs wordt in de wet hetzelfde behandeld als het gewone basisonderwijs. Het richt zich op kinderen die in staat worden geacht het niveau van het gewone basisonderwijs te kunnen halen, maar die wat meer of andere zorg nodig hebben.

Voor kinderen bij wie duidelijk sprake is van een handicap (dat wordt vastgesteld door een Commissie van indicatiestelling) is er het Speciaal Onderwijs.

In veel gevallen wordt een verordening toegepast die gebaseerd is op de modelverordening leerlingenvervoer van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit is ook zo in de gemeente Heusden. De verordening omvat:

- de begrippen die bij het leerlingenvervoer van belang zijn;
- bekostiging van noodzakelijke vervoerskosten (openbaar vervoer en vervoer per fiets; aangepast vervoer; eigen vervoer; begeleider);
- bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor verschillende vormen van onderwijs;
- bekostiging van weekeinde- en vakantievervoer;
- de drempelbedragen;
- toepassing van inkomensafhankelijke bijdragen;

- het vervoer van gehandicapte leerlingen van scholen voor primair en voortgezet onderwijs;
- de aanvraagprocedure.

De verordening richt zich in aparte hoofdstukken (titels) op drie verschillende doelgroepen:

1. Leerlingen van basisscholen en speciale scholen voor basisonderwijs (SBO).
2. Leerlingen van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (SO en VSO).
3. Gehandicapte leerlingen van scholen voor Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs.

1.5 Voorwaarden voor het gebruik van leerlingenvervoer

Schoolkinderen kunnen onder bepaalde voorwaarden gebruik maken van het leerlingenvervoer. De belangrijkste zijn:

1.5.1 Kilometergrens / afstandscriterium

Een van de voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op leerlingenvervoer is dat de school minimaal een bepaalde afstand van de woning is gelegen, het zogenaamde afstandscriterium of kilometergrens. Gemeenten kunnen per schoolsoort een verschillend afstandscriterium hanteren, maar het wettelijk maximum bedraagt 6 kilometer. Dit wil zeggen dat er voor kinderen die binnen deze afstand wonen, geen leerlingenvervoer hoeft te worden geregeld. De gemeente Heusden hanteert in de oude verordening een grens van 4 kilometer.

Het afstandscriterium geldt niet voor leerlingen die vanwege een handicap niet of niet zelfstandig gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Zij kunnen in veel gevallen ook binnen de kilometergrens aanspraak maken op leerlingenvervoer.

1.5.2 Openbaar vervoer als uitgangspunt

Het uitgangspunt voor het verzorgen van passend vervoer is dat elke leerling geacht wordt gebruik te maken van het openbaar vervoer. Een handicap, maar ook het ontbreken van openbaar vervoer of een te lange reistijd, kunnen redenen zijn waarom iemand niet van het openbaar vervoer gebruik kan maken.

1.5.3 Leeftijdsgrens

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in haar modelverordening gesteld dat kinderen tot 9 jaar begeleiding nodig hebben in het openbaar vervoer. Gemeenten kunnen bepalen dat kinderen boven een bepaalde leeftijd (vaak is dat 9 jaar) in staat geacht worden zelfstandig te reizen. Ook onze gemeente heeft in de verordening een leeftijdsgrens van 9 jaar opgenomen. De leeftijdsgrens geldt niet voor kinderen die aangewezen zijn op aangepast vervoer.

2. Aanpassing en herijking

2.1 Knelpunten

In de collegeperiode 2006-2010 is vastgesteld dat met betrekking tot het leerlingenvervoer de regelgeving en praktijk uit elkaar liepen. Dat was met name zichtbaar bij de kinderen die het speciaal basisonderwijs bezoeken: zij werden allen met aangepast vervoer (taxibusje) naar school en naar huis gebracht. In 2009 heeft het college een herijking van het leerlingenvervoer aangekondigd. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Primaire verantwoordelijkheid bij ouders.
- Gemeente moet zo min mogelijk in de positie van beoordelaar komen van (on-) mogelijkheden bij kinderen en ouders.
- Kinderen niet onnodig in busje.
- Vereenvoudiging regelgeving.
- Soepele regeling (afschaffing drempelbedrag).

Daarnaast hebben zich in de loop van de afgelopen decennia twee ontwikkelingen voorgedaan die verhogend hebben gewerkt op de gemeentelijke kosten voor het leerlingenvervoer:

1. toename van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer;
2. een ruimer beleid dan wet en modelverordening voorschrijven.

Nu de gemeentelijke financiële armslag als gevolg van bezuinigingen aanmerkelijk kleiner wordt, is het tijd om het leerlingenvervoer te herijken, met name om de voorziening overeind te houden voor de doelgroep die niet zonder leerlingenvervoer kan.

2.2 Herijking

Het in 2009 aangekondigd beleid blijft uitgangspunt voor een herijking van het leerlingenvervoer. Beoogd wordt beter aan te sluiten bij de bestaande Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden: de gemeente is veel meer de 'bekostiger' van het leerlingenvervoer dan de 'organisator'. De organisatie van het leerlingenvervoer wordt meer bij de ouders neergelegd; zij zijn zelf verantwoordelijk voor het vervoer naar- en van school van hun kind(eren). In aanvulling op de eerdere uitgangspunten wordt de herijking van het leerlingenvervoer gekenmerkt door de volgende beginselen:

- De gemeente stelt ouders in staat vervoer zelf te regelen (faciliteren i.p.v. organiseren).
- Bevorderen zelfstandigheid van het kind.
- Aangepast vervoer voor wie dat nodig heeft.
- Betaalbaar houden vervoersregeling.

Met deze uitgangspunten kan recht gedaan worden aan de bedoeling van de verordening: bekostiging van openbaar vervoer is de regel en aangepast vervoer de uitzondering.

In deze notitie worden voorstellen gedaan om het leerlingenvervoer te herijken, met name door terug te gaan naar de essentie van de wet- en regelgeving. De voorstellen leiden ook tot een vereenvoudiging van de verordening en beheersing van de kosten.

De belangrijkste kenmerken van de herijking in grote lijnen:

- het leerlingenvervoer wordt in hoofdzaak teruggebracht tot twee soorten voorzieningen:
  - 1) een bekostiging (budget) op basis van de kosten van het openbaar vervoer (ouders regelen het zelf);
  - 2) aangepast vervoer (busje of taxi);
- optrekken van de kilometergrens waarboven aanspraak kan worden gemaakt door leerlingen van het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, van 4 naar 6 kilometer;
- afschaffen van de overgangsregeling uit de beleidsregels;
- afschaffen van het drempelbedrag en de daaraan gekoppelde eigen bijdrage;
- afschaffen van de subsidieregeling voor de eigen bijdrage.

2.2.1 De Vervoerstrap

De vervoerstrap wil helderheid scheppen in het leerlingenvervoer. In de getrapte opbouw wordt de bovenste trede van de trap alleen bereikt door leerlingen voor wie aangepast vervoer de enige optie is.

VERVOERSTRAP HEUSDEN		
Trede 2	Aangepast vervoer	Kinderen met een clusterindicatie die een clusterschool bezoeken, kinderen met een beperking en kinderen die een school bezoeken die niet met openbaar vervoer bereikbaar is.
Trede 1	Budget voor het openbaar vervoer.	Kinderen die op tenminste 6 km van de school wonen.
Trede 0	Gewone situatie: geen gemeentelijke regeling.	Merendeel van de schoolgaande kinderen: gaan zelf naar school of worden door hun ouders weggebracht.

Trede 0:

De 'begane grond'. In beginsel geldt trede 0 voor alle kinderen die een school voor primair onderwijs in hun woonkern of onmiddellijke omgeving bezoeken. De kinderen gaan zelf naar school of worden weggebracht door hun ouders. De gemeente heeft daar in de zin van het leerlingenvervoer geen bemoeienis mee.

Trede 1: Bekostiging Openbaar Vervoer

Deze trede is in beginsel van toepassing op alle overige leerlingen die een vervoersvoorziening kunnen krijgen. Op basis van trede 1 wordt een budget verstrekt waarvan de hoogte toereikend is om met het openbaar vervoer naar en van de dichtstbijzijnde toegankelijke school te reizen. Gaat het om een kind jonger dan 9 jaar, dan wordt ook een budget voor een begeleider verstrekt.

Een uitzondering wordt op verzoek van de ouders/verzorgers gemaakt voor leerlingen met een lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke beperking en in situaties waarin openbaar vervoer ontbreekt. Zij kunnen gebruik maken van trede 2.

Trede 2: Aangepast vervoer

Uitgangspunt: aangepast vervoer wanneer echt nodig.

In grote lijnen geldt dat aangepast vervoer alleen wordt toegekend aan kinderen die vanwege een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke beperking niet (zelfstandig) van het openbaar vervoer gebruik kunnen maken. In de huidige praktijk worden ook alle kinderen die een clusterschool bezoeken tot die categorie gerekend. Deze praktijk wordt voortgezet en in een beleidsregel vastgelegd.

Daarnaast is er aangepast vervoer voor kinderen die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer omdat het er niet is, of omdat het openbaar vervoer er te lang over doet om de school te bereiken, volgens de bepalingen in de Verordening.

2.2.2 Steunstructuur

Om de instroom in het openbaar vervoer van kinderen die niet in hun onmiddellijke omgeving naar school kunnen goed te begeleiden is, zeker in de overgangsfase naar de nieuwe situatie, een steunstructuur aan te bevelen. De steunstructuur richt zich op twee aspecten:

- Aanvankelijke begeleiding van de kinderen naar en van school;
- Advisering van ouders bij de organisatie van het vervoer.
- Fiets- en verkeerstraining

De begeleiding en advisering zijn gericht op de vergroting van zelfstandigheid en zelfredzaamheid het kind en de rol die de ouders daarin hebben. De fiets- en verkeerstraining kan via het onderwijs worden aangeboden.

2.2.3 Kinderen met clusterindicatie die het regulier onderwijs bezoeken

Een deel van de ouders van kinderen met een clusterindicatie kiest er voor om hun kind een reguliere school voor voortgezet- of basisonderwijs te laten bezoeken. Daaraan ligt vaak de opvatting ten grondslag dat een reguliere school betere integratiemogelijkheden biedt dan een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

In deze situatie hanteren we bij een aanvraag de principes van de vervoerstrap die gelden voor kinderen die het Primair Onderwijs bezoeken:

1. School in de buurt (binnen de kilometergrens¹): trede 0.
2. Indien de afstand de kilometergrens overstijgt: trede 1. Er wordt nooit méér vergoed dan de kosten van openbaar vervoer naar de dichtstbijzijnde school uit de betreffende indicatie.

Als het kind naar oordeel van de ouders niet in staat is zelfstandig of onder begeleiding gebruik te maken van het openbaar vervoer, dan kan verzocht worden om aangepast vervoer. Het college zal dan een ter zake deskundig adviesbureau vragen te onderzoeken of en in hoeverre het kind een lichamelijke, zintuiglijke en/of verstandelijke beperkingen heeft. Aangepast vervoer wordt toegekend als uit het advies blijkt dat dit de enige vorm van passend vervoer voor dit kind is. Daarbij wordt een bekostigingsplafond ingesteld. Er wordt nooit meer vergoed dan de kosten van aangepast vervoer naar de dichtstbijzijnde school uit de betreffende indicatie.

Voorbeeld:

Een leerling uit Drunen met een clusterindicatie voor een VSO-school in 's-Hertogenbosch, bezoekt een gewone VO-school in Waalwijk. De ouders vragen om aangepast vervoer. Uit het onderzoek van het deskundige adviesbureau blijkt dat het kind zelfstandig met het openbaar vervoer kan reizen. Op basis hiervan wordt het verzoek om aangepast vervoer afgewezen. Omdat de leerling op 8,4 kilometer van de school woont, kan het een budget krijgen voor het gebruik van openbaar vervoer naar de school in Waalwijk.

Het is goed te erkennen dat niet alle situaties te 'vatten' zijn in een standaard indeling. Er kunnen zich altijd situaties voordoen die om maatwerk vragen. In die situaties kan de hardheidsclausule uit de verordening worden toegepast. In die situatie geldt dat gestreefd wordt naar de goedkoopst adequate voorziening die aansluit bij de principes van het leerlingenvervoer.

2.3 Voorstellen voor maatregelen

- ➔ *Let op: de hier benoemde bedragen zijn gebaseerd op een vergelijking van de voorgestelde maatregelen met situatie in het schooljaar 2010-2011.*
- ➔ *De hier genoemde maatregelen staan op zichzelf en kunnen niet bij elkaar opgeteld worden, in verband met mogelijke dubbeltellingen.*

In de collegeperiode 2006-2010 is al ingezet op vereenvoudiging van de regelgeving. Als de voorstellen uit deze notitie gevolgd worden, kan een aantal bepalingen en regels uit verordening en beleidsregels worden geschrapt. Daarnaast kan afgezien worden van de complete drempelbedragregeling en kan ook de daarvoor in het leven geroepen subsidieregeling vervallen.

Het college weet zich geconfronteerd met twee elkaar negatief beïnvloedende ontwikkelingen:

1. Omvangrijke bezuinigingen door het Rijk op het gemeentebudget.

---

¹ Hier geldt de kilometergrens (4 km) uit artikel 15 van de verordening, behorend bij leerlingen van het (Voortgezet) Speciaal onderwijs

2. Oplopende kosten van het leerlingenvervoer.

Wil het leerlingenvervoer betaalbaar blijven en toegankelijk voor de leerlingen die niet zonder kunnen, dan moet het college ook hier keuzes maken. De afgelopen decennia zijn de kosten van het leerlingenvervoer van jaar tot jaar gestegen. Aan deze ontwikkeling moet een einde komen; de gemeenteraad heeft al een taakstellende bezuiniging van € 30.000,-- voor het jaar 2010 aan het leerlingenvervoer opgelegd. Die bezuiniging moet oplopen tot € 50.000,-- voor de jaren 2013 en verder.

2.3.1 Schrappen van een aantal vervoersvoorzieningen

Met de herijking van het leerlingenvervoer wordt de hoofdmoot van de vervoersvoorzieningen teruggebracht tot twee soorten voorzieningen:

1. een bekostiging (budget) op basis van de kosten van het openbaar vervoer (ouders regelen het zelf);
2. aangepast vervoer (busje of taxi).

Dit betekent dat er geen vergoeding meer wordt verstrekt voor het vervoer per fiets en andere vormen van eigen vervoer, zoals in artikel 11, 12, 14, 15, 17 en 19 van de oude verordening is gesteld. De betreffende passages keren niet meer terug in de nieuwe verordening.

Een vervoersvergoeding voor het gebruik van de fiets kon worden toegekend als alternatief voor een vergoeding van de kosten voor het openbaar vervoer, indien het college van oordeel was dat een kind per fiets naar school kan. Dit is in tegenspraak met het uitgangspunt van de herijking dat de gemeente zo min mogelijk als beordelaar moet optreden.

Overigens kan de vergoeding voor de fietskosten nog wel worden toegekend als alternatief voor het dure aangepast vervoer. Daar zit de volgende gedachte achter. Het kan voorkomen dat een kind zonder handicap op grond van de vrije schoolkeuze een school bezoekt die niet met het openbaar vervoer te bereiken is. Als de afstand van woonhuis naar de school groter is dan 6 km, maar naar oordeel van het college wel acceptabel (b.v. 8 km), dan bestaat de mogelijkheid een fietsvergoeding te verstrekken.

Ook de fietsvergoeding in artikel 27 lid 5 blijft gehandhaafd. Dit maakt het mogelijk een lichamelijk gehandicapt kind dat van een aangepaste fiets gebruik wil maken een budget toe te kennen.

2.3.2 Optrekken kilometergrens

In de verordening uit 2008 ligt de grens waarboven aanspraak gemaakt kan worden op leerlingenvervoer op 4 kilometer (over de weg gemeten). Wettelijk mag deze grens maximaal 6 kilometer bedragen. Veel gemeenten hanteren die wettelijke grens.

Als in de gemeente Heusden de grens wordt opgetrokken naar 6 kilometer² zullen op basis van de huidige situatie ca. 21 kinderen geen aanspraak meer kunnen maken op leerlingenvervoer.

---

² Het betreft hier de kilometergrens (6 km) uit artikel 11 van de verordening, behorend bij leerlingen die vallen onder het Primair Onderwijs: de basisscholen en de scholen voor speciaal basisonderwijs.

Het betreft hier merendeels leerlingen die het speciaal basisonderwijs bezoeken en die met de taxi van Vlijmen naar Drunen worden vervoerd.

Een grens is een grens. In principe kan het voorkomen dat die grens dwars door een straat of woonkern loopt. Dat is soms moeilijk te accepteren voor mensen die op grond hiervan net buiten de regeling vallen. Maar ook als de grens anders wordt getrokken, kunnen er situaties voorkomen die net buiten de regeling vallen.

Met het optrekken van de kilometergrens naar 6 kilometer bedraagt de besparing ten opzichte van de huidige situatie (schooljaar 2010-2011) € 40.000,--.

2.3.3 Aanpassen artikel 13 verordening

Op grond van dit artikel krijgen kinderen die meer dan anderhalf uur met het openbaar vervoer moeten reizen aangepast vervoer, wanneer daarmee de reistijd kan worden teruggebracht tot tenminste de helft. Voor 12 kinderen wordt een beroep gedaan op dit artikel, allen op basis van het principe van vrije schoolkeuze (denominatie). Daarvan gaan 8 kinderen per taxi naar een school buiten onze gemeente en voor 4 kinderen is er een bekostiging op basis van eigen vervoer.

Bij correcte en strikte naleving van dit artikel zou er voor 10 van deze kinderen geen aangepast vervoer toegekend hoeven worden. Volstaan kan worden met een bekostiging volgens trede 1. Daarmee wordt een besparing gerealiseerd van ca. € 11.000,--.

Voorgesteld wordt om lid a van artikel 13 te schrappen. Hierdoor is er alleen nog maar sprake van aangepast vervoer als openbaar vervoer ontbreekt en in situaties waarin de school niet op tijd bereikt kan worden met het openbaar vervoer

2.3.4 Schrappen overgangsregeling

In deze notitie wordt voorgesteld om de overgangsregeling uit de beleidsregels te laten vervallen. Op grond van de overgangsregeling kunnen kinderen die tot het schooljaar 2010-2011 gebruik maakten van aangepast vervoer, deze voorziening behouden tot het schooljaar 2013-2014.

Er zijn goede argumenten om de overgangsregeling te schrappen:

1. De Commissie bezwaarschriften heeft vastgesteld overgangsregeling strijdig is met bepalingen uit de verordening.
2. Gelijkheidsbeginsel: instromers in het leerlingenvervoer (meest jongere leerlingen) krijgen een budget, terwijl (meest oudere) leerlingen die al langer in het systeem zitten aanspraak kunnen maken op trede 2: aangepast vervoer.

De overgangsregeling kan ook de vreemde situatie scheppen waarin in twee kinderen uit één gezin een verschillende vervoersvoorziening hebben. Het kind dat al in 2009-2010 met een taxibusje werd vervoerd, blijft die voorziening houden. Het jongere broertje dat ook in aanmerking komt voor een vervoersvoorziening, krijgt een budget voor openbaar vervoer.

Op dit moment maken 42 leerlingen gebruik van de overgangsregeling. Schrappen van de overgangsregeling met ingang van het schooljaar 2011-2012 geeft een besparing van ca. € 54.000,--.

Daarnaast draagt schrappen van de overgangsregeling bij aan deregulering. Niet alleen de overgangsregeling zelf vervalst, maar ook de drempelbijdrage en de speciale subsidieregeling voor de drempelbijdrage.

2.4 Kanttekening

Leerlingenvervoer is in beginsel een openeindregeling en het huidige voorstel is gebaseerd op het schooljaar 2010-2011. Het aantal kinderen dat instroomt in het leerlingenvervoer, kan van jaar tot jaar fluctueren. Bovendien kan het vervoer van een individuele leerling voor wie de 'dichtstbijzijnde toegankelijke school' ver weg ligt, oplopen tot duizenden euro's per leerling per jaar.

2.5 Acceptatie nieuw beleid

De voorstellen in deze notitie leiden er toe dat het leerlingenvervoer dichter bij de oorspronkelijke bedoeling van de verordening komt te staan. Dit neemt niet weg dat de voorstellen in hun uitwerking door ouders en andere betrokkenen als een stap terug zullen worden ervaren. Met name voor ouders van kinderen die een speciale school voor basisonderwijs (SBO) bezoeken en die nu nog gebruik maken van de overgangsregeling, zullen er veranderingen optreden.

Het is belangrijk dat er in de aanloop naar het nieuwe schooljaar veelvuldig met deze ouders gecommuniceerd wordt. Een (voorgestelde) steunstructuur kan bijdragen aan verlaging van de drempel voor die ouders en voor verhoging van de acceptatie.

2.6 Schema leerlingenvervoer na herijking

Wetten	Wet Primair Onderwijs	Wet Voortgezet Onderwijs	Wet Expertise Centra
Scholen	<ul style="list-style-type: none"> • Basisonderwijs • Speciaal Basisonderwijs 	Gewoon voortgezet onderwijs, inclusief: <ul style="list-style-type: none"> - Praktijkonderwijs - Leerweg Ondersteunend Onderwijs 	Regionale Expertise Centra: <ul style="list-style-type: none"> • Cluster 1 t/m 4 Ook wel genoemd: <ul style="list-style-type: none"> - Speciaal Onderwijs - Voortgezet Speciaal Onderwijs
Wanneer vervoersvoorziening	<ul style="list-style-type: none"> - Verder weggelegen dan 6 kilometer - Bij een handicap - Bij clusterindicatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Bij handicap - Bij clusterindicatie verder weggelegen dan 4 kilometer 	<ul style="list-style-type: none"> - Verder weggelegen dan 4 kilometer - Bij een handicap
Standaardvoorziening	Budget voor openbaar vervoer	Budget voor openbaar vervoer	Budget voor openbaar vervoer
Aangepast vervoer	<ul style="list-style-type: none"> - Bij handicap - Als de school niet met openbaar vervoer bereikbaar is 	Bij handicap	<ul style="list-style-type: none"> - Bij clusterindicatie - Bij handicap

3. Leerlingenvervoer in cijfers

3.1 Aantallen leerlingenvervoer in het schooljaar 2010-2011

Basisonderwijs	12	(Wet op het primair onderwijs)
Speciaal basisonderwijs	54	(Wet op het primair onderwijs)
Voortgezet onderwijs	7	(Wet op het voortgezet onderwijs)
Speciaal onderwijs	85	(Wet op de Expertise Centra)
Cluster 1	1	
Cluster 2	15	
Cluster 3	23	
Cluster 4	21	
Cluster 3 en 4	25	
Voortgezet speciaal onderwijs	41	
Cluster 2	2	
Cluster 3	12	
Cluster 4	17	
Cluster 3 en 4	10	
<hr/>		
Totaal 199 leerlingen		

Van de leerlingen die naar het speciaal basisonderwijs gaan worden 42 kinderen vervoerd met aangepast vervoer (taxibus). Na de herijking van het leerlingenvervoer ontvangen deze kinderen een vergoeding op basis van de kosten van het openbaar vervoer.

De leerlingen die naar het speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) gaan, worden nagenoeg allen vervoerd met aangepast vervoer. Deze situatie verandert niet na de herijking van het leerlingenvervoer.

3.2 Totale kosten leerlingenvervoer de laatste 7 jaren

De kosten van het leerlingenvervoer zijn in zeven jaren gestegen met 37%. Die kosten laten zich hoofdzakelijk opsplitsen in:

- De kosten van het aangepast vervoer.
- De kosten van subsidies en bijdragen in de vervoerskosten.

Daarnaast zijn er opbrengsten uit eigen bijdragen van de ouders. Tot 2006 bestond er ook een regeling waarbij het GAK bijdroeg aan de vervoerskosten van kinderen die werden toegeleid naar de arbeidsmarkt.

De precieze uitgaven en inkomsten zien er als volgt uit:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Subsidies en bijdragen	336	19.504	9.322	10.779	10.531	10.758	9.293
Eigen bijdragen	-17.762	-17.091	-18.538	-22.779	-23.777	-26.850	-23.425
GAK-bijdrage	-33.000	-33.000	0	0	0	0	0
Vervoerskosten	608.305	617.808	598.646	663.380	772.220	777.385	780.295
Kosten cliëntenraad	244	0	0	0	0	369	0
Totaal	558.123	587.221	589.431	651.381	758.975	761.662	766.162

Als gevolg van de bezuinigingen die het Rijk doorvoert op de het Gemeentefonds (de middelen die de gemeenten van het Rijk krijgen) en de toename van kosten van het leerlingenvervoer, heeft de gemeenteraad in de begroting opgenomen dat er vanaf 2012 een taakstellende bezuiniging van € 30.000,- moet plaatsvinden op het leerlingenvervoer. Die bezuiniging moet oplopen naar € 50.000,- voor de jaren na 2013.

3.3 Besparingen als gevolg van de herijking

Hier worden de kosten vergeleken van het vervoer van leerlingen naar het basisonderwijs (BO) en het speciaal basisonderwijs (SBO) op basis van de bestaande situatie (kilometergrens van 4 kilometer en overgangsregeling) en de nieuwe situatie (kilometergrens naar 6 kilometer en het schrappen van de overgangsregeling).

Totale kosten BO en SBO 4 km grens	€ 131.055
Totale kosten BO en SBO 6 km grens	€ 91.518
Besparing	€ 39.537

Totale kosten BO en SBO 6 km grens	€ 91.518
Kosten bij einde overgangsregeling	€ 36.760
Besparing	€ 54.758

Cumulatieve besparing bij 6 km grens en einde overgangsregeling	€ 94.295
---	----------

Zoals in paragraaf 2.3.3 is gesteld, zijn er daarnaast nog inverdieneffecten mogelijk, als gevolg van een strikter toepassen van de verordening.

4. Samenvatting

In deze notitie worden voorstellen gedaan om het leerlingenvervoer te herijken, met name door terug te gaan naar de essentie van de wet- en regelgeving. De voorstellen leiden ook tot een vereenvoudiging van de verordening en beheersing van de kosten.

De belangrijkste kenmerken van de herijking in grote lijnen:

- het leerlingenvervoer wordt in hoofdzaak teruggebracht tot twee soorten voorzieningen:
  - 1) een bekostiging (budget) op basis van de kosten van het openbaar vervoer (ouders regelen het zelf);
  - 2) aangepast vervoer (busje of taxi);
- optrekken van de kilometergrens waarboven aanspraak kan worden gemaakt door leerlingen van het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, van 4 naar 6 kilometer;
- afschaffen van de overgangsregeling uit de beleidsregels;
- afschaffen van het drempelbedrag en de daaraan gekoppelde eigen bijdrage;
- afschaffen van de subsidieregeling voor de eigen bijdrage.

De raad van de gemeente Heusden, in zijn openbare vergadering van 22 maart 2011;

gelezen het voorstel van het college van 15 februari 2011,

gelet op de artikelen 4 van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra en art. 127 van de Wet op het voortgezet onderwijs

besluit

vast te stellen de volgende: Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden per 1-1-2011

Titel 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijving

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **school:**
- een basisschool of speciale school voor basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs (Stb. 1998, 495);
  - een school voor speciaal onderwijs of speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in de Wet op de expertisecentra (Stb. 1998, 496); of
  - een school voor voortgezet onderwijs als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1998, 512);
  - een school voor speciaal voortgezet onderwijs als bedoeld in deel II van de Wet op het voortgezet onderwijs..
- b. **ouders:** de ouders, voogden of verzorgers van de leerling;
- c. **leerling:** een leerling van een school als bedoeld onder a;
- d. **woning:** de plaats waar de leerling feitelijk zijn hoofdverblijf heeft;
- e. **afstand:** de afstand tussen de woning en de school, gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg;
- f. **vervoer:** openbaar vervoer, aangepast vervoer of eigen vervoer tussen de woning dan wel de opstapplaats en de school dat plaatsvindt in aansluiting op het begin en einde van de schooldag volgens het schoolplan, tenzij de structurele handicap van een leerplichtige leerling die aansluiting onmogelijk maakt;
- g. **openbaar vervoer:** voor een ieder openstaand personenvervoer volgens een dienstregeling per trein, metro, tram, bus, veerdienst of auto;

- h **aangepast vervoer:** vervoer per besloten (school)busvervoer, taxi, treintaxi of bustaxi;
- i **eigen vervoer:** vervoer per eigen motorvoertuig, bromfiets of fiets;
- j **reistijd:** de totale tijdsduur die ligt tussen het verlaten van de woning en de aanvang van de schooldag volgens het activiteitenplan, minus maximaal 10 minuten indien en voor zover de leerling het schoolgebouw met bijbehorend terrein gewoonlijk eerder bereikt dan het schoolplan aangeeft, dan wel de totale tijdsduur die ligt tussen het einde van de schooldag volgens het schoolplan en de aankomst bij de woning;
- k **toegankelijke school:**
- voor basisscholen en speciale scholen voor basisonderwijs: de basisschool van de verlangde godsdienstige of levensbeschouwelijke richting dan wel de openbare school of de speciale school voor basisonderwijs waarop de leerling is aangewezen van de verlangde godsdienstige of levensbeschouwelijke richting dan wel de openbare school;
  - voor scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en scholen voor voortgezet onderwijs: de school van de soort waarop de leerling is aangewezen van de verlangde godsdienstige of levensbeschouwelijke richting dan wel de openbare school van de soort waarop de leerling is aangewezen;
- l **inkomen:** het ingevolge de Wet op de inkomstenbelasting 2001 (Stb. 2000, 215) vastgestelde gecorrigeerde verzamelinkomen van de ouders in het tweede kalenderjaar voorafgaande aan het schooljaar waarvoor bekostiging van de vervoerskosten wordt gevraagd.
- m **opstapplaats:** plaats aangewezen door het college, vanaf waar de leerling gebruik kan maken van het vervoer;
- n **Commissie voor de begeleiding:** commissie die is ingesteld door het bevoegd gezag van de school als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de expertisecentra, niet zijnde een instelling, of de bevoegde gezagsorganen van twee of meer scholen als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de expertisecentra, niet zijnde instellingen, die hetzelfde regionaal expertisecentrum in stand houden;
- o **vervoersvoorziening:**
- een gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het college noodzakelijk geachte vervoerskosten van de leerling en zo nodig diens begeleider;
  - de verstrekking van een abonnement of strippenkaart voor de leerling en zo nodig diens begeleider, of
  - aanbidding van aangepast vervoer dat de gemeente verzorgt of doet verzorgen.
- p **permanente commissie leerlingenzorg:** de commissie als bedoeld in artikel 23 van de Wet op het primair onderwijs;
- q **samenwerkingsverband:** het samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 18 van de Wet op het primair onderwijs.
- r. **regionale verwijzingscommissie:** de commissie als bedoeld in artikel 10 g van de Wet op het voortgezet onderwijs;

- s. **opcd**: orthopedagogisch en –didactisch centrum als bedoeld in de artikel 10h, derde lid, Wet op het voortgezet onderwijs;
- t. **ambulante begeleiding**: de begeleiding door een personeelslid van een school of instelling als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de expertisecentra van leerlingen die zijn geplaatst op een basisschool of leerlingen die zijn geplaatst op een school voor voortgezet onderwijs en naar het oordeel van het bevoegd gezag zonder die begeleiding zouden zijn aangewezen op het speciaal onderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs.
- u. **commissie voor de indicatiestelling**: de commissie als bedoeld in artikel 28 c van de Wet op de expertisecentra.
- v. **crisisplaatsing**: tijdelijke uithuisplaatsing met een spoedeisend karakter vanaf de reguliere verblijfplaats, op aangeven van een professionele, daartoe gekwalificeerde/ erkende instelling voor jeugdbescherming.

Artikel 2 Bekostiging van de door het college noodzakelijk te achten vervoerskosten

- 1 Ten behoeve van het schoolbezoek kent het college aan de ouders van in de gemeente verblijvende leerlingen op aanvraag een vervoersvoorziening toe met inachtneming van het bepaalde in deze verordening.
- 2 Indien het college toepassing geeft aan het eerste lid, verlangt het dat de ouders aan wie slechts een gedeeltelijke vergoeding van de vervoerskosten toekomt, hun kinderen van het aldus verzorgde vervoer gebruik laten maken tegen betaling van een bijdrage tot ten hoogste het bedrag dat de ouders ingevolge het bepaalde in deze verordening moeten bijdragen aan de kosten van het vervoer. Weigering tot of nalatigheid in de betaling van de in de vorige volzin bedoelde bijdrage doet de aanspraak op bekostiging vervallen.
- 3 De bepalingen in deze verordening laten onverlet de verantwoordelijkheid van de ouders voor het schoolbezoek van hun kinderen.
- 4 Indien de leerling meerderjarig en handelsbekwaam is, wordt de bekostiging op aanvraag verstrekt aan de leerling.

Artikel 3 Bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school

1. Een vergoeding van de vervoerskosten wordt toegekend over de afstand tussen de woning dan wel de opstapplaats en de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school, tenzij vervoer naar een verder weggelegen school voor de gemeente minder kosten met zich mee zou brengen en de ouders met het vervoer naar die school schriftelijk instemmen.
2. Indien ouders een vergoeding van de vervoerskosten aanvragen voor het bezoeken van een school, die op grotere afstand van de woning is gelegen dan in artikel 11 of 15 is bepaald, terwijl een of meer scholen van dezelfde onderwijssoort dichterbij de woning zijn gelegen, ontstaat slechts aanspraak op bekostiging naar eerstgenoemde school als door de ouders schriftelijk wordt verklaard dat zij overwegende bezwaren hebben tegen het openbaar onderwijs dan wel tegen de richting van het onderwijs van alle bijzondere scholen, van de soort waarop de leerling is aangewezen, die dichterbij de woning zijn

gelegen.

3. Voor de leerling die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs uit cluster 4 bezoekt geldt als dichtstbijzijnde toegankelijke school, de school die door de commissie voor de indicatiestelling is geadviseerd. Dit is van toepassing zolang de leerling zijn woonplaats heeft in het gebied van het regionaal expertisecentrum waaraan voornoemde commissie is verbonden.
4. Bij crisisplaatsing wordt het kind gedurende 6 weken vervoerd naar de school, waar het kind op moment van plaatsing staat ingeschreven. Na deze 6 weken worden de kosten van vervoer vergoed met toepassing van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel. De termijn van 6 weken gaat in op de dag van plaatsing op het crisisadres.

Artikel 4   Uitbetaling van de bekostiging

Het college bepaalt bij het verstrekken van de bekostiging van de vervoerskosten de wijze en het tijdstip van de uitbetaling, alsmede de tijdsduur van de bekostiging.

Artikel 5   Aanvraagprocedure

- 1   Een aanvraag voor bekostiging van de vervoerskosten wordt gedaan door indiening bij het college van een volledig ingevuld en door de ouders ondertekend formulier, voorzien van de op het formulier vermelde gegevens.
- 2   De aanvraag wordt, indien het een aanvraag voor het eerstvolgende schooljaar betreft, vóór 1 juni voorafgaand aan dat schooljaar ingediend.
- 3   Indien dit voor een juiste beoordeling van de aanvraag noodzakelijk is, kan het college de ouders verzoeken aanvullende gegevens te verstrekken.
- 4   Het college besluit over de aanvraag binnen acht weken na ontvangst van alle benodigde gegevens.
- 5   Het college kan het in het vorige lid bedoelde besluit met ten hoogste vier weken verdagen. Het stelt de aanvrager hiervan schriftelijk in kennis.
- 6   Indien een vervoersvoorziening wordt toegekend wordt deze getroffen:
  - a   met ingang van het nieuwe schooljaar indien de aanvraag vóór 1 juni is ingediend;
  - b   met ingang van de door de ouders verzochte datum als het een aanvraag gedurende het schooljaar betreft, met dien verstande dat de datum waarop de bekostiging wordt verstrekt niet ligt voor de datum van ontvangst van de aanvraag door het college.

Artikel 6   Doorgeven van wijzigingen

- 1   De ouders zijn verplicht wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de verstrekte

bekostiging van de vervoerskosten, onder vermelding van de datum van wijziging, onverwijld schriftelijk mede te delen aan het college.

- 2 Indien sprake is van een wijziging die van invloed is op de verstrekte bekostiging, vervalt de aanspraak op bekostiging en verstrekt het college al dan niet opnieuw bekostiging van de vervoerskosten.
- 3 Indien de ouders niet voldoen aan het bepaalde in het eerste lid, en het college een wijziging als bedoeld in het tweede lid vaststelt, waardoor blijkt dat ten onrechte bekostiging is verstrekt, vervalt de aanspraak op bekostiging van de vervoerskosten terstond en verstrekt het college al dan niet opnieuw bekostiging van de vervoerskosten. Het college deelt zijn besluit schriftelijk mee aan de ouders.
- 4 Ten onrechte genoten bekostiging kan van de ouders worden teruggevorderd, dan wel worden verrekend bij een eventuele nieuwe verstrekking van bekostiging.

Artikel 7 Peildatum leeftijd leerling

Voor het verstrekken van bekostiging op basis van artikel 12 is bepalend de leeftijd van de leerling op 1 augustus van het schooljaar waarop de bekostiging betrekking heeft.

Artikel 8 Andere vergoedingen

De aanspraak op bekostiging wordt verminderd met de aanspraak op een toelage, voorzover die voor de betreffende leerling betrekking heeft op de reiskosten.

TITEL 2 BEPALINGEN OMTRENT HET VERVOER VAN DE LEERLINGEN VAN BASISCHOLEN EN SPECIALE SCHOLEN VOOR BASISONDERWIJS

Artikel 9 Bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke speciale school voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband

Met inachtneming van het bepaalde in artikel 3 wordt bekostiging verstrekt van de kosten van het vervoer over de afstand tussen de woning dan wel de opstapplaats en

- a de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke speciale school voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband van de basisschool waarvan de leerling afkomstig is, indien de ouders met het vervoer naar die speciale school voor basisonderwijs instemmen, of
- b een andere speciale school voor basisonderwijs in het onder a bedoelde samenwerkingsverband, indien het vervoer naar die school voor de gemeente minder kosten met zich mee zou brengen dan het vervoer naar de speciale school voor basisonderwijs, bedoeld onder a.

Artikel 10 Permanente commissie leerlingenverzorg

- 1 Het college neemt bij de beoordeling van de aanvraag voor leerlingenvervoer de

beslissing in acht van de permanente commissie leerlingenverzorg over de toelating van de leerling op een speciale school voor basisonderwijs.

- 2 Het college betreft bij de beoordeling van de aanvraag voor leerlingenvervoer eventuele adviezen van de permanente commissie leerlingenverzorg die voor de beoordeling van die aanvraag van belang zijn.

Artikel 11 Bekostiging van de kosten van openbaar vervoer

- 1 Het college verstrekt aan de ouders van de leerling die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoekt, bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer, indien de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde voor hem toegankelijke school meer dan zes kilometer bedraagt. Voor de berekening van de afstand wordt de routeplanner van de ANWB gehanteerd.
- 2 [Vervallen per 1-1-2011]

Artikel 12 Bekostiging van de kosten van vervoer ten behoeve van een begeleider

- 1 Indien aanspraak bestaat op bekostiging zoals bedoeld in artikel 11, bekostigt het college tevens de daarin bedoelde kosten ten behoeve van een begeleider, indien de leerling jonger dan negen jaar is.
- 2 Indien een begeleider meer dan één leerling tegelijk begeleidt, komen slechts de kosten van het vervoer ten behoeve van één begeleider voor bekostiging in aanmerking.

Artikel 13 Bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer

Het college verstrekt bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer aan de ouders van de leerling die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoekt, indien voldaan wordt aan het afstandscriterium van artikel 11 en openbaar vervoer ontbreekt of niet in staat is tijdig de school te bereiken, tenzij de leerling naar het oordeel van het college al dan niet onder begeleiding gebruik kan maken van het vervoer per fiets.

Artikel 14 [Vervallen per 1-1-2011]

TITEL 3 BEPALINGEN OMTRENT HET VERVOER VAN DE LEERLINGEN VAN SCHOLEN VOOR (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

Artikel 15 Bekostiging van de kosten van openbaar vervoer en vervoer per fiets

- 1 Het college verstrekt aan de ouders van de leerling die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs bezoekt, bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer, indien de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school meer dan vier kilometer bedraagt.
- 2 [Vervallen per 1-1-2011]

Artikel 16   Commissie voor de begeleiding

- 1 Indien het college de gevraagde voorziening ten behoeve van een leerling op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs niet of slechts gedeeltelijk toekent, dient het bij de beschikking het advies van de commissie voor de begeleiding of het advies van andere deskundigen te betrekken.
- 2 Als de commissie voor de begeleiding binnen vier schoolweken na verzending van de adviesaanvraag geen advies heeft uitgebracht of niet schriftelijk om verlenging van de adviestermijn met ten hoogste twee weken heeft verzocht, wordt door het college het besluit genomen zonder het advies van de commissie voor de begeleiding.

Artikel 17   Bekostiging van de kosten van openbaar vervoer ten behoeve van een begeleider

- 1 Indien aanspraak bestaat op bekostiging zoals bedoeld in artikel 15, bekostigt het college tevens de daarin bedoelde kosten ten behoeve van een begeleider, indien door de ouders ten behoeve van het college genoegzaam wordt aangetoond dat de leerling, gelet op zijn geestelijke, zintuiglijke of lichamelijke handicap of leeftijd, niet in staat is zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik te maken.
- 2 Indien het college de in het vorige lid bedoelde aanvraag niet of slechts gedeeltelijk toekent, dient het bij de beschikking het advies van de commissie voor de begeleiding en of het advies van andere deskundigen te betrekken.
- 3 Indien een begeleider meer dan één leerling tegelijk begeleidt, komen slechts de kosten van het openbaar vervoer ten behoeve van één begeleider voor bekostiging in aanmerking.

Artikel 18   Bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer

- 1 Het college verstrekt bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer aan de ouders van de leerling die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs bezoekt indien voldaan wordt aan het afstandscriterium van artikel 15, en
  - a de leerling, naar het oordeel van het college, gelet op zijn geestelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap niet in staat is - ook niet onder begeleiding - van openbaar vervoer gebruik te maken, of:
  - b de leerling met gebruikmaking van openbaar vervoer naar school of terug meer dan anderhalf uur onderweg is en de reistijd met aangepast vervoer tot 50% of minder van de reistijd per openbaar vervoer kan worden teruggebracht, of:
  - c openbaar vervoer ontbreekt, tenzij de leerling naar het oordeel van het college al dan niet onder begeleiding gebruik kan maken van het vervoer per fiets, dan wel zelfstandig gebruik kan maken van het vervoer per bromfiets.
- 2 Indien het college de in het vorige lid bedoelde aanvraag niet of slechts gedeeltelijk toekent, dient het bij de beschikking het advies van de commissie voor de begeleiding en of het advies van andere deskundigen te betrekken.

Artikel 19 [Vervallen per 1-1-2011]

Artikel 20 Bekostiging vervoerskosten

- 1 Het college verstrekt eveneens bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer aan de ouders van de leerling die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs bezoekt, in het geval de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school minder bedraagt dan is bepaald in artikel 15, indien het college van oordeel is dat de lichamelijke, zintuiglijke of geestelijke handicap van de leerling dat vereist.
- 2 Indien het college de in het vorige lid bedoelde aanvraag niet of slechts gedeeltelijk toekent, dient het bij de beschikking het advies van de commissie voor de begeleiding en of het advies van andere deskundigen te betrekken.

TITEL 4 BEPALINGEN OMTRENT WEEKEINDE- EN VAKANTIEVERVOER

Artikel 21 Bekostiging kosten van het weekeinde- en vakantievervoer aan de in de gemeente wonende ouders

Het college bekostigt desgewenst de kosten van het weekeinde- en vakantievervoer aan de in de gemeente wonende ouders van de leerling die, met het oog op het volgen van voor hem passend (voortgezet) speciaal onderwijs in een internaat of pleeggezin verblijft, volgens het bepaalde in deze titel.

Artikel 22 Bekostiging kosten weekeinde- en vakantievervoer

- 1 Het college verstrekt aan de ouders de kosten van het weekeindevervoer van de leerling voor de, eenmaal per weekeinde gemaakte, reis van het internaat of het pleeggezin waar de leerling verblijft naar de woning van de ouders en terug, voor zover de weekeinden niet vallen binnen de in het tweede lid bedoelde schoolvakanties.
- 2 Het college verstrekt de kosten van het vakantievervoer van de leerling voor de, eenmaal per schoolvakantie van twee dagen of meer, gemaakte reis van het internaat of het pleeggezin waar de leerling verblijft naar de woning van de ouders en terug, voor zover de vakantie voorkomt in het schoolplan van de school die de leerling bezoekt.
- 3 Titel 3 van deze verordening is van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van artikel 16, artikel 17, tweede lid, artikel 18, eerste lid onder b, artikel 18, tweede lid, en artikel 20.

TITEL 5 EIGEN BIJDRAGE EN BEKOSTIGING NAAR FINANCIËLE DRAAGKRACHT

Artikel 23 [Vervallen per 1-1-2011]

Artikel 24 Financiële draagkracht

- 1 Indien de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor

basisonderwijs meer dan 20 kilometer bedraagt, wordt de vastgestelde bekostiging verminderd met een van de financiële draagkracht van de ouders afhankelijk bedrag.

- 2 In geval het college in plaats van bekostiging in geld toe te kennen het vervoer zelf verzorgt dan wel doen verzorgen, en de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor basisonderwijs meer dan 20 kilometer bedraagt, betalen de ouders een van de financiële draagkracht afhankelijke bijdrage tot ten hoogste het bedrag van de kosten van het vervoer.
- 3 De hoogte van het bedrag als bedoeld in het eerste lid en de bijdrage als bedoeld in het tweede lid zijn afhankelijk van de hoogte van het belastbaar inkomen van de ouders in de zin van de Wet op de inkomstenbelasting 2001 en bedragen:

Inkomen in euro's	Eigen bijdrage
0-31.000	Nihil
31.000-37.500	€ 125
37.500-43.500	€ 520
43.500-49.000	€ 960
49.000-56.000	€ 1.405
56.000-62.000	€ 1.855
62.000 en verder: voor elke extra € 4.500: € 455 erbij	

- 4 De inkomensbedragen, genoemd in het derde lid, worden met ingang van 1 januari 2012 jaarlijks door het college aangepast aan de wijziging die het indexcijfer van de CAO-lonen van volwassen werknemers per maand heeft ondergaan ten opzichte van 1 januari van het voorafgaande jaar, en rekenkundig afgerond op een veelvoud van € 450,--
- 5 De bedragen van de eigen bijdrage, bedoeld in het derde lid, worden met ingang van 1 januari 2008 jaarlijks door het college aangepast aan de wijziging die het consumentenprijsindexcijfer van de reeks alle huishoudens op het onderdeel vervoersdiensten heeft ondergaan ten opzichte van 1 januari van het voorafgaande jaar, en rekenkundig afgerond op een veelvoud van € 5,--.
- 6 Deze bepaling is niet van toepassing op de leerling voor wie ingevolge titel 6 een vervoersvoorziening is verstrekt.

**TITEL 6   BEPALINGEN OMTRENT HET VERVOER VAN GEHANDICAPTE
LEERLINGEN VAN SCHOLEN VOOR PRIMAIR ONDERWIJS EN
VOORTGEZET ONDERWIJS**

Artikel 25   Bekostiging op basis van de kosten van openbaar vervoer met begeleiding

- 1 Het college verstrekt bekostiging op basis van de kosten van openbaar vervoer met begeleiding aan de ouders van de leerling die een basisschool, speciale school voorbasisonderwijs of een school voor voortgezet onderwijs bezoekt en vanwege een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke handicap niet zelfstandig van het openbaar

vervoer gebruik kan maken. Ten aanzien van een leerling van een speciale school voor basisonderwijs neemt het college artikel 9 in acht.

- 2 Indien het college de in het vorige lid bedoelde aanvraag niet of slechts gedeeltelijk toekent, dient het bij de beschikking het advies van de permanente commissie leerlingenzorg, de ambulante begeleider of het advies van andere deskundigen te betrekken.
- 3 In afwijking van het eerste lid verstrekt het college de ouders bekostiging op basis van de kosten van het vervoer per fiets dan wel bromfiets, indien de leerling naar het oordeel van het college, al dan niet onder begeleiding, gebruik kan maken van het vervoer per fiets, dan wel zelfstandig gebruik kan maken van het vervoer per bromfiets.

Artikel 26 Bekostiging op basis van kosten aangepast vervoer.

- 1 Het college verstrekt bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer aan de ouders van de leerling die een basisschool, speciale school voor basisonderwijs of een school voor voortgezet onderwijs bezoekt, indien
  - a. de leerling, naar het oordeel van het college, gelet op zijn lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke handicap niet in staat is - ook niet onder begeleiding - van openbaar vervoer gebruik te maken. Ten aanzien van een leerling van een speciale school voor basisonderwijs neemt het college artikel 9 in acht. Of:
  - b. aanspraak bestaat op bekostiging zoals bedoeld in artikel 25 en de leerling met gebruikmaking van openbaar vervoer naar school en terug, meer dan anderhalf uur onderweg is en de reistijd met aangepast vervoer tot 50% of minder van de reistijd per openbaar vervoer kan worden teruggebracht, of:
  - c. aanspraak bestaat op bekostiging zoals bedoeld in artikel 25 en openbaar vervoer ontbreekt, tenzij de leerling naar het oordeel van het college al dan niet onder begeleiding gebruik kan maken van het vervoer per fiets, dan wel zelfstandig gebruik kan maken van het vervoer per bromfiets.
- 2 Indien het college de in het vorige lid bedoelde aanvraag niet of slechts gedeeltelijk toekent, dient het bij de beschikking het advies van de permanente commissie leerlingenzorg, de ambulante begeleider of het advies van andere deskundige te betrekken.

Artikel 27 Bekostiging op basis van de kosten van eigen vervoer

- 1 Indien aanspraak bestaat op bekostiging van de vervoerskosten, kan het college de ouders op aanvraag toestaan een of meer leerlingen zelf te vervoeren of te laten vervoeren.
- 2 Indien toestemming ingevolge het eerste lid aan de ouders is verleend, bekostigt het college aan de ouders die één leerling zelf vervoeren, dan wel laten vervoeren:
  - a een bedrag op basis van de kosten van het openbaar vervoer, indien aanspraak zou bestaan op een vergoeding op basis van de kosten van het openbaar vervoer, behoudens het bepaalde in het vijfde lid;
  - b een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de auto, afgeleid van de

Reisregeling binnenland, indien aanspraak zou bestaan op een vergoeding van de kosten van aangepast vervoer, behoudens het bepaalde in het vierde lid.

- 3 Indien toestemming ingevolge het eerste lid aan de ouders is verleend, verstrekt het college aan de ouders die meer dan één leerling tegelijk zelf vervoeren of laten vervoeren, bekostiging van een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de auto, afgeleid van de Reisregeling Binnenland, behoudens het bepaalde in het vierde lid.
- 4 Aan de ouders die een of meer leerlingen laten vervoeren door andere ouders die van gemeentewege voor het vervoer van een of meer leerlingen een vergoeding ontvangen afgeleid van de Reisregeling binnenland, wordt door het college geen bekostiging verstrekt.
- 5 Indien aanspraak bestaat op een vergoeding van de vervoerskosten en het college desgewenst toestaat, dan wel van oordeel is dat de leerling gebruik kan maken van het vervoer per fiets of bromfiets, verstrekt het college aan de ouders een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de fiets dan wel bromfiets, afgeleid van de Reisregeling binnenland.

TITEL 7   SLOTBEPALINGEN

Artikel 28   Beslissing college in gevallen waarin de regeling niet voorziet

In gevallen die uitvoering van het leerlingenvervoer betreffen en waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Artikel 29   Afwijken van bepalingen

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de ouders afwijken van de bepalingen in deze verordening, zo nodig na advies te hebben gevraagd aan de permanente commissie leerlingenzorg, de commissie voor de begeleiding, de regionale verwijzingscommissie of andere deskundigen.

Artikel 30   Intrekking oude regeling

De Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden per 1 januari 2008 wordt ingetrokken.

Artikel 31   [Vervallen per 1-1-2011]

Artikel 32   Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na de bekendmaking ervan en werkt terug tot en met 1 januari 2011.

Artikel 33 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden per 1 januari 2011.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 22 maart 2011.

Algemene toelichting Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden

Inleiding

Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. In sommige gevallen kunnen kinderen niet zelfstandig naar school, of kunnen ze niet door hun ouders worden gehaald en gebracht. Als aan bepaalde criteria is voldaan, kunnen ouders een beroep doen op de verordening leerlingenvervoer. De verordening leerlingenvervoer gaat over de bekostiging van een vervoersvoorziening. Het expliciete doel van de regeling is het verstrekken van een voorziening. Het is aan de gemeente om te beslissen in welke vorm de voorziening wordt verstrekt. Het impliciete doel is het effectueren van het recht op onderwijs en de vrijheid van onderwijs.

Voor de toekenning van de vergoeding wordt uitgegaan van de kosten van het vervoer naar de dichtstbijzijnde voor de (gehandicapte) leerling toegankelijke school. De ouders kunnen de gemeente ook vragen het vervoer van hun kind(eren) naar de dichtstbijzijnde school van de gewenste levensbeschouwelijke richting te verzorgen. Hiervoor is in de meeste gevallen een eigen bijdrage verschuldigd.

Artikel 4, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs (WPO), artikel 4, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en artikel 4, eerste lid van de Wet op de expertisecentra (WEC), verplichten de gemeenteraad een regeling vast te stellen voor het leerlingenvervoer. De verordening geeft uitvoering aan de taakstelling van de gemeentebesturen inzake de bekostiging van het vervoer van leerlingen van en naar scholen voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, of (voortgezet) speciaal onderwijs. Tevens worden nadere regels gegeven voor de bekostiging van het weekeinde- en vakantievervoer.

Er is geen zorgplicht in het kader van leerlingenvervoer voor leerlingen die het reguliere voortgezet onderwijs bezoeken, dus ook niet voor praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs. Een uitzondering geldt voor leerlingen die vanwege een handicap niet of niet zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik kunnen maken, zij hebben recht op leerlingenvervoer op basis van titel 6 van de verordening. Dit moet per leerling bekeken worden.

Naast procedurevoorschriften over de wijze waarop de aanvragen voor bekostiging door de ouders kunnen worden ingediend, bevat deze verordening criteria aan de hand waarvan ouders aanspraak kunnen maken op bekostiging van de vervoerkosten. Centraal uitgangspunt is daarbij dat de verantwoordelijkheid voor het schoolbezoek van de leerling bij de ouders blijft liggen.

Met het begrip 'bekostiging' wordt bedoeld dat de betaling aan de ouders niet het karakter heeft van een 'kostendekkende betaling'. Dit neemt echter niet weg dat de bekostiging in een aantal gevallen kostendekkend kan zijn.

Wellicht ten overvloede dient er nogmaals de nadruk op gelegd te worden, dat er de verordening geënt is op de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Nadere invulling van de verordening kan geschieden op lokaal niveau, rekening houdend met de specifiek plaatselijke of regionale omstandigheden en de gevormde jurisprudentie. De Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden 2011 volgt in grote lijnen de modelverordening, maar is aangepast om de lokale accenten van het Heusdense beleid met betrekking tot leerlingenvervoer te reglementeren.

1.1 Wijze van vervoer

Het college bepaalt welke wijze van vervoer wordt bekostigd aan de ouders. Uitgangspunt van de regeling is bekostiging van het openbaar vervoer, maar het college kan bepalen dat de bekostiging plaatsvindt voor een andere wijze van vervoer. Indien ouders afwijken van de wijze van vervoer dienen ze hiervoor in principe toestemming te krijgen van het college. Ondanks de toestemming blijft de bekostiging gebaseerd op de door het college toegekende wijze van vervoer.

De verordening onderscheidt een drietal wijzen van vervoer:

1. openbaar vervoer;
2. aangepast vervoer;
3. eigen vervoer.

1.2 Eigen bijdrage financiële draagkracht

Voor ouders van een leerling die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoekt die tenminste 20 kilometer van de woning is gelegen, kan een inkomensafhankelijke bijdrage gelden (zie artikel 24 van de verordening). De vastgestelde bekostiging wordt in dat geval verminderd met een van de financiële draagkracht van de ouders afhankelijk bedrag. Deze inkomensafhankelijke bijdrage wordt per gezin geheven.

Artikelsgewijze toelichting verordening leerlingenvervoer

Artikel 1: Begripsomschrijving

In artikel 1 van de verordening is een aantal begrippen nader gedefinieerd, die regelmatig gebruikt worden in de verordening.

Ad a. School

Speciale school voor basisonderwijs

De Wet op het primair onderwijs (WPO), die op 1 augustus 1998 in werking is getreden, voorziet in de samenvoeging van het basisonderwijs en het onderwijs voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (lom), moeilijk lerende kinderen (mlk) en in hun ontwikkeling bedreigde kleuters (iobk) in een wet. De scholen voor lom, mlk en iobk heten onder de WPO 'speciale scholen voor basisonderwijs'.

School voor voortgezet onderwijs

Onder een school voor voortgezet onderwijs als bedoeld in de WVO, vallen het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo), het hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) en het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo), waar praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs deel van uit maken.

Speciaal onderwijs (WEC)

De Wet op de expertisecentra (WEC) omvat al het overig speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. Het gaat om onderwijs voor doven, slechthorenden, kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden, visueel gehandicapten, lichamelijk gehandicapten, kinderen opgenomen in het ziekenhuis, langdurig zieken, zeer moeilijk lerende kinderen, zeer moeilijk opvoedbare kinderen, meervoudig gehandicapten en onderwijs op pedologische instituten.

De WEC onderscheidt de volgende clusters:

- Cluster 1: onderwijs aan visueel gehandicapte kinderen dan wel meervoudig gehandicapte kinderen met deze handicap;
- Cluster 2: onderwijs aan dove kinderen, slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden dan wel meervoudig gehandicapte kinderen met een van deze handicaps;
- Cluster 3: onderwijs aan langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap, lichamelijk gehandicapte kinderen en zeer moeilijk lerende kinderen dan wel meervoudig gehandicapte kinderen met een van deze handicaps;
- Cluster 4: onderwijs aan langdurig zieke kinderen anders dan met een lichamelijke handicap, zeer moeilijk opvoedbare kinderen en kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten.

Ad b Ouders

In de omschrijving van het begrip 'ouders' is het onderscheid dat in de WPO en de WEC ten aanzien van ouders is aangebracht niet overgenomen. De WPO verstaat onder ouders: ouders en voogden van kinderen. De WEC verstaat ook de verzorgers daaronder. Inmiddels heeft de Raad van State een wetswijziging van de WPO goedgekeurd dat dit onderscheid opheft: door deze wijziging vallen ook verzorgers onder het begrip 'ouders' in de zin van de WPO.

Ook pleegouders zijn aan te merken als verzorgers en vallen daarmee onder het begrip 'ouders', zoals bedoeld in de verordening.

Ad c Leerling

In artikel 39, derde lid, van de WPO is bepaald dat kinderen vanaf drie jaar en tien maanden ten hoogste vijf dagen (schoolgewenningsdagen) de basisschool mogen bezoeken. Deze kinderen worden echter pas als zij de leeftijd van vier jaar hebben bereikt leerling in de zin van de WPO (artikel 39, eerste lid, WPO). De ouders kunnen dan ook pas vanaf het moment dat hun kind vier jaar is geworden eventueel aanspraak maken op bekostiging van de vervoerkosten naar de basisschool of speciale school voor basisonderwijs. De toelatingsleeftijd voor kinderen in het speciaal onderwijs is geregeld in artikel 39 van de WEC.

Voor leerlingen die op grond van de onderwijswetgeving toegelaten zijn op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, ongeacht of zij de leerplichtige leeftijd hebben bereikt, of al voorbij zijn kunnen de ouders, indien zij voldoen aan de voorwaarden van de gemeentelijke verordening leerlingenvervoer, aanspraak maken op bekostiging van de vervoerskosten.

Voor het voortgezet onderwijs geldt dat zolang een leerling toegelaten is op een school voor voortgezet onderwijs, en dus 'leerling' is van zo'n school, er aanspraak kan bestaan op bekostiging op grond van titel 6 van de verordening.

Illegale leerlingen

Het recht op onderwijs, ook voor illegaal in ons land verblijvende leerlingen, is gebaseerd op het principe dat jongeren waar ook ter wereld moeten worden toegerust om aan het maatschappelijke leven deel te nemen, Nederland is hiertoe ook internationale verdragsrechtelijke verplichtingen aangegaan. In de Koppelingwet is zelfs vastgelegd dat illegale kinderen die voor hun 18e jaar een onderwijstraject zijn gestart het recht hebben om dit af te maken. Hier vloeit uit voort dat illegale leerlingen in principe ook recht hebben op leerlingenvervoer. Scholen en gemeenten hoeven leerplichtige leerlingen niet te vragen naar de verblijfsstatus. Een schoolleider kan dus niet als een opsporingsambtenaar worden ingezet.

Asielzoekerskinderen

Voor kinderen die in een Asielzoekerscentrum (AZC) verblijven en naar school toe gaan, bestaat de Richtlijn schoolvervoer asielzoekers. Deze richtlijn houdt in dat het AZC het vervoer betaalt van het AZC naar de school. Dit betaalt het AZC uit de middelen die het via het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) ontvangt. Leerlingen die niet in een asielzoekerscentrum verblijven, vallen onder de gemeentelijke regeling leerlingenvervoer. Gemeenten moeten leerlingen die in aanmerking komen voor het leerlingenvervoer in principe vervoeren naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school van de soort en de richting.

Besluit trekkende bevolking

Voor de begripsomschrijving 'leerling' geldt, evenals voor de begripsomschrijving van 'school', dat die leerlingen zijn uitgesloten die een rijdende school voor kinderen van kermisexploitanten of van circusmedewerkers dan wel een ligplaatsschool voor varende kinderen bezoeken.

Ad d Woning

Onder 'woning' wordt in de verordening verstaan: de plaats waar de leerling structureel en feitelijk verblijft. Met andere woorden, de plaats van waaruit het kind de school bezoekt. In dezen is het niet relevant in welke gemeente de ouders en/of het kind staan ingeschreven.

Niet ter zake doet of de ouders, voogden of verzorgers in de gemeente hun officiële verblijf hebben in de zin van de artikelen 10 en verder van Boek I van het Burgerlijk wetboek. Dit betekent dat indien een leerling tijdelijk in een andere gemeente verblijft in deze andere gemeente (in het algemeen) bekostiging van de vervoerkosten van deze leerling aangevraagd moet worden (dit geldt overigens niet indien het bijvoorbeeld een leerling betreft die vanwege een vakantie van de ouders tijdelijk elders verblijft).

Ad e Afstand

De afstand dient consequent te worden gemeten.

Met betrekking tot het begrip 'afstand' heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaald dat de veiligheid van de weg op zich zelf beoordeeld voldoende dient te zijn (uitspraak van 31 maart 1989, R03.87.2599; zie Jur. 1.5). Het college mag niet volstaan met verwijzing naar een minder veilige alternatieve route. Indien de afstand van de woning naar school niet voldoet aan het afstandscriterium, dan dienen de ouders in voorkomend geval zelf voor begeleiding zorg te dragen indien de af te leggen route onveilig is, aldus de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (uitspraak van 12 juni 1995, nr. R03.93.5575; zie jur.1.6).

De afdeling bestuursrechtspraak is voorts van mening dat de route niet in alle gevallen volledig toegankelijk moet zijn voor gemotoriseerd verkeer (uitspraak van 12 juni 1995, nr. R03.93.5639; zie jur. 1.7).

Ad f Vervoer

Indien de gemeente opstapplaatsen hanteert, dient dit in de verordening te worden opgenomen (Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 1, onderdeel I). Voorts is ter verduidelijking opgenomen dat het vervoer alleen plaatsvindt in aansluiting op het begin en einde van de schooldag, zoals aangegeven in de schoolgids. Hiermee wordt voorkomen dat ouders op basis van bijvoorbeeld sociale of tijdelijke medische overwegingen aanvragen indienen voor het vervoer tijdens de schooltijd (bijvoorbeeld omdat de leerling te jong is om het hele onderwijsprogramma te volgen). Uitsluitend indien de structurele handicap van een leerplichtige leerling noodzaakt tot het volgen van slechts een deel van het onderwijsprogramma, dient in voorkomend geval wel tijdens de schooltijd vervoerd te worden.

Ad g Openbaar vervoer

Bij de definiëring van het begrip 'openbaar vervoer' is aangesloten bij de begripsomschrijving zoals deze is vastgelegd in artikel 1 van de Wet personenvervoer (wet van 12 maart 1987, Stb. 175). In deze Wet wordt onder 'openbaar vervoer' verstaan: voor een ieder openstaand personenvervoer per trein, metro, tram, bus, of auto volgens een dienstregeling. De Wet personenvervoer definieert 'dienstregeling' als voor een ieder kenbaar schema van reismogelijkheden. In de verordening is de begripsomschrijving 'openbaar vervoer' uitgebreid met 'veerdienst'.

Ad j Reistijd

Onder 'reistijd' wordt in de verordening verstaan, de tijdspanne die ligt tussen het verlaten van het huis en de aanvang van de schooldag, dan wel de tijdspanne die ligt tussen het einde van de schooldag en de aankomst bij het huis. De praktijk leert dat leerlingen, ongeacht of zij gebruikmaken van het leerlingenvervoer, zich vaak zo'n tien minuten voor de aanvang van de lessen op het schoolplein bevinden. Het ligt voor de hand deze tijd uit te sluiten van de reistijd. Dit betreft enkel de wachttijd aan het begin van de schooldag. De eventuele wachttijd aan het einde van de schooldag wordt wel meegerekend bij de totale reistijd.

Ad k Toegankelijke school

De WPO kent het orgaan de permanente commissie leerlingenzorg (pcl, artikel 23 WPO). Deze commissie beslist op aanvraag van de ouders of een leerling op het onderwijs van een speciale school voor basisonderwijs is aangewezen. Alleen als dit besluit positief is, kan een leerling op een speciale school voor basisonderwijs worden opgenomen. Het college moet bij de beoordeling van een aanvraag voor leerlingenvervoer van dit besluit uitgaan. Dit besluit is overigens een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In het kader van de operatie Weer samen naar school is afgesproken dat, indien vaststaat dat een leerling is aangewezen op een hulpklas bij een basisschool, deze basisschool moet worden aangemerkt als de toegankelijke school, ook wanneer dit niet de dichtstbijzijnde basisschool is, en dat derhalve vervoer naar deze basisschool met hulpklas dient te worden bekostigd.

De Regionale Verwijzingscommissie bepaalt de toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs. (artikel 10g van de WVO).

Ad l Inkomen

Om te bepalen of op grond van artikel 24 een eigen bijdrage kan worden geheven, is het belastbaar inkomen van ouders in het peiljaar nodig.

Ad m Opstapplaats

Een van de mogelijkheden om het vervoer efficiënter en daardoor goedkoper te organiseren, is het instellen van centrale opstapplaatsen, van waar de leerlingen met de taxi of bus worden vervoerd. Met een dergelijk systeem worden de leerlingen niet thuis voor de deur opgehaald, maar dienen zij zich, al dan niet onder begeleiding van de ouders, te begeven naar de door de gemeente aangewezen opstapplaats.

Reistijd naar opstapplaats

In de uitspraak van 26 februari 1992 (nr. R03.89.0419/83-107) acht de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het kennelijk redelijk dat de gemeente opstapplaatsen opstelt vanaf waar de leerling van het vervoer gebruik kan maken. De afdeling vindt de reistijd, die in dit geval niet meer dan dertig minuten bedraagt, alleszins redelijk. Hiermee is echter nog niet aangegeven wanneer de afdeling de reistijd niet meer redelijk acht.

Veiligheid en begeleiding

Wanneer gekozen wordt voor het aanwijzen van opstapplaatsen, dan is het van belang dat de gemeente daarbij let op de af te leggen afstand van huis naar de opstapplaats. Hierbij kan in ieder geval gedacht worden aan bestaande halteplaatsen binnen een loopafstand van dertig minuten, waar een beschutte halteplaats aanwezig is (mede in verband met de weersomstandigheden). Het feit alleen dat de halte aan een drukke verkeersweg ligt en dus niet veilig genoeg zou zijn voor een leerling, is niet voldoende om af te zien van het aanwijzen van opstapplaatsen. Van ouders mag in dergelijke gevallen verwacht worden dat zij hun kinderen begeleiden tot ten minste het moment dat hun kinderen in het voertuig zijn gestapt. (Zie ABRS 24 augustus 1992, nr. R03.90.1504/83-105).

Afstand

Wanneer een verzoek om een tegemoetkoming van de vervoerkosten wordt ingediend, blijft de afstand tussen de woning en de school relevant; het instellen van opstapplaatsen verandert daar niets aan. Dit betekent dat ouders die op bijvoorbeeld negen kilometer van de school wonen terwijl de gemeente op zes kilometer afstand een opstapplaats heeft ingesteld, recht hebben op bekostiging van het vervoer (en eventueel begeleiding) over de resterende drie kilometer.

Ad n Commissie voor de begeleiding

De commissie voor de begeleiding is in de plaats gekomen voor de commissie van onderzoek. De indicerende taken van de CvO zijn overgegaan naar de regionale commissies van indicatiestelling (Cvi). De taken omtrent toewijzing van (ambulante) begeleiding liggen bij de commissie voor de begeleiding, verbonden aan een school.

Ad o Vervoersvoorziening

De wet bepaalt dat de gemeenten het vervoer zelf kunnen verzorgen, dan wel doen verzorgen. In de begripsbepaling 'vervoersvoorziening' is dit nader uitgewerkt. Er dient een keuze te worden gemaakt tussen één van de drie weergegeven mogelijkheden: 1. een gehele of gedeeltelijke bekostiging van de door het college noodzakelijk geachte vervoerskosten van de leerling en zonodig diens begeleider, 2. de verstrekking van een abonnement of strippenkaart voor de leerling en zo nodig diens begeleider, of 3. aanbidding van aangepast vervoer dat de gemeente verzorgt of doet verzorgen.

Ad p Permanente commissie leerlingenzorg

De WPO kent de permanente commissie leerlingenzorg (pcl). Besluiten van de pcl over de toelating van een leerling tot een speciale school voor basisonderwijs dienen door het college bij de beoordeling van een aanvraag voor leerlingenvervoer betrokken te worden, ingeval het college een negatieve beschikking geeft op de gevraagde voorziening. Zie tevens de toelichting bij onderdeel k.

Ad q Samenwerkingsverband

Op basis van de WPO moeten basisscholen en speciale scholen voor basisonderwijs die samenwerken, een zodanige zorgstructuur inrichten, dat voor elke leerling de benodigde zorg kan worden geboden. Artikel 18 van de WPO geeft een regeling voor de samenwerkingsverbanden.

Ad r Regionale verwijzigingscommissie

De regionale verwijzigingscommissie heeft op grond van artikel 10g van de WVO tot taak te beoordelen of een leerling tot het praktijkonderwijs toelaatbaar is.

Ad s Opdc

Opdc: orthopedagogisch en didactisch centrum. Bovenschoolse voorziening bedoeld om leerlingen extra zorg te geven. Op een opdc kan ook onderwijs gegeven worden, maar de leerlingen blijven ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs. Leerlingen die volledig onderwijs volgen aan een opdc en aanspraak maken op vervoer op basis van titel 6, kunnen in aanmerking komen voor leerlingenvervoer naar het opdc. Leerlingen die gedeeltelijk onderwijs volgen aan een opdc en gedeeltelijk aan een school voor voortgezet onderwijs, kunnen alleen in aanmerking komen voor leerlingenvervoer naar de school voor voortgezet onderwijs.

Ad t Ambulante begeleiding

Een ambulante begeleider is verbonden aan een school voor speciaal onderwijs en geeft ondersteuning aan gehandicapte leerlingen in het reguliere primair en voortgezet onderwijs. De gemeente kan aan de ambulante begeleider van gehandicapte leerlingen in het reguliere onderwijs, voor wie een aanvraag leerlingenvervoer wordt ingediend, advies vragen over de vervoersbehoefte van die leerlingen.

Ad u Commissie voor de indicatiestelling

Elk kind dat wordt aangemeld voor het speciaal onderwijs moet worden geïndiceerd. De commissie voor de indicatiestelling beoordeelt aan de hand van onafhankelijke landelijke criteria of een leerling in aanmerking komt voor leerlinggebonden financiering en in welk cluster de leerling wordt geplaatst.

Artikel 2 Bekostiging van de door het college noodzakelijk te achten vervoerskosten

In de verordening worden de aanspraken van de ouders op gehele of gedeeltelijke bekostiging voor het dagelijks vervoer van leerlingen naar scholen voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs vastgelegd. Indien het college het vervoer zelf laat verzorgen, kan het van ouders, die voor bekostiging van de vervoerskosten in aanmerking komen, verlangen dat hun kinderen van dit vervoer gebruik maken. Tevens kan zij van ouders, aan wie slechts een gedeeltelijke bekostiging van de vervoerskosten toekomt, verlangen een eigen bijdrage te betalen aan het vervoer van hun leerlingen (artikel 2, tweede lid, van de verordening).

De hoogte van deze eigen bijdrage, die slechts van toepassing is op ouders van leerlingen die scholen voor basisonderwijs of speciale scholen voor basisonderwijs bezoeken, is afhankelijk van het inkomen van de ouders en de afstand tussen de woning en de te bezoeken school. Indien de ouders weigeren of nalatig zijn met betrekking tot de ingevolge de verordening te betalen bijdrage, leidt dit tot het vervallen van de aanspraak op de bekostiging dan wel, indien gebruik wordt gemaakt van bijvoorbeeld een taxi (busje), tot stopzetting van het vervoer. Het behoeft geen betoog dat juist bij het aangepast vervoer afspraken kunnen worden gemaakt met regiogemeenten om een zo efficiënt en goedkoop mogelijke wijze van aangepast vervoer te organiseren. Tevens komt in artikel 2, tweede lid, tot uitdrukking dat de bijdrage afhankelijk van het inkomen nooit hoger kan zijn dan de werkelijke kosten van vervoer.

De verantwoordelijkheid voor het schoolbezoek blijft ingevolge de Leerplichtwet in alle gevallen bij de ouders liggen. In artikel 2, derde lid, van de verordening is deze verantwoordelijkheid nog eens expliciet vastgelegd. Deze verantwoordelijkheid kan door de ouders niet op- of overgedragen worden aan de gemeente. De wettelijke regeling, noch de gemeentelijke verordening beperkt deze verantwoordelijkheid van de ouders.

In het vierde lid staat dat een leerling die meerderjarig en handelingsbekwaam is zelf een aanvraag voor leerlingenvervoer kan doen in plaats van de ouders/verzorgers.

Artikel 3 Bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school

Een van de uitgangspunten van de artikelen 4 van de WPO, WVO en de WEC is dat de gemeenteraad bij het vaststellen van de verordening en het college bij de uitvoering daarvan de op godsdienst of levensbeschouwing van ouders berustende keuze voor een school dient te eerbiedigen. Tevens is in genoemde artikelen bepaald dat in de verordening geen onderscheid wordt gemaakt tussen openbaar en bijzonder onderwijs. In de verordening is dit verankerd in artikel 3. Bekostiging van de vervoerskosten wordt verstrekt over de afstand tussen de woning van de leerling en de dichtstbijzijnde voor hem toegankelijke school. Als dichtstbijzijnde school kan worden aangemerkt: de school die naar afstand het dichtstbij gelegen is, gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende (meest) begaanbare, veilige weg.

Als toegankelijke school is aan te merken wat betreft het primair onderwijs: de school van de verlangde godsdienstige of levensbeschouwelijke richting dan wel de openbare school. Wat betreft (voortgezet) speciaal onderwijs wordt hier nog een tweede criterium aan toegevoegd: de school van de soort waarop de leerling is aangewezen op grond van zijn lichamelijke of geestelijke toestand. De hier bedoelde soorten zijn schooltypen zoals vermeld in artikel 2 van de WEC en artikel 5 van de WVO. Op grond van de WPO dient voor de speciale scholen voor basisonderwijs het vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school in het samenwerkingsverband te worden bekostigd. Zie daarvoor artikel 9 van de verordening.

Scholen met wachtlijsten

Het spreekt voor zich dat op een toegankelijke school wel ruimte voor de leerling moet zijn en dat de leerling moet zijn/worden toegelaten. Indien de dichtstbijzijnde school niet toegankelijk is voor een leerling omdat er een wachtlijst bestaat, dient bekostiging plaats te vinden naar de eerstvolgende dichtstbijzijnde, toegankelijke school. De aanspraak op vervoer naar deze verder weg gelegen school blijft bestaan, zolang er een wachtlijst is voor de dichtstbijzijnde school.

Indien de wachtlijst is opgelost - de gemeente dient naar de duur van de wachtlijst te informeren - kan de bekostiging beperkt worden tot aan de dichtstbijzijnde school, aangezien deze weer toegankelijk is geworden. Dit is ongeacht of de leerling vanaf dat moment ook daadwerkelijk de dichtstbijzijnde school gaat bezoeken: ouders zijn vrij om hun kind naar elke school van hun keus te laten gaan, echter in het kader van het leerlingenvervoer hoeft slechts een vervoerskostenvergoeding voor de dichtstbijzijnde, toegankelijke school te worden verstrekt.

Van belang hierbij is dat wanneer het college een aanvraag om bekostiging afwijst in verband met de aanwezigheid van een dichterbij gelegen school van (de aangewezen soort en van) dezelfde richting, het dient aan te tonen dat de leerling daadwerkelijk kan worden toegelaten tot die school. Hierbij kan nog worden aangetekend dat bijvoorbeeld

een nieuwe school met slechts een leerkracht, namelijk voor de groepen 1 en 2, voor leerlingen uit groep 3 en verder niet toegankelijk is.

De leerling zal, indien hij niet toegelaten wordt op de desbetreffende dichtstbijzijnde school, moeten uitzien naar een andere school. Deze school is dan aan te merken als de dichtstbijzijnde toegankelijke school. In een dergelijk geval dient bekostiging van vervoer te worden verstrekt, naar deze andere (dichtstbijzijnde) school.

Stagevervoer

Is de stage een onderdeel van het onderwijsprogramma en krijgt de leerling dagelijks leerlingenvervoer naar de school, dan bestaat in beginsel aanspraak op leerlingenvervoer naar het stageadres. Dit is dan immers aan te merken als de 'dichtstbijzijnde toegankelijke school'. De gemeente kan scholen er op attenderen dat stageplaatsing financiële gevolgen kan hebben voor gemeenten. Scholen kunnen dit aspect mee laten wegen in de plaatsing van leerlingen door bijvoorbeeld een stageplek te zoeken op de route van het leerlingenvervoer.

Onderwijsrichting

In de parlementaire behandeling van de Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer is uitgebreid aandacht besteed aan de richting van het onderwijs. Om alle twijfels weg te nemen dat de afstand die voor bekostiging in aanmerking komt maximaal betrekking heeft op de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school van de verlangde godsdienstige of levensbeschouwelijke richting is, door middel van een Vierde nota van wijziging (Kamerstuk 18841, nr. 21) in de relevante artikelen expliciet opgenomen dat vervoer plaatsvindt naar de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school, tenzij het vervoer met betrekking tot een verder weg gelegen school voor de gemeente minder kosten met zich mee zou brengen, en de ouders met het vervoer naar die school instemmen.

Bovengenoemd uitgangspunt houdt in dat indien een leerling een school bezoekt die, met voorbijgaan van een school van dezelfde gewenste richting, verder van de woning van de leerling is verwijderd, de aanspraak in principe beperkt blijft tot de kosten verbonden aan het vervoer naar en van de dichtstbijzijnde bij de woning gelegen school. Dit is echter geen verplichting. Het college kan besluiten om in het geheel geen bekostiging te verstrekken indien vervoer aanwezig is waarvan de kosten gelijk blijven ongeacht het aantal leerlingen dat van dat vervoer gebruik maakt.

Indien de situatie zich zou voordoen dat vervoer naar een verder van de woning van de leerling gelegen school van dezelfde richting voor de gemeente goedkoper zou zijn (of niet meer kosten met zich meebrengt), kan het college aan de ouders vragen ermee in te stemmen dat de leerling naar die school wordt vervoerd. Voor een openbare school geldt hetzelfde.

Het zogenoemde 'richtingenvraagstuk' heeft geleid tot veel jurisprudentie. Aanvankelijk beperkte de jurisprudentie zich bij de vraag over het al dan niet doen toekennen van

een vervoerskostenbepaling tot het zogenoemde 'klassieke richtingenbestand'. Kenmerkend hierbij is dat het gaat om stromingen van levensbeschouwelijke en godsdienstige aard. Ook bijzonder onderwijs op algemene grondslag is hierbij als richting aan te merken.

In het algemeen kan gesteld worden dat naast scholen voor openbaar onderwijs, tot het klassieke richtingenbestand binnen het bijzonder onderwijs gerekend worden: scholen voor (rooms)katholiek onderwijs, scholen voor protestants-christelijk onderwijs, scholen voor gereformeerd (vrijgemaakt) onderwijs (KB 28 december 1960, nr. 95; zie Jur 5.1), scholen voor reformatorisch onderwijs, scholen voor algemeen bijzonder onderwijs (KB 15 december 1948, nr. 37; zie Jur. 5.2). Daarnaast kunnen in het christelijk onderwijs, wat betreft het leerlingenvervoer, de volgende richtingen worden onderscheiden: gereformeerde schoolvereniging, scholen met den bijbel, christelijk-nationaal, hervormd. In jurisprudentie worden ook de zogenoemde evangelische scholen als een afzonderlijke richting aangemerkt (RvS 11-2-97, AB 1998, 28).

Daarnaast zijn ook de Joodse scholen als afzonderlijke richting aan te merken. Gezien de statuten van Islamitische scholen wordt er van uitgegaan dat ook zij een eigen richting vertegenwoordigen. Hetzelfde geldt voor Hindoeïstische scholen.

Interconfessioneel onderwijs

Hieronder wordt verstaan onderwijs dat is gebaseerd op verschillende geloofsovertuigingen. Interconfessionele scholen zijn meestal ontstaan uit de fusie van een protestante en een katholieke school. Gezien de statuten van deze scholen wordt dit type onderwijs niet als aparte richting ten opzichte van andere confessionele scholen aangemerkt.

'Vrije scholen'

Deze scholen, die hun onderwijs stelen op de antroposofische wijsbegeerte en met name de filosofie van Rudolf Steiner, kunnen geacht worden een bepaalde richting in het onderwijs te vertegenwoordigen, aangezien het onderwijs wordt gegeven vanuit een eigen mens- en wereldbeschouwing (KB 18 juni 1980, nr. 32; zie Jur. 5.3). De vrije school is in Nederland bekend onder namen als Rudolf Steinerschool, Parcivalschool en de Zonneschool.

Overige scholen

Niet tot het begrip 'richting' wordt gerekend een bepaalde onderwijskundige methode van een school. Hiermee worden onder andere bedoeld: Jenaplanscholen, Montessorischolen, Daltonscholen en Freinetscholen. Deze scholen baseren hun identiteit op de onderwijskundige inrichting van de school en niet op de godsdienstige of levensbeschouwelijke richting.

Montessorischolen c.a. kunnen onder meer van katholieke, protestante signatuur zijn. Dit betekent dat er in dezen geen verschil bestaat tussen een 'reguliere' katholieke basisschool en een katholieke Montessorischool, etc. Relatief nieuw zijn de

zogenaamde 'leerwijsscholen'. Dit zijn particuliere scholen die sinds 2000 op verschillende plaatsen in Nederland gestart zijn. In het algemeen worden deze scholen erkend als 'scholen' in de zin van de onderwijswetten. De identiteit van de school lijkt meer geënt op de onderwijskundige inrichting, dan een godsdienst of levensovertuiging. Er is geen jurisprudentie bekend waaruit blijkt dat er sprake is van een afzonderlijke richting.

Verklaring van bezwaar

Op grond van artikel 3, tweede lid, van de verordening dienen ouders, indien een leerling een school voor basisonderwijs bezoekt op grotere afstand dan bepaald in de verordening, terwijl zich dichterbij andere (openbare en bijzondere) basisscholen bevinden, schriftelijk te verklaren, dat zij overwegende bezwaren hebben tegen het openbaar onderwijs dan wel tegen de richting van de dichterbij gelegen bijzondere basisscholen.

Een verklaring van bezwaar dient zich te richten tegen de richting van het bijzonder onderwijs dan wel tegen het openbaar onderwijs en niet tegen de onderwijskundige methode die op de school gehanteerd wordt. Sinds de totstandkoming van onderwijswetgeving met betrekking tot de vrijheid van onderwijs, is het oordeel over de bezwaren, die aan de richting van het onderwijs verbonden zijn, aan de overheid onttrokken. Met andere woorden: het college is niet gerechtigd de bezwaren van ouders tegen een bepaalde richting inhoudelijk te verifiëren. Ook onder de huidige regeling wordt deze gedragslijn in de jurisprudentie gevolgd. Slechts in een enkel uitzonderlijk geval neemt de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State aan dat niet de richting van het onderwijs, maar de kwaliteit daarvan, de keuze van de ouders heeft bepaald, in tegenstelling tot de door de ouders afgelegde verklaring inzake hun bezwaar tegen de overige richtingen en het openbaar onderwijs (ABRS, 10 april 1989, R03.87.2455/98-86; zie Jur. 21.1. ABRS, 2 januari 1992, R03.89.0685/72-107; zie Jur. 5.7).

Op het college rust in deze gevallen een zware bewijslast. Aangetoond dient te worden dat de bezwaren van de ouders in weerwil van de letter van hun verklaring kennelijk niet de richting van het onderwijs betreffen. Zelfs indien ouders hun kinderen aanvankelijk naar een openbare basisschool sturen, vervolgens naar een katholieke basisschool en uiteindelijk wederom naar een openbare basisschool, geeft de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak de ouders het voordeel van de twijfel (ABRS, 24 maart 1988, R03.88.0917/S526098.00). Ook indien ouders hun kind pas op twaalfjarige leeftijd naar de school met de door hen gewenste richting sturen, dient het college de verklaring van de ouders, dat zij tegen de overige richtingen en tegen het openbaar onderwijs bezwaar hebben te respecteren, zeker nu de ouders aangaven dat zij hun kind aanvankelijk te jong achtten om de afstand naar de gewenste school te overbruggen (ABRS, 17 februari 1989, R03.89.0286/S5137-58; zie Jur. 5.6). Ook het feit dat kinderen uit hetzelfde gezin scholen van diverse richtingen bezoeken levert onvoldoende grond op voor het oordeel dat de ouders hun keuze kennelijk niet met het

oog op de richting van het onderwijs hebben bepaald (ABRS, 9 december 1989, R03.87.2975/72-86; zie Jur. 5.5).

Speciaal onderwijs

Uiteraard geldt voor het (voortgezet) speciaal onderwijs dat het bovenstaande slechts van toepassing is op dichterbij gesitueerde scholen van de soort waarop de leerling is aangewezen.

In dit kader is van belang dat de Afdeling Bestuursrechtspraak heeft bevestigd dat voor het antwoord op de vraag op welke soort speciaal onderwijs een leerling is aangewezen slechts een keuze kan worden gemaakt uit de in artikel 2 van de WEC) onderscheiden soorten (ABRS, 2 januari 1992, R03.88.4075 en R03.89.160/62-129; zie Jur. 21.2).

‘Binnen die soorten is geen nadere onderverdeling aangebracht op basis waarvan onderscheid tussen (...) scholen (...) kan worden gemaakt’. Slechts indien door de ouders wordt aangetoond - met name via deskundigenrapporten - dat niet de dichtstbij gelegen school van de gewenste richting en de aangewezen soort geschikt is maar een verder gelegen school, neemt de Afdeling aan dat de leerling op deze verder gelegen school feitelijk is aangewezen, en is er voor het college aanleiding te bezien of met toepassing van de hardheidsclausule het vervoer naar de verder gelegen school dient te worden bekostigd.

Op grond van de Wet leerlinggebonden financiering kunnen leerlingen die geïndiceerd zijn voor (voortgezet) speciaal onderwijs tevens kiezen voor het regulier onderwijs. Leerlingen die naar het (voortgezet) speciaal onderwijs gaan, titel 3 van de verordening, maken onverminderd aanspraak op leerlingenvervoer. Voor leerlingen van cluster 4 scholen (zeer moeilijk opvoedbare kinderen, leerlingen van scholen verbonden aan pedologische instituten, langdurig zieke kinderen (psychiatrische problematiek)) geldt dat zij recht hebben op vervoer naar de cluster 4-school waarvoor de commissie voor de indicatiestelling (cvi) een advies heeft afgegeven. Artikel 4, vijfde lid WEC bepaalt namelijk dat de cluster 4-school waarvoor de cvj een advies heeft afgegeven, wordt aangemerkt als de dichtstbijzijnde, toegankelijke school. Dit geldt zolang de leerling woont in het gebied van het regionaal expertisecentrum waar voornoemde commissie aan is verbonden.

Voorbeeld 1

School A is een rooms-katholieke basisschool en ligt op zes kilometer afstand van de woning van de leerling. School B is een protestants-christelijke basisschool en ligt op drie kilometer afstand van de woning van de leerling. Indien de ouders nu schriftelijk verklaren overwegende bezwaren te hebben tegen de richting van de school die dichterbij gelegen is (i.c. school B), verstrekt het college bekostiging voor het vervoer van de leerling naar school A.

Voorbeeld 2

Een leerling bezoekt een school voor algemeen-bijzonder basisonderwijs op drie kilometer afstand van de woning. De ouders besluiten dat de leerling naar een andere basisschool van dezelfde richting gaat, gelegen op zes kilometer afstand van de woning. In dit geval verstrekt het college geen bekostiging voor het vervoer naar deze basisschool op zes kilometer afstand (immers, het is niet de dichtstbijzijnde toegankelijke school). Of bekostiging plaatsvindt naar de basisschool op drie kilometer afstand, is afhankelijk van de door de gemeenteraad bepaalde kilometergrens.

Voorbeeld 3

Een leerling bezoekt een gereformeerde (vrijgemaakt) school op zeven kilometer afstand van de woning. Op drie kilometer afstand wordt een nieuwe gereformeerde (vrijgemaakt) basisschool gesticht. In principe vervalt de bekostiging van de vervoerskosten naar de school op zeven kilometer afstand. Het is immers niet meer de dichtstbijzijnde toegankelijke school.

Hierbij is echter een redelijke overgangsregeling gewenst. Aansluitend bij de gangbare opvattingen hierover lijkt een overgangsperiode van circa twee jaren reëel indien daarmee het belang van de leerling wordt gediend. Na een dergelijke overgangsperiode vervalt dan de bekostiging van de vervoerskosten naar de school op zeven kilometer afstand van de woning.

Indien de ouders beslissen om de leerling eerder naar de dichterbij gelegen school te sturen, vervalt de bekostiging op het moment dat de leerling de nieuwe school bezoekt. Of er dan bekostiging plaatsvindt naar de nieuwe basisschool, is afhankelijk van de door de gemeenteraad bepaalde afstandsgrens.

Voorbeeld 4

Een leerling bezoekt een openbare school op drie kilometer afstand van de woning. Halverwege het jaar verhuist het gezin naar een andere wijk in dezelfde gemeente, waardoor de bezochte school niet meer de dichtstbijzijnde school voor openbaar onderwijs is. De bezochte school ligt nu op een afstand van acht kilometer. In principe bestaat geen aanspraak meer op bekostiging naar deze school. Echter, indien de ouders voornemens zijn de leerling toch op de verder weg gelegen school te laten, lijkt een redelijke overgangsperiode voor de hand te liggen. Het college kan dan overwegen - indien daarmee het belang van de leerling wordt gediend - bekostiging te verlenen voor het resterende schooljaar. Of er dan bekostiging plaatsvindt naar de dichterbij gelegen school is afhankelijk van de door de gemeenteraad bepaalde afstandsgrens.

Voorbeeld 5

Een leerling bezoekt een protestants-christelijke speciale school voor basisonderwijs op zes kilometer afstand van de woning terwijl een rooms-katholieke speciale school voor basisonderwijs en een protestants-christelijke ZMOK-school dichterbij zijn gesitueerd (respectievelijk op twee kilometer en drie kilometer). De ouders komen voor bekostiging van de vervoerskosten in aanmerking indien zij schriftelijk verklaren overwegende

bezwaren te hebben tegen de richting van de dichterbij gelegen toegankelijke school (i.c. de rooms-katholieke speciale school voor basisonderwijs).

De protestants-christelijke ZMOK-school is geen school van de soort waarop de leerling is aangewezen en is dus niet aan te merken als een dichterbij gelegen toegankelijke school.

Voorbeeld 6

Een leerling bezoekt een openbare basisschool op negen kilometer afstand van de woning. Op zes kilometer afstand is ook een openbare basisschool gehuisvest, terwijl er dichterbij gelegen scholen voor bijzonder basisonderwijs aanwezig zijn. Het college verstrekt bekostiging van de vervoerskosten naar de school op zes kilometer afstand van de woning, indien de ouders schriftelijk hebben verklaard overwegende bezwaren te hebben tegen de richting van deze dichterbij gelegen bijzondere basisscholen. Deze school op zes kilometer afstand is immers aan te merken als de dichtstbijzijnde toegankelijke school.

Voorbeeld 7

Op drie kilometer afstand van de woning van de leerling is een reformatorische basisschool gesitueerd. De leerling bezoekt een reformatorische basisschool op acht kilometer afstand van de woning omdat op deze school godsdienstonderwijs wordt gegeven volgens een bepaalde modaliteit, die niet tot uitdrukking komt in de dichterbij gelegen reformatorische school. In dit geval bekostigt het college niet de kosten van het vervoer naar de school, gelegen op een afstand van acht kilometer.

Voorbeeld 8

Een leerling bezoekt een vrijgemaakt-gereformeerde speciale school voor basisonderwijs op twaalf kilometer afstand van de woning van de leerling, omdat de onderwijskundige methode van die school geschikter blijkt voor de leerling dan de onderwijskundige methode die gehanteerd wordt op de vrijgemaakt-gereformeerde speciale school voor basisonderwijs, gelegen op een afstand van vijf kilometer van de woning van de leerling. Het college verstrekt een eventuele bekostiging voor het vervoer van en naar de school gelegen op vijf kilometer afstand.

Voorbeeld 9

Een leerling bezoekt een openbare speciale school voor basisonderwijs binnen het samenwerkingsverband van de basisschool waarvan de leerling afkomstig is, terwijl er buiten het samenwerkingsverband een dichterbij de woning van de leerling gelegen toegankelijke openbare speciale school voor basisonderwijs is. Het college verstrekt bekostiging naar de school binnen het samenwerkingsverband (zie artikel 9 van de verordening).

Voor alle hiervoor weergegeven voorbeelden geldt dat het college de ouders met toepassing van de hardheidsclausule toch een - volledige - bekostiging kan verstrekken indien daartoe naar de mening van het college aanleiding is.

Artikel 4 Uitbetaling van de bekostiging

Vanuit het oogpunt van lastenverlichting voor de burger is het wenselijk dat het aantal aanvragen zo veel mogelijk wordt beperkt. In dat kader verdient het de aanbeveling om als gemeente te bezien of het passend en mogelijk is om voor de gehele schoolperiode de bekostiging toe te wijzen. Wanneer te verwachten valt dat er geen verandering optreedt in de situatie van de leerling en deze dus aan de geldende criteria blijft voldoen, is het wenselijk te kiezen voor een verstrekking voor de gehele schoolperiode. Aanvragers dienen wijzigingen die van invloed zijn op de bekostiging direct door te geven aan het college. Het is raadzaam aanvragers nadrukkelijk te wijzen op het feit dat ten onrechte genoten bekostiging kan worden teruggevorderd, dan wel kan worden verrekend (zie ook artikel 6).

Indien er in de situatie van de leerling echter verbetering of verandering valt te verwachten, dient te worden gekozen voor een verstrekking over een termijn van één schooljaar (of een beperkt aantal schooljaren). Hierbij kan worden gedacht aan de noodzaak van het passend vervoer: deze kan per jaar sterk veranderen en dient dus jaarlijks opnieuw te worden bekeken.

Nota bene: De eigen bijdrage moet jaarlijks worden vastgesteld. Hiervoor dient de aanvrager jaarlijks de inkomensgegevens te overleggen, ook al wordt de bekostiging voor een langere periode verstrekt. Dit zou kunnen vervallen als de gemeente op termijn bij de belastingdienst de inkomensgegevens kan opvragen.

Vanwege het creëren van beleidsruimte is in artikel 4 van de verordening bepaald, dat het college bij de verstrekking van de bekostiging tevens de termijn van de bekostiging bepaalt. In de beschikking dient deze termijn wel aangegeven te worden. De gekozen formulering van artikel 4 van de verordening laat zoals gezegd de ruimte om per geval de termijn van de bekostiging te bepalen. Stelt de gemeenteraad zich echter op het standpunt dat de bekostiging te allen tijde tot het einde van het aangevraagde schooljaar dient te lopen, verdient het aanbeveling om de verordening in die zin aan te passen.

Tevens dient het college bij verstrekking van bekostiging de wijze en het tijdstip van uitbetaling te bepalen. Bepaald zal onder andere dienen te worden of:

- de bekostiging per maand, kwartaal, of halfjaar geschiedt;
- de bekostiging in de vorm van een voorfinanciering of op declaratiebasis, dan wel via een vast termijnbedrag achteraf geschiedt;
- de bekostiging, in het geval er sprake is van aangepast vervoer, rechtstreeks aan de vervoersonderneming geschiedt.

Aangezien de praktijk ten aanzien van de wijze van betaling en het tijdstip van betalen veel verschillende varianten laat zien, is in de verordening geen expliciete keuze gemaakt. Afhankelijk van de lokale gewoonte of de lokale wensen kan hieraan invulling

worden gegeven. Wel kan in dit verband opgemerkt worden dat bekostiging op declaratiebasis, bijvoorbeeld door het overleggen van strippenkaarten of maandabbonnementen, de betrouwbaarste indicator is.

Artikel 5 Aanvraagprocedure

Indien ouders menen voor bekostiging in aanmerking te komen, dienen zij hiertoe een aanvraag in bij het college. Van gemeentezijde wordt hiervoor een (digitaal) aanvraagformulier beschikbaar gesteld. Het is wenselijk om de aanvraag zo eenvoudig mogelijk te maken. In dit kader kan worden gedacht aan een voorgedrukt, dan wel deels ingevuld aanvraagformulier. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van gegevens van voorgaande jaren, die reeds bekend zijn bij de gemeente. De aanvrager kan dan volstaan met het controleren van vermelde gegevens, het doorgeven van de noodzakelijke wijzigingen en het zetten van zijn handtekening. Hierdoor blijven de administratieve lasten voor de burger beperkt.

In artikel 5 van de verordening zijn nadere bepalingen opgenomen omtrent de aanvraag van bekostiging van de vervoerskosten.

De aanvraag kan in principe op twee tijdstippen plaatsvinden:

1. indien het betreft een aanvraag voor het nieuwe schooljaar, dient de aanvraag voor 1 juni voorafgaand aan dat nieuwe schooljaar ingediend te worden;
2. indien het betreft een aanvraag gedurende het schooljaar, kan de aanvraag gedurende het schooljaar worden ingediend.

Aanvraag voor 1 juni; beschikking geven voor het nieuwe schooljaar

Veelal zal ruimschoots voor de aanvang van het nieuwe schooljaar bekend zijn dat een leerling in het nieuwe schooljaar een bepaalde school gaat bezoeken. Ook continuering van het schoolbezoek is in veel gevallen ruim voor de aanvang van het nieuwe schooljaar bij de ouders bekend. In dergelijke gevallen bepaalt artikel 5, tweede lid, van de verordening dat de ouders, die in aanmerking wensen te komen voor bekostiging van de vervoerskosten, voor 1 juni voorafgaande aan het nieuwe schooljaar een aanvraag bij de gemeente moeten indienen.

Deze datum is gekozen omdat het van belang is om de afwikkeling van de aanvraagprocedures zoveel mogelijk voor de werkelijke aanvang van het schooljaar gerealiseerd te hebben respectievelijk voor de zomervakantie in verband met de - in voorkomend geval - vereiste werkzaamheden van de commissie van onderzoek.

Indien de aanvraag voor 1 juni is ingediend bij de gemeente, heeft het college op grond van artikel 5, vierde lid, tot uiterlijk het begin van het nieuwe schooljaar de tijd een besluit te nemen en aan de aanvragers af te geven. De aanvraag dient dan wel juist en volledig te zijn ingevuld en voorzien te zijn van de noodzakelijke bijlagen.

Voor de termijn van 1 juni plus acht weken is gekozen om de eventueel te verwachten stormloop van aanvragen in de zomervakantie te kunnen verwerken. In dit kader zij erop gewezen dat gemeenten met ingang van de jaarrekening 2004 geconfronteerd zijn met een rechtmatigheidsoordeel van de accountant. Deze beoordeelt of baten, lasten en

balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand zijn gekomen. Aanvragen die na 1 juni binnenkomen kunnen door de accountant als onrechtmatig worden beoordeeld.

Ondanks de gestelde termijnen in artikel 5 van de verordening kan het voorkomen dat de gestelde afwikkelingstermijnen niet haalbaar zijn voor de gemeente. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn in het geval van een vakantiepiek, indien het gevraagde oordeel van de commissie van onderzoek of andere deskundigen uitblijft, of indien er sprake is van een bijzondere situatie. In dergelijke gevallen kan het college de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen (artikel 5, vijfde lid, van de verordening). Uiterlijk een dag voor het verstrijken van de tweede termijn dient een beschikking op de ingediende aanvraag door het college te zijn gegeven. Als blijkt dat ook de verdagingstermijn onvoldoende soelaas biedt, bijvoorbeeld als gevolg van het uitblijven van het advies van de commissie van onderzoek, is het van belang dat er toch een beschikking wordt afgegeven. In een dergelijk geval ligt het voor de hand een beschikking te geven, zonder bijvoorbeeld het advies van de commissie van onderzoek af te wachten. Dit is dan ook geregeld in artikel 16, derde lid.

Een beschikking treedt niet in werking voordat deze bekend is gemaakt (artikel 3:44 van de Awb). De termijnen die in artikel 5 van de verordening zijn opgenomen zijn inclusief de tijd die het college nodig heeft om een genomen beschikking aan de aanvragers bekend te maken. Artikel 4:13 van de Awb bepaalt dat een redelijke termijn waarbinnen een beschikking dient te worden gegeven in ieder geval is verstreken indien het college binnen acht weken geen beschikking heeft gegeven.

Indien bovenstaande termijnen (acht weken en een eventuele verdaging van vier weken) overschreden worden, dan kunnen de aanvragers op basis van artikel 6:2 van de Awb daartegen bezwaar maken en beroep instellen. In het onderhavige geval is het bezwaar en beroep niet aan een termijn gebonden (artikel 6:12, eerste lid, van de Awb). Het bezwaar- of beroepschrift wordt niet-ontvankelijk verklaard indien het onredelijk laat is ingediend (artikel 6:12, derde lid).

Aanvragen gedurende het schooljaar; beschikking binnen acht weken

In gevallen waarin de ouders een aanvraag ten behoeve van het nieuwe schooljaar om welke reden dan ook niet tijdig voor 1 juni indienen, is het in de meeste gevallen niet haalbaar de beschikking voor het begin van het nieuwe schooljaar af te geven.

Hetzelfde geldt in het geval de aanvraag - weliswaar ingediend voor 1 juni - onvolledig is of onjuist is ingevuld (tenzij de gecorrigeerde aanvraag ook voor 1 juni bij de gemeente binnen is).

Wanneer de aanvraag onjuist of onvolledig is ingevuld, zullen de ouders de aanvraag moeten aanvullen of corrigeren. In artikel 4:15 van de Awb is bepaald dat de beslistermijn wordt opgeschort tot de dag waarop de aanvraag met de ontbrekende gegevens is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. Is er sprake van een bovengenoemde situatie dan is artikel 5, vierde lid, van de verordening van toepassing. Hierin wordt bepaald dat het college binnen acht weken na ontvangst

van het formulier een beslissing neemt, nadat ouders in voorkomend geval in de gelegenheid zijn gesteld de aanvraag met ontbrekende gegevens aan te vullen. Deze termijn is ook van toepassing indien gedurende het schooljaar een aanvraag plaatsvindt. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn, indien in de loop van het schooljaar een leerling van schoolsoort wisselt (bijvoorbeeld van basisonderwijs naar speciaal onderwijs), of wel dat het kind in de loop van het jaar verhuist en daardoor een andere gelijksoortige school gaat bezoeken.

In de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 maart 1992 (R03.88.7294/83-129; zie Jur. 21.3) staan de gevolgen van een verhuizing centraal. Ervan uitgaande dat de voormalige woongemeente de ouders wijst op de noodzaak een aanvraag bij de nieuwe woongemeente in te dienen mag van de ouders worden verwacht dat zij onverwijld - maar uiterlijk binnen een week na de berichtgeving van de voormalige woongemeente - een aanvraag bij de nieuwe woongemeente indienen. Bij latere indiening is de nieuwe woongemeente niet gehouden om de kosten van vervoer in de periode vanaf een week na de mededeling van de oude woongemeente tot aan de uiteindelijke indiening van de aanvraag bij de nieuwe woongemeente te bekostigen.

Ook ten aanzien van de aanvraagprocedures geldt echter dat de afwikkelingstermijnen niet haalbaar kunnen zijn voor de gemeente. Hiervoor geldt dan ook de verdaging van de termijn met vier weken. Dezelfde criteria en sancties gelden als onder ad 1 zijn gesteld.

Indien op een aanvraag positief is beslist of indien via bezwaar of beroep een positieve beschikking is afgedwongen, luidt de vraag met ingang van welke datum de bekostiging wordt verleend. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat het college de ingangsdatum van de bekostiging bepaalt. In het geval een aanvraag voor het nieuwe schooljaar wordt gedaan, zal de ingangsdatum van de bekostiging in principe samenvallen met de eerste schooldag van het nieuwe schooljaar (artikel 5, zesde lid, onder a). Hieronder dient dan de werkelijke start van het schooljaar verstaan te worden en niet de wettelijke aanvangsdatum. De bekostiging gaat uiteraard pas in op de dag dat het vervoer daadwerkelijk plaatsvindt.

Geen bekostiging met terugwerkende kracht

Indien de aanvraag gedurende het schooljaar aan het college wordt gericht zal de ingangsdatum van de bekostiging in principe samenvallen met de in het aanvraagformulier verzochte datum van ingang, echter niet voor de datum waarop de aanvraag wordt gedaan (artikel 5, zesde lid, onder b) (de datum van ontvangst). Het spreekt voor zich dat de gemeente haar burgers in algemene zin dient te informeren omtrent eventuele rechten op bekostiging van leerlingenvervoer.

Overleggen gegevens ten behoeve van de aanvraag

Zoals reeds eerder is opgemerkt geeft artikel 4:4 van de Awb de gemeente in het algemeen de bevoegdheid om het gebruik van aanvraagformulieren voor te schrijven.

Artikel 4:15 van de Awb bepaalt dat de beslistermijn wordt opgeschort tot de dag waarop de aanvraag met de ontbrekende gegevens is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

Onder gegevens dient ook te worden verstaan eventuele toevoeging van verklaringen (bewijsstukken). Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een medische verklaring, werkgeversverklaring, verklaring van de rijksinspecteur der belasting, verklaring van overwegende bezwaren en eventuele andere bewijsstukken.

Ouders zijn op grond van artikel 4:2 van de Awb verplicht deze gegevens te overleggen, indien deze gegevens van belang zijn voor een juiste beoordeling van de aanvraag. Of gegevens daadwerkelijk van belang zijn voor een juiste beoordeling wordt door het college bepaald. Uiteraard dient het begrip 'juist' redelijk geïnterpreteerd te worden. Criterium is: gegevens die van invloed zijn op de aanvraag dienen juist en volledig ingevuld te zijn. Het college bepaalt of dat daadwerkelijk het geval is.

Indien het aanvraagformulier aanvulling behoeft of gecorrigeerd dient te worden, stuurt het college het aanvraagformulier terug. Ouders worden dan in de gelegenheid gesteld om de verlangde gegevens binnen een door het college te bepalen termijn (bijvoorbeeld vier weken) aan te vullen of te verbeteren. Wordt hiervan geen gebruik gemaakt, dan dient het college de afweging te maken of de aanvraag in behandeling wordt genomen (artikel 4:5, eerste lid, van de Awb). Op grond van artikel 4:5, vierde lid van de Awb, dient in een voorkomend geval aan de aanvrager bekend te worden gemaakt dat de aanvraag niet in behandeling wordt genomen.

Uit een beschikking van de voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (9 november 1989, nr. R03.89.5831/S6535; zie Jur. 8.1) wordt duidelijk dat gemeenten bij een afwijzende beschikking zich niet louter kunnen beroepen op een onjuist dan wel onvolledig ingevuld aanvraagformulier, maar dat zij bij hun beoordeling mede moeten betrekken wat de kennelijke bedoeling van de aanvrager is. De voorzitter overweegt het volgende: 'Wij stellen voorop dat, hoewel is gebleken dat het aanvraagformulier voor de in geding zijnde reiskostenbesteding onjuist dan wel onvolledig is ingevuld, de kennelijk bedoeling van verzoeker, gezien de aanvragen van de voorafgaande jaren, duidelijk is. Derhalve beschouwen wij de aanvraag als zijnde correct gedaan.' Bij het in behandeling nemen van aanvragen zal de gemeente dus moeten letten op de kennelijke bedoeling van de aanvrager zoals die uit aanvragen van de voorafgaande jaren gebleken is.

Verdagen

Het vijfde lid van artikel 5 geeft het college de mogelijkheid om de beslissing op de aanvraag met vier weken te verdagen. Een beslissing van een bestuursorgaan om een beslissing te verdagen is een beschikking in de zin van de Awb. Dit betekent onder andere dat het bestuursorgaan een dergelijke beslissing dient te motiveren (artikel 4:16 van de Awb) en dat de beslissing aan de belanghebbende bekend gemaakt dient te worden (artikel 3:41 van de Awb).

Artikel 6 Doorgeven van wijzigingen

Lid 1

Artikel 6, eerste lid, van de verordening regelt dat ouders verplicht zijn wijzigingen door te geven aan het college, die van directe invloed zijn op de verstrekte bekostiging van de vervoerskosten. Ouders dienen dergelijke wijzigingen onverwijld mede te delen aan het college.

Gegevens die van invloed kunnen zijn op de bekostiging zijn onder andere:

- wijziging van de reistijd, in verband met verandering in bijvoorbeeld het openbaar vervoer;
- wijziging in het woonadres van de leerling, door bijvoorbeeld verhuizing;
- wijziging van de gezinssamenstelling;
- wijziging in de gezinssituatie, die invloed heeft op het al dan niet begeleiden van leerlingen;
- wijziging van het adres van de school;
- wijziging van de schooltijden van de school;
- wijziging van school (bijvoorbeeld van speciaal onderwijs naar voortgezet speciaal onderwijs);
- toekenning van bekostiging op grond van de Wet WIA , of op grond van andere wet en regelgeving.

Lid 2

Indien de wijziging daartoe aanleiding geeft trekt het college de verstrekte bekostiging in en verstrekt het college al dan niet opnieuw bekostiging van de vervoerskosten (artikel 6, tweede lid, van de verordening). Indien de wijziging geen invloed op de bekostiging heeft gebeurt dit uiteraard niet. Wijziging in het inkomen van ouders van leerlingen die een school voor basisonderwijs of speciale school voor basisonderwijs volgen heeft in principe geen invloed op de bekostiging van de vervoerskosten voor het desbetreffende jaar. Indien echter sprake is van een structurele wijziging in het inkomen van de ouders die voor hen ernstig nadelig is, kan het college vooruitlopend op het volgende schooljaar de bekostiging aanpassen. Indien het college, zonder hiervan door de ouders onverwijld op de hoogte te zijn gesteld, zelf wijzigingen vaststelt die van invloed kunnen zijn op de bekostiging, kan het zijn dat ouders ten onrechte bekostiging (hebben) ontvangen.

Lid 4

Artikel 6, vierde lid, van de verordening biedt in dergelijke situaties een kapstok om de ten onrechte betaalde bekostiging terug te vorderen of in mindering te brengen bij eventueel nieuw te verstrekken bekostiging. Ook in onderhavige gevallen geldt immers dat nadat de wijziging is vastgesteld de bekostiging kan vervallen en eventueel opnieuw wordt verstrekt. De beslissing dient aan de aanvrager bekend te worden gemaakt (artikel 3:41 Awb).

Artikel 7 Peildatum leeftijd leerling

Aangezien in de verordening het leeftijdscriterium in het basisonderwijs als een van de volumebeperkende middelen is opgenomen (artikel 12) om al dan niet in aanmerking te komen voor vervoer onder begeleiding, verdient het aanbeveling een peildatum van de leeftijd van de leerling te kiezen. Indien de leerling in aanmerking komt voor openbaar vervoer onder begeleiding en in de verordening is geen peildatum gekozen, zal in dat schooljaar waarin de leerling de leeftijd van negen jaar bereikt, tweemaal een beschikking dienen te worden afgegeven, namelijk voor de periode dat de leerling nog acht jaar is en voor de periode dat de leerling de leeftijd van negen jaar heeft bereikt. Een dergelijke handelwijze houdt nogal wat extra administratieve werkzaamheden in. In de verordening (artikel 7) is dan ook gekozen voor een peildatum die geldt voor het gehele schooljaar. Gekozen is voor de peildatum van 1 augustus van het betreffende schooljaar, omdat deze datum samenvalt met de wettelijke start van het schooljaar. Deze bepaling houdt in dat indien de leerling op 1 augustus van een bepaald schooljaar acht jaar is, hij in het kader van de verordening het gehele schooljaar als acht jaar wordt aangemerkt (ook al wordt de leerling halverwege het schooljaar negen jaar). Er hoeft dan ook maar 1 beschikking voor het gehele schooljaar te worden afgegeven. Ten behoeve van het (voortgezet) speciaal onderwijs is een dergelijke leeftijdsgrens niet opgenomen. Het recht op leerlingenvervoer staat verder in geen relatie tot een bepaalde leeftijdsgrens. Inschrijving bij een WPO, WEC of WVO school volstaat.

Artikel 8 Andere vergoedingen

Indien kan worden aangetoond dat een aanvrager van leerlingenvervoer via een andere weg (bijvoorbeeld via de werkgever) vergoeding ontvangt voor de kosten van het vervoer naar school, mag de gemeente die vergoeding aftrekken van de bekostiging die de aanvrager zou hebben gekregen op basis van de verordening leerlingenvervoer. Dat geldt echter niet voor vergoedingen die worden verstrekt door de IB-groep op basis van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, die ouders van schoolgaande kinderen in het voortgezet onderwijs kunnen aanvragen. Deze vergoeding is opgebouwd uit verschillende componenten, zoals lesgeld, boekengeld enzovoort en is niet puur bestemd voor reiskosten. Deze vergoeding mag daarom niet worden afgetrokken van de bekostiging leerlingenvervoer.

Artikel 9 Bekostiging naar de dichtstbijzijnde toegankelijke speciale school voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband

Dit artikel is een aanvulling op artikel 3 van de verordening. Voor alle onderwijssoorten geldt de hoofdregel van artikel 3, eerste lid. Artikel 4 van de WPO bepaalt voor speciale scholen voor basisonderwijs echter dat het vervoer naar de dichtstbijzijnde school in het samenwerkingsverband dient te worden bekostigd. Dat zal veelal wel, maar hoeft niet de dichtstbijzijnde toegankelijke school van zijn soort te zijn omdat buiten het samenwerkingsverband een dichterbij gelegen speciale school kan zijn. Deze regeling

is door de wetgever getroffen om zo veel mogelijk opvang binnen het eigen samenwerkingsverband te realiseren. Evenals bij de regeling voor basisscholen wordt bij het toekennen van een voorziening voor leerlingenvervoer rekening gehouden met de toegankelijkheid voor de leerling en de op godsdienst of levensbeschouwing berustende keuze van de ouders. In artikel 9 wordt gesproken van de basisschool waarvan de leerling afkomstig is. Dit is op grond van artikel 3 van de verordening de dichtstbijzijnde toegankelijke basisschool. Is dit het geval, dan is artikel 9 van toepassing. Daarnaast geldt als gevolg van de verwijzing naar artikel 3 van de verordening bij toepassing van onderdeel b ook hier het vereiste van schriftelijke instemming van de ouders.

Artikel 10 Permanente commissie leerlingenzorg

In de WPO wordt aan de permanente commissie leerlingenzorg (pcl) de taak opgedragen om een besluit te nemen over de toelating van een leerling tot een speciale school voor basisonderwijs. Het college moet bij de beoordeling van een aanvraag voor leerlingenvervoer van dit besluit uitgaan. Daarnaast kunnen door het samenwerkingsverband aan de pcl adviestaken worden opgedragen. Wanneer dat is gebeurd dient het college het advies van de commissie bij de beoordeling te betrekken. Omdat het een advies betreft, is het college daaraan echter niet gebonden. Om de bestuurslast beperkt te houden is bepaald, dat het advies van de pcl alleen moet worden betrokken, als het college een negatieve beschikking op de gevraagde voorziening geeft.

Artikel 11 Bekostiging van de kosten van openbaar vervoer en vervoer per fiets

Artikel 11 van de verordening bepaalt dat de ouders van leerlingen die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoeken, in aanmerking kunnen komen voor bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer, indien de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school meer dan zes kilometer bedraagt.

Afstandscriterium

De artikelen 4 van de WPO en de WEC bepalen dat de gemeentelijke regeling kan bepalen dat geen aanspraak op bekostiging bestaat op grond van de afstand. In de verordening is deze afstand nader ingevuld door het stellen van een kilometergrens. Als afstandscriterium wordt in de verordening zes kilometer gehanteerd. In artikel 4, zevende lid, van de WPO is deze afstand als bovengrens vastgelegd.

In de uitspraak van 27 december 1989 (R03.88.7309; zie Jur. 1.4) heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State duidelijkheid verschaft over de wijze waarop de afstand tussen school en woning bepaald moet worden. Als er een klein verschil (minder dan enkele honderden meters) bestaat tussen de meting van de afstand door de ouders en de gemeente, dan kan niet volstaan worden met het meten van de afstand door een auto-dagteller. In dit geval dient een methode gebruikt te

worden waardoor de exacte afstand kan worden bepaald, bijvoorbeeld door middel van het gebruik van een geijkte teller, of een recente versie van een routeplanner of navigatiesysteem.

Van belang is tevens dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in dezelfde uitspraak heeft bepaald dat bij het meten van de afstand niet mag worden uitgegaan van de gemiddelde afstand van de heenweg ('s morgens) en de terugweg ('s middags). Indien de reisafstand op de heenweg onder de in de verordening gestelde grens ligt maar de reisafstand op de terugweg daarboven - of omgekeerd - dan ligt het naar het oordeel van de afdeling veeleer in de rede dat een gedeeltelijke bekostiging - voor alleen de heen- dan wel de terugreis - wordt verstrekt.

Een combinatie van afstandscriterium en leeftijdscriterium is op grond van de wet niet mogelijk (artikel 4, achtste en negende lid, van de WPO en artikel 4, zevende en achtste lid, van de WEC). Met andere woorden: een voor de hand liggend onderscheid in afstand voor jongere en oudere kinderen is niet mogelijk.

Het draagkrachtbeginsel

Voor het vervoer van leerlingen naar scholen voor basisonderwijs heeft de gemeente naast de vaststelling van een afstandsgrens en leeftijdsgrens nog een andere volumebeperkende maatregel ter beschikking ter regulering van de vervoerskosten, namelijk het toepassen van het draagkrachtbeginsel. In het kader van het vervoer van leerlingen naar speciale scholen voor basisonderwijs is het toepassen van het draagkrachtbeginsel niet mogelijk. Zie verder de toelichting bij artikel 24.

Leerlingenvervoer naar dislocaties/nevenvestigingen

Artikel 11 e.v. en artikel 15 e.v. van de verordening bepalen dat het college bekostiging verstrekt in de kosten van leerlingenvervoer, indien de afstand van de woning van de leerling naar de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school voor basisonderwijs, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor speciaal voortgezet onderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs meer bedraagt dan zes kilometer.

Indien de school die de leerling bezoekt meer dan een locatie heeft, rijst de vraag of slechts de hoofdvestiging dan wel alle onderwijslocaties als school in de zin van de verordening leerlingenvervoer dienen te worden beschouwd. Deze vraag zal zich in de praktijk vaker voordoen door met name de schaalvergrotingsoperatie (T en B) in het basisonderwijs. Door deze operatie is het aantal dislocaties toegenomen en zijn zelfstandige scholen omgevormd tot nevenvestigingen.

Voor de beantwoording van de gestelde vraag kan aansluiting worden gezocht bij de regelgeving inzake de huisvesting en materiële instandhouding in het primair onderwijs, alsmede bij artikel 2, eerste lid, artikel 11 en artikel 15, eerste lid van de verordening leerlingenvervoer. Als uitgangspunt geldt dan dat de feitelijke locatie die door de leerling wordt bezocht als school kan worden beschouwd in de zin van de verordening. Concreet gaat het om de volgende situaties:

1. Nevenvestiging in het basisonderwijs.

Een nevenvestiging wordt in termen van de WPO (artikel 1) beschouwd als een deel van de school op de plaats waar voor de vorming van de nevenvestiging een zelfstandige school functioneerde. De eigen wettelijke positie van een nevenvestiging komt onder andere tot uiting in een afzonderlijke normstelling voor de instandhouding, in een afzonderlijke regeling voor de rijksbekostiging van de huisvesting (los van de plaatsingscapaciteit van de hoofdvestiging) en in de verplichting om voor de nevenvestiging een afzonderlijke leerling-administratie bij te houden.

Gelet op het voorgaande uitgangspunt en tegen deze achtergrond bezien, ligt het voor de hand een nevenvestiging als een school in de zin van de verordening te beschouwen.

2. Dislocaties in het primair onderwijs.

Een dislocatie kan, gelet op het hiervoor genoemde uitgangspunt, eveneens als een school in de zin van de verordening worden beschouwd.

3. Bekostiging.

Het college verstrekt bekostiging indien de leerling de dichtstbijzijnde toegankelijke onderwijslocatie bezoekt, indien uiteraard aan de criteria van de verordening op het gebied van richting en kilometergrens wordt voldaan. Met een onderwijslocatie wordt zowel de hoofdvestiging als een nevenvestiging of dislocatie bedoeld.

Hieruit vloeit bijvoorbeeld voort dat indien een leerling een dislocatie bezoekt die minder ver van de woning is gelegen dan de kilometergrens van artikel 11 respectievelijk artikel 15 van de verordening, het college niet gehouden is bekostiging te verstrekken voor de kosten van het leerlingenvervoer. Dit gaat ook niet op indien de hoofdvestiging van de school zich wel verder weg van de woning bevindt dan de kilometergrens.

Anderzijds is het college gehouden bekostiging van de kosten van leerlingenvervoer te verstrekken indien de dichtstbijgelegen onderwijslocatie van de gewenste soort en richting een nevenvestiging is die verder weg van de woning is gelegen dan de kilometergrens van artikel 11 respectievelijk artikel 15, terwijl de hoofdvestiging binnen deze kilometergrens is gelegen.

4. Toegankelijkheid.

De bekostigingsplicht van het college tot de dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school kan van specifiek belang zijn indien de leerling een school bezoekt met een nevenvestiging of een dislocatie.

Indien een school een nevenvestiging of dislocatie heeft, kan het bevoegd gezag bij de inrichting van het onderwijs bepalen dat de hoofdvestiging en de nevenvestiging/dislocatie niet elk een volledig onderwijscurriculum verzorgen. Indien bijvoorbeeld de dichtstbij gelegen locatie een dislocatie is waar slechts onderwijs voor de d, is deze locatie voor een leerling uit de bovenbouw niet toegankelijk en wordt de

verder gelegen dislocatie of hoofdvestiging met onderwijs voor de bovenbouw als dichtstbijzijnde onderwijslocatie aangemerkt. Indien aan de overige voorwaarden wordt voldaan bekostigt het college het vervoer daarheen.

Verbouwing van de school

Indien een school verbouwd wordt en leerlingen op een andere locatie opgevangen worden, dan is het niet automatisch zo dat de gemeente alle leerlingen naar die locatie vervoert. Per leerling moet de verordening leerlingenvervoer van de gemeente waar het kind woont worden toegepast. Voor leerlingen die al in het leerlingenvervoer zitten, geldt artikel 6 van de verordening (doorgeven van wijzigingen). Het college gaat dan opnieuw kijken of er aanspraak bestaat op leerlingenvervoer.

Voor leerlingen die niet in het leerlingenvervoer zitten, moet een aanvraag worden ingediend. De gemeente gaat deze aanvraag toetsen. Hierbij wordt (onder meer) gekeken of wordt voldaan aan de afstandsgrens en of het om de dichtstbijzijnde toegankelijke school van de soort en de richting gaat. Maken ouders geen aanspraak op leerlingenvervoer, dan moeten zij samen met de school bekijken hoe de eventuele extra vervoerskosten worden opgevangen. Vaak regelen scholen vervoer tussen de oude en nieuwe locatie.

Artikel 12 Bekostiging van de kosten van vervoer ten behoeve van een begeleider

In een aantal gevallen zal blijken dat het voor de leerling niet mogelijk is zelfstandig met het openbaar vervoer te reizen. Indien er dan geen andere 'oudere' leerlingen zijn die de leerling kunnen begeleiden, is deze begeleiding een verantwoordelijkheid van de ouders. In artikel 12 van de verordening is daaromtrent een regeling getroffen.

Uit artikel 12 blijkt:

- dat de afstand van de woning naar de school meer dan zes kilometer moet zijn om voor bekostiging van de vervoerkosten ten behoeve van een begeleider in aanmerking te komen;
  - dat begeleiding slechts wordt bekostigd aan de ouders, indien de leerling jonger dan negen jaar is. Met andere woorden: de regeling gaat ervan uit dat een leerling van negen jaar en ouder in principe zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik kan maken. Is dat in een incidenteel geval niet zo, dan kan op grond van artikel 29 van de verordening een uitzondering hierop gemaakt worden.
  - In dit verband is artikel 7 van de verordening van belang. Indien de leerling op 1 augustus van het schooljaar acht jaar is, geldt voor het hele schooljaar dat de leerling als acht jaar wordt aangemerkt ook al wordt de leerling in de loop van het schooljaar negen jaar;
  - dat door de ouders genoegzaam aangetoond moet worden dat de leerling niet in staat is zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik te maken.
- Hiervan kan onder andere sprake zijn indien:
- de leerling te jong is om zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik te maken;

- de leerling gedurende de rit met het openbaar vervoer een of meerdere malen moet overstappen op gevaarlijke overstappunten en hij, gezien zijn leeftijd, te jong hiervoor is;

- de route van het uitstappunt van de bus naar de school gevaarlijke punten kent (en oplossing daarvan door bijvoorbeeld verkeersbrigadiers niet mogelijk is).

Dit 'genoegzaam aantonen' dient zoveel als mogelijk ondersteund te worden door eventuele bewijsstukken, zoals gegevens over de routes van het openbaar vervoer, psychologische verklaringen en medische verklaringen. In een aantal gevallen kan het voorkomen dat het bewijs moeilijk te geven is. In die gevallen dient de situatie zorgvuldig beoordeeld te worden door het college. Het college bepaalt immers of inderdaad aangetoond wordt of zelfstandig vervoer van de leerling niet mogelijk is. Wie uiteindelijk als begeleider zal fungeren is in principe niet van belang. Ongeacht wie de leerling begeleidt, vindt de bekostiging van de kosten plaats aan de ouders van de leerling. Indien een begeleider (al dan niet een ouder) meer dan een leerling tegelijk begeleidt, geldt slechts bekostiging als ware er sprake van de begeleiding van een leerling. Met andere woorden, indien bijvoorbeeld een ouder drie leerlingen begeleidt met het openbaar vervoer, kan het niet zo zijn dat de bekostiging van de kosten van openbaar vervoer ten behoeve van de begeleider drie maal plaatsvindt. Artikel 12, tweede lid, van de verordening bepaalt dan ook dat de kosten van openbaar vervoer ten behoeve van een begeleider voor bekostiging in aanmerking komen. In de uitspraak van 19 maart 1992 (nr. R03.89.6924/106) van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State gaat het om de vraag in hoeverre leerlingen zelf kunnen voorzien in de begeleiding van andere (jongere) leerlingen. In aanscherping op de algemene lijn die de afdeling hierin volgt, geeft de afdeling aan dat weliswaar leerlingen van elf jaar en ouder enige begeleiding voor hun rekening kunnen nemen, maar dat van een elfjarig kind niet kan worden verwacht dat het zelfstandig twee of meer jongere kinderen door moeilijke verkeerssituaties kan loodsen.

Artikel 13 Bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer

Bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer ten behoeve van de leerling die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoekt, dient in principe slechts in uitzonderingsgevallen te worden verleend. Deze uitzonderingen zijn in artikel 13 van de verordening vastgelegd.

In veel gevallen zal het voorkomen dat het college het aangepast vervoer zelf organiseert. De bijdrage op grond van de draagkracht zal dan door de ouders aan het college betaald moeten worden, in feite in ruil voor het aangeboden vervoer. Overigens geldt met name voor aangepast vervoer dat regionale samenwerking met andere gemeenten tot belangrijke besparingen kan leiden.

Op grond van de artikel 13 van de verordening wordt aan leerlingen die het (speciaal) basisonderwijs niet alleen dan bekostiging verleend op basis van de kosten van aangepast vervoer wanneer het openbaar vervoer ontbreekt. Ook als er geen

mogelijkheid is om met het (wel aanwezige) openbaar vervoer op tijd op school te komen bestaat er aanspraak op aangepast vervoer

Openbaar vervoer ontbreekt

In een aantal gemeenten komt het voor dat openbaar vervoer geheel ontbreekt of zo weinig frequent rijdt dat leerlingen daar geen gebruik van kunnen maken voor het vervoer van woning naar school of vice versa.

Openbaar vervoer is niet in staat de school tijdig te bereiken

Het kan voorkomen dat er wel openbaar vervoer beschikbaar is, maar dat het niet mogelijk is de op tijd (aanvang schooltijd) de school te bereiken.

In principe kunnen de ouders in beide gevallen (openbaar vervoer ontbreekt of is niet in staat de school tijdig te bereiken) aanspraak maken op bekostiging op basis van aangepast vervoer. Hierbij kan het college de volgende mogelijkheden overwegen:

- is een combinatie van vervoer haalbaar;
- de vervoersonderneming kan verzocht worden om wijzigingen aan te brengen in de dienstregeling of de mate van het openbaar vervoer, waardoor deze vervoervorm dienstbaar wordt voor het reizen van en naar de school;
- het bevoegd gezag van de school kan verzocht worden de schooltijden af te stemmen op de vervoertijden;
- contact kan worden opgenomen met de rijksverkeersinspectie in het betreffende gebied; deze kan eventueel een adviserende en bemiddelende rol spelen;
- tevens kan nog gezien worden of het mogelijk is andersoortig vervoer te organiseren tegen de kosten van openbaar vervoer.

Als echter blijkt dat voorgaande en eventuele andere mogelijkheden niet uitvoerbaar zijn, dan kan het college bekostiging verstrekken op basis van de kosten van aangepast vervoer (of de leerling gebruik laten maken van het door de gemeente verzorgde vervoer).

Overigens biedt artikel 13 van de verordening het college de mogelijkheid om te beoordelen of de leerling in staat mag worden geacht met de fiets naar school te gaan.

Hierbij spelen de volgende overwegingen een belangrijke rol:

- is de leerling zelfstandig genoeg om met de fiets naar school te gaan;
- is de route die de leerling af moet leggen, veilig met de fiets af te leggen. Is dat het geval, dan vindt een fietsbekostiging plaats.

Begeleiding door ouders

Begeleiding is primair een taak van de ouders. Als dat niet mogelijk is, dienen zij zelf voor een oplossing te zorgen. Die kan gevonden worden door bijvoorbeeld een oppas, burens, familie of anderen in te schakelen. In noodsituaties kunnen ouders een beroep

doen op de hardheidsclausule (artikel 29 van de verordening). Daarbij dient rekening te worden gehouden met de uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State over dit onderwerp.

In de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 5 februari 1992 (R03.90.1688/62-120) staat centraal dat de aanvragende ouders aangepast vervoer eisen, aangezien zij zichzelf niet in staat achten in de begeleiding van hun kinderen in het openbaar vervoer te voorzien. Zij motiveren deze onmogelijkheid naar het oordeel van de Afdeling Bestuursrechtspraak niet voldoende. De afdeling spreekt hierover uit dat het aan de ouders is voldoende aannemelijk te maken dat het hun onmogelijk is hun kind te begeleiden. In dit concrete geval eist de afdeling, gezien de cursus die de moeder volgt, lesroosters of andersoortige verklaringen waaruit de onmogelijkheid tot begeleiden blijkt. Voorts dienen de ouders volgens de afdeling aan te tonen dat hun kind niet (gedeeltelijk) door anderen kan worden begeleid.

De uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 2 december 1988 (R03.88.5983/S649265-29; zie Jur. 3.4) inzake het beroep van ouders tegen de afwijzende beschikking van een gemeente om aangepast vervoer toe te staan gaat verder op deze zaak in. De ouders stellen dat het begeleiden van hun zoon tot gevolg heeft dat zijn negenjarig zusje tweeënehalf tot vier uur per dag, mede door haar afwijkende schooltijden, zonder opvang moet doorbrengen. Opvang elders is volgens de ouders niet mogelijk. De afdeling concludeert dat verzoeker voorshands niet overtuigend heeft aangetoond dat de begeleiding van zijn zoon - bijvoorbeeld door in onderling overleg met de ouders van medeleerlingen beurtelings de kinderen naar en van school brengen - niet op een andere minder bezwaarlijke wijze zou kunnen plaatsvinden.

Een soortgelijke uitspraak heeft de afdeling gedaan in een geschil waarin ouders stellen dat begeleiding door de ouders de gezinnen voor grote problemen stelt, onder meer omdat een aantal van hen thuis nog niet-schoolgaande kinderen heeft, die eveneens aandacht en verzorging behoeven. De afdeling stelt in haar uitspraak d.d. 25 april 1989 (R0.3.87.3373) dat niet aannemelijk is gemaakt dat het voor appellanten onmogelijk is een zodanige regeling te treffen dat gedurende de afwezigheid van degenen die zorg dragen voor de begeleiding van de schoolkinderen door anderen op de jongere kinderen wordt gepast.

Uit de uitspraak van de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 14 mei 1992 (R03.89.7315/P01) inzake de begeleiding door ouders blijkt het volgende. Appellant is van mening, dat aanspraak bestaat op aangepast vervoer in plaats van openbaar vervoer, omdat onder meer de begeleiding van haar kind in het openbaar vervoer tot een onaanvaardbare belasting van het gezin leidt, aangezien enerzijds haar tweede kind telkens mee moet reizen bij gebrek aan een oppas en anderzijds de reistijd voor de begeleider onaanvaardbaar lang is. De Voorzitter bepaalt dat, hoewel niet kan worden ontkend dat bij gebruik van het openbaar vervoer de begeleiding van het kind veel tijd vergt, niet aangetoond is dat begeleiding van haar

kind tot ernstige benadeling van het gezin zou leiden. Daarbij is in aanmerking genomen dat de ouder van de gemeente bekostiging ten behoeve van begeleiding is verstrekt, zodat zij haar kind niet zelf hoeft te begeleiden, maar hem kan laten begeleiden. Bovendien zou de ouder gedurende de tijd dat zij haar zoon naar en van school begeleidt haar tweede kind onder de hoede van een oppas kunnen stellen. Uit deze uitspraken blijkt onder meer dat de verklaring van de ouders, dat er thuis kinderen zijn die verzorging behoeven, en er daarom geen sprake kan zijn van begeleiding door de ouders op zich niet voldoende is. Van ouders wordt in dit soort gevallen verwacht, dat zij zelf een oplossing zoeken voor het (laten) begeleiden van hun kinderen en in voorkomend geval aantonen dat die mogelijkheid niet aanwezig is. In feite zal de gemeente moeten afwegen wat van ouders, die in aanmerking komen voor bekostiging van het leerlingenvervoer, meer gevraagd wordt ten aanzien van de begeleiding van hun kinderen dan van ouders die niet voor die bekostiging in aanmerking komen.

Een voorbeeld: ouder A woont op vijf kilometer van de school en ouder B op zeven kilometer, de gemeente hanteert een afstandscriterium van zes kilometer. Beide ouders hebben thuis een kind dat verzorging behoeft. Wanneer ouder B, die in aanmerking komt voor leerlingenvervoer, zou mededelen zijn kind niet te kunnen begeleiden in verband met de gezinssituatie dan doet zich de vraag voor of, op grond van het feit dat er sprake is van een verschil in afstand van twee kilometer, van ouder A wel en van ouder B niet verwacht kan worden dat hij zijn kind zelf begeleidt, dan wel een andere oplossing zoekt.

Artikel 15 Bekostiging van de kosten van openbaar vervoer

Voor het vervoer van leerlingen naar scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs geldt evenals voor het vervoer van leerlingen naar scholen voor basisonderwijs of speciale scholen voor basisonderwijs als uitgangspunt: bekostiging van de kosten van openbaar vervoer. Indien het college van oordeel is, eventueel na de commissie voor de begeleiding en andere deskundigen gehoord te hebben, dat een andere wijze van vervoer noodzakelijk is, kan een andere wijze van vervoer voor bekostiging in aanmerking gebracht worden, namelijk:

- openbaar vervoer onder begeleiding;
- aangepast vervoer al dan niet verzorgd door het college;
- eigen vervoer;
- een combinatie van bovenstaande vervoersmogelijkheden.

In de verordening van de gemeente Heusden is voor het (voortgezet) speciaal onderwijs een afstandsgrens opgenomen van vier kilometer. Hierbij dient echter rekening te worden gehouden met het bepaalde in artikel 20 van de verordening. Dit artikel bepaalt dat als de afstand naar de school minder bedraagt dan vier kilometer, toch aangepast vervoer moet worden verstrekt indien de handicap van de leerling dat vereist.

Analoog aan de regeling voor de bekostiging van het vervoer naar scholen voor basisonderwijs en speciale scholen voor basisonderwijs geldt ook ten aanzien van de bekostiging van het vervoer naar scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs dat het college de voor de gemeente goedkoopst mogelijke wijze van vervoer bekostigt.

Artikel 16 Commissie voor de begeleiding

Het college kan advies inwinnen bij de commissie voor de begeleiding en/of de ambulante begeleider van een leerling. Als zij niet op de hoogte zijn van de gesteldheid van de leerling waarvoor een aanvraag is binnengekomen, kan advies worden ingewonnen bij de schooldirecteur. Deze moet een gemotiveerd advies geven. Als nadeel van een keuze voor de directeur/commissie voor de begeleiding als adviserend orgaan geldt de veel gehoorde klacht, dat hun adviezen nogal eens subjectief van aard kunnen zijn. Zij zijn immers verbonden aan de ontvangende school en er kunnen dan bepaalde belangen zijn bij het aannemen van het kind op de desbetreffende school. Het is in dat kader van belang dat het college een gemotiveerd advies vraagt van de directeur/commissie voor de begeleiding. Voorts is in de verordening gekozen voor de mogelijkheid om ook andere deskundigen te raadplegen. Van de mogelijkheid dat het college het advies van andere deskundigen in kan winnen, kan gebruik worden gemaakt indien bijvoorbeeld het oordeel van het college afwijkt van het advies van genoemde commissies, of in geval de bijzondere handicap van de leerling dit vraagt. Andere deskundigen zijn bijvoorbeeld medische specialisten, een orthopedagoog, de huisarts van de leerling, een kinderpsycholoog, en dergelijke. In een dergelijk geval kan de gemeenteraad als alternatief een onafhankelijke commissie van advies instellen, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten. Op deze wijze kan een onafhankelijk advies verkregen worden; de commissie van advies is immers niet gekoppeld aan een bepaalde school. De eventuele kosten verbonden aan een onafhankelijke commissie van advies zullen dan wel door de (samenwerkende) gemeenten gedragen moeten worden.

Er kan ook worden gekozen voor advisering door een schoolartsdienst of geneeskundige dienst. De kosten verbonden aan de adviezen van een schoolartsdienst of geneeskundige dienst, zullen veelal lager zijn dan de kosten verbonden aan een apart ingestelde onafhankelijke commissie. Deze kosten zullen echter ook voor rekening van de gemeente komen.

Wanneer advies nodig is over deelaspecten van het vervoer - bijvoorbeeld 'veilige route' -, dan kan dit worden ingewonnen bij deskundigen op het terrein van het desbetreffende deelaspect, bijvoorbeeld in dit geval de (verkeers)politie. Ook voor deze deskundigen geldt dat zij een onafhankelijke positie innemen.

Advisering bij negatieve beschikking

Om de bestuurslast beperkt te houden, is bepaald dat alleen in het geval het college een negatieve beschikking op de gevraagde voorziening geeft, het advies van genoemde commissies daarbij moet worden betrokken. Indien het voor een gemeente

duidelijk is dat het aangevraagde vervoer voor de leerling passend is (bijvoorbeeld omdat het een herhalingsaanvraag betreft of omdat de handicap dat vervoer noodzakelijk maakt), behoeft het advies niet te worden gevraagd. Uiteraard laat deze bepaling onverlet dat het advies van genoemde commissies ook gevraagd kan worden indien de gemeente dit wenselijk vindt.

Volgens de verordening vindt advisering plaats indien het college een negatieve beschikking op de gevraagde voorziening geeft. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om:

- advisering aan het college over de vraag of een leerling, die een school voor speciaal onderwijs bezoekt, al dan niet zelfstandig gebruik kan maken van het openbaar vervoer in verband met zijn verstandelijke of lichamelijke handicap of leeftijd, waardoor vervoer onder begeleiding noodzakelijk is (artikel 17, eerste lid, van de verordening);
- advisering aan het college over de vraag of een leerling die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs bezoekt, gelet op zijn verstandelijke of lichamelijke handicap al dan niet in staat is - ook niet onder begeleiding - van het openbaar vervoer gebruik te maken, waardoor aangepast vervoer noodzakelijk is (artikel 18, eerste lid, onder a, van de verordening);
- advisering aan het college over de vraag of een leerling, die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs bezoekt, waarvan de afstand van de woning van de leerling naar de te bezoeken school minder bedraagt dan de in de verordening aangegeven minimum km-grenzen, niet in staat is, gezien zijn lichamelijke handicap, die school zonder aangepast vervoer te bereiken (artikel 20 van de verordening);
- advisering aan het college over de vraag of een leerling, die een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs bezoekt, gebruik kan maken van de (brom)fiets, indien openbaar vervoer ontbreekt (artikel 18, eerste lid, onder c, van de verordening);
- advisering aan het college indien het college wil afwijken van de bepalingen zoals die omschreven zijn in titel 3 van de verordening.

In de verordening hebben de commissies slechts adviserende taken als het gestel van de leerling betreft (verstandelijk of lichamelijk). De commissies hebben geen adviserende taak indien het betreft:

- a. de vraag of de reistijd van anderhalf uur of meer met openbaar vervoer door middel van aangepast vervoer teruggebracht kan worden tot 50% of minder (artikel 18, onder b, van de verordening);
- b. de vraag of openbaar vervoer ontbreekt (artikel 18, onder c, van de verordening).

Het spreekt voor zichzelf dat de commissies het gemotiveerde advies aan het college uitbrengen binnen een door het college te stellen termijn. Deze commissies zijn een externe adviseur in de zin van artikel 3:5 van de Awb. Dit houdt in dat de algemene regels die in afdeling 3:3 van de Awb zijn gegeven van toepassing zijn. Dit betekent onder andere dat het bestuursorgaan de adviseur een termijn kan stellen waarbinnen het advies wordt verwacht, en dat in of bij het besluit vermeld dient te worden wie de adviseur is die het advies heeft uitgebracht.

Artikel 17 Bekostiging van de kosten van openbaar vervoer ten behoeve van een begeleider

Indien ouders van een leerling op grond van artikel 15 van de verordening in aanmerking komen voor bekostiging op basis van de kosten van openbaar vervoer, en het college van oordeel is dat de leerling niet zelfstandig van het openbaar vervoer, komen de ouders tevens in aanmerking voor bekostiging van de kosten van het openbaar vervoer ten behoeve van een begeleider (artikel 17 van de verordening). Uit artikel 17 blijkt dat:

- a. de leerling een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs moet bezoeken die is aan te merken als de dichtstbijzijnde toegankelijke school, en de afstand van de woning naar de school voor speciaal onderwijs moet meer dan zes kilometer bedragen;
- b. de begeleiding slechts wordt bekostigd indien door de ouders genoegzaam wordt aangetoond dat de leerling door zijn lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke handicap dan wel door zijn leeftijd niet in staat is zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik te maken.

Hiervan kan onder andere sprake zijn:

- indien de handicap dan wel de leeftijd van de leerling begeleiding noodzakelijk maakt;
- indien de leerling gedurende de rit met het openbaar vervoer een of meerdere malen over moet stappen op te gevaarlijke overstappunten en dit gezien de leeftijd van de leerling onverantwoord is;
- indien de route van het uitstappunt van de bus naar de school te gevaarlijke punten kent, en een adequate oplossing van deze gevaarlijke punten niet mogelijk is (bijvoorbeeld verkeersbrigadiers etc.).

Voor dit 'genoegzaam aantonen' geldt - analoog aan de desbetreffende bepaling voor het openbaar vervoer onder begeleiding naar scholen voor basisonderwijs of speciale scholen voor basisonderwijs - dat de bewijslast bij de ouders ligt. Ouders dienen hiertoe verklaring(en) van deskundige(n) te overleggen. Indien het college de aanvraag voor begeleiding afwijst, dient daarbij het advies van de commissie voor de begeleiding of andere deskundigen (bijvoorbeeld specialist, pedagoog en psycholoog) te worden betrokken. Het advies betreft dan de vraag of de leerling, gezien zijn handicap dan wel leeftijd, niet zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik kan maken.

In principe is het niet van belang wie de leerling uiteindelijk begeleidt. In de regel zullen dit de ouders zijn. Het is echter ook denkbaar dat een ander familielid, een oppas, burens, ouders van andere leerlingen, een kennis of een klassenassistent de leerling begeleidt.

Bij begeleiding door een klassenassistent dienen wel afspraken gemaakt te worden met het bevoegd gezag van de betrokken school. Ook kan begeleiding in groepsverband georganiseerd worden of via een rooster van verschillende begeleiders. Is hiervan sprake, dan is artikel 17, derde lid, van de verordening van toepassing; indien een begeleider meerdere leerlingen tegelijk begeleidt, komen slechts de kosten van openbaar vervoer ten behoeve van een begeleider voor bekostiging in aanmerking (zie tevens de toelichting op artikel 12).

Door de Nederlandse Spoorwegen en de stads- en streekvervoerbedrijven is een regeling getroffen betreffende kosteloos vervoer van de begeleider van een gehandicapte. Indien een gehandicapte hiervoor in aanmerking komt, verstrekt de NS hem een legitimatiebewijs. Het legitimatiebewijs is bestemd voor die mensen die vanwege een lichamelijke, geestelijke of zintuiglijke handicap niet of niet onder alle omstandigheden zelfstandig kunnen reizen. Het legitimatiebewijs is wat het binnenland betreft geldig op onder meer:

- a. alle lijnen van de Nederlandse Spoorwegen;
- b. alle buslijnen in Nederland, zowel in het stads- als in het streekvervoer;
- c. alle metro- en tramlijnen.

Voorts blijkt het in de praktijk tot de mogelijkheden te horen dat afspraken met de NS worden gemaakt over bijvoorbeeld het uitstappen van de leerling onder begeleiding van de conducteur.

Artikel 18 Bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer

Ook voor het vervoer naar scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs geldt dat bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer in principe uitzondering is. Wel moet de toegankelijkheid van het (voortgezet) speciaal onderwijs gewaarborgd blijven. Daar waar vervoer, openbaar of aangepast, noodzakelijk is, moet dit op passende wijze kunnen plaatsvinden. In artikel 18 van de verordening zijn deze waarborgen verankerd.

Onderdeel a De handicap van de leerling vereist aangepast vervoer

Indien de gehandicapte leerling niet in staat is, ook niet onder begeleiding, van het openbaar vervoer gebruik te maken, bekostigt het college de kosten van het aangepast vervoer. Welke wijze van aangepast vervoer bekostigd wordt, bepaalt het college. Een belangrijk criterium hierbij is: op welke wijze kan het aangepast vervoer zo goedkoop en efficiënt mogelijk georganiseerd worden zonder de bereikbaarheid van de school in gevaar te brengen? In veel gevallen zal het door het college georganiseerde vervoer het meest efficiënt zijn.

Het college kan ook, uit financiële en doelmatigheidsoverwegingen, in samenwerking met buurgemeenten een vervoerregeling treffen, zodat leerlingen uit verschillende gemeenten gebruik kunnen maken van het door het college georganiseerde vervoer. Ook kan het betekenen dat de taxi, schoolbus en dergelijke in de route verschillende opstappunten kent, waar de leerlingen kunnen opstappen. Bij een ernstige lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicap van de leerling kan het college besluiten dat de leerling thuis opgehaald wordt.

Onderdeel b Reistijd met openbaar vervoer is meer dan anderhalf uur

Het college verstrekt ook bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer, indien de leerling met gebruikmaking van openbaar vervoer naar school of terug meer dan ten minste anderhalf uur onderweg is en de reistijd met aangepast vervoer tot 50%

of minder van de reistijd per openbaar vervoer kan worden teruggebracht. Ook hierbij geldt dat het advies van de commissie voor de begeleiding niet gevraagd hoeft te worden.

Onderdeel c Openbaar vervoer ontbreekt

Artikel 18, eerste lid, onder c, van de verordening geeft een derde mogelijkheid om aanspraak te maken op bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer. Dit lid bepaalt dat het college de kosten van het aangepast vervoer bekostigt, indien openbaar vervoer ontbreekt. Tevens kan het voorkomen dat het openbaar vervoer zo weinig frequent rijdt dat de leerling daarvan geen gebruik kan maken. Echter, voordat het college beslist dat bekostiging van het aangepast vervoer verleend wordt, kan het de mogelijkheden onderzoeken zoals in de toelichting op artikel 13 is uitgewerkt. Ook kan het college bepalen dat de leerling gebruik kan maken van het vervoer per (brom)fiets. Het college kan het advies van de commissie voor de begeleiding en eventueel het advies van andere deskundigen daarover vragen.

Als de leerling gebruik dient te maken van een aangepaste fiets of driewieler of met behulp van een tandem naar school gaat (als er een zogenaamde voorrijder aanwezig is), kunnen de ouders op grond van de Wet WIA bij het UWV een tegemoetkoming in de aanschafkosten vragen.

De hoogte van de bekostiging van aangepast vervoer is uiteraard afhankelijk van een bijdrage afhankelijk van het inkomen van de ouders (wat betreft het vervoer naar een school voor speciaal voortgezet onderwijs).

Medische begeleiding

Gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor de medische begeleiding in het leerlingenvervoer. Dit blijkt uit een uitspraak van de rechtbank Zwolle (Rechtbank Zwolle, 21 november 2007 Awb 06/1788, LJN: BB8810). De gemeente stelde in het verweer dat vervoer iets anders is dan (medische) zorgverlening. De rechter vindt dit geen beperkte uitleg van de wettelijke bepalingen. De medische begeleiding hoort volgens de rechtbank thuis in het zogenaamde 2e compartiment (tot 1 januari 2006 de Ziekenfondswet en sinds die datum de Zorgverzekeringswet -de AWBZ).

In het verleden is de gemeente wel verantwoordelijk gesteld voor medische begeleiding (Uitspraak Raad van State van 8 oktober 1990; R03.90.3061/Sp. 179). In deze uitspraak was het college gehouden de (salaris)kosten van een begeleider in aangepast vervoer te bekostigen, met betrekking tot een leerling die constant op de ondersteuning van een deskundige op het gebied van speciale medische apparatuur was aangewezen. Dit betrof echter een zeer uitzonderlijk geval.

Advisering

Op grond van artikel 18, tweede lid, van de verordening dient het college indien het de gevraagde voorziening niet of slechts gedeeltelijk toekent het advies te vragen aan de commissie voor de begeleiding. Deze zal dan moeten beoordelen of de leerling, gezien

zijn lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicap, niet in staat is - ook niet onder begeleiding - van het openbaar vervoer gebruik te maken. Tevens kan het college het advies van andere deskundigen inwinnen.

Artikel 20 Bekostiging vervoerskosten

Uitgangspunt van de verordening is dat in principe voldaan dient te worden aan het gestelde criterium in artikel 15 van de verordening (afstandsgrens), dat is gebaseerd op artikel 4, zevende lid, van de WEC. Hierin is bepaald dat de gemeenteraad kan bepalen dat geen aanspraak op bekostiging bestaat op grond van de afstand tussen de woning en de school. Echter, artikel 4, zevende lid, van de WEC bepaalt tevens dat gehandicapte leerlingen, die op ander vervoer dan openbaar vervoer zijn aangewezen, op een passende wijze dienen te worden vervoerd. In een aantal gevallen zal het voorkomen dat een leerling, gezien zijn handicap, ook over een afstand van minder dan zes kilometer aangepast vervoer behoeft. Artikel 20 van de verordening voorziet in een dergelijke voorziening.

Maakt de handicap van de leerling aangepast vervoer noodzakelijk naar de school die dichterbij is gelegen dan zes kilometer, dan kunnen ouders toch in aanmerking komen voor bekostiging van de vervoerkosten. (Deze leerlingen vallen dus niet onder titel 6 van de verordening.) Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn, indien door de aard van de handicap aangepast vervoer technisch de enige mogelijkheid is (bijvoorbeeld rolstoel). Indien het college de gevraagde voorziening niet toekent, dient het bij de beschikking het advies van de commissie voor de begeleiding of het advies van andere deskundigen te betrekken.

In het geval een WEC leerling gehandicapt is en recht heeft op aangepast vervoer, kunnen de ouders ook kiezen voor de bekostiging van eigen vervoer. Deze mogelijkheid is opgenomen in het derde lid.

Artikel 21 Bekostiging van de kosten van het weekeinde- en vakantievervoer aan de in de gemeente wonende ouders

Artikel 21 van de verordening bepaalt dat het college desgewenst de kosten van het weekeinde- en vakantievervoer bekostigt aan de in de gemeente wonende ouders van de leerling die, met het oog op het volgen van voor hem passend (voortgezet) speciaal onderwijs in een internaat of pleeggezin verblijft. Dit artikel valt in twee belangrijke onderdelen uiteen:

1. Het college van de gemeente waar de ouders wonen, bekostigt de kosten van het weekeinde- en vakantievervoer.
2. Het college bekostigt de kosten van het weekeinde- en vakantievervoer, indien het verblijf van de leerling in een internaat of een pleeggezin noodzakelijk is met het oog op het volgen van passend (voortgezet) speciaal onderwijs.

Ad 1

Indien de ouders ten behoeve van hun kind aanspraak maken op bekostiging van het weekeinde- en vakantievervoer, dan wordt deze bekostiging verstrekt door het college van de gemeente waar de ouders woonachtig zijn, en dus niet door het college van de gemeente waar de leerling in een internaat of een pleeggezin verblijft. Wellicht ten overvloede wordt hier nog opgemerkt dat het college van de gemeente waar de leerling in het internaat of het pleeggezin verblijft, het dagelijks vervoer van het internaat of pleeggezin naar de school en terug dient te bekostigen, indien de leerling daarvoor in aanmerking komt.

Het komt wel eens voor dat ouders van een leerling die een internaat bezoekt gescheiden zijn en dat de leerling het ene weekeinde naar zijn moeder en het andere weekeinde naar zijn vader dient te worden vervoerd. Als de vader in een andere gemeente woont dan de moeder dan dient iedere ouder zelfstandig een aanvraag in te dienen bij de gemeente waar men woonachtig is. Het komt nogal eens voor dat ouders het college vragen hun kind af en toe ook door de week naar huis te vervoeren. Dergelijke verzoeken kunnen worden afgewezen. Het gaat hier immers om weekeinde- en vakantievervoer. Indien daartoe aanleiding is, kan in voorkomend geval gezien worden of toepassing gegeven dient te worden aan artikel 29 van de verordening.

Ad 2

Essentieel voor de regeling is dat pas bekostiging van het weekeinde- en vakantievervoer wordt verleend als het verblijf in het internaat of pleeggezin noodzakelijk is voor het volgen van passend (voortgezet) speciaal onderwijs. Woont de leerling niet meer bij zijn ouders om sociale of medische redenen (denk aan uithuisplaatsing, crisisopvang), dan wordt dit vervoer niet door de gemeente vergoed in het kader van het leerlingenvervoer.

Doorslaggevend is de directe relatie tussen het verblijf in een internaat of pleeggezin en het volgen van passend onderwijs. Dit betekent dat het college geen bekostiging voor het weekeinde- en vakantievervoer verstrekt, als de leerling passend onderwijs kan volgen dat met dagelijks vervoer vanuit het ouderlijk huis bereikt kan worden. Tevens betekent dit dat het vervoer niet wordt bekostigd van gemeentewege indien de leerling om medische of sociale redenen in een internaat of pleeggezin verblijft.

Voorbeeld: Een leerling is aangewezen op onderwijs voor dove kinderen. Vanuit de ouderlijke woning is dit onderwijs niet bereikbaar met dagelijks vervoer. Verblijf in een internaat of een pleeggezin in de buurt van een geschikte school is daarom noodzakelijk. De ouders kunnen in de gemeente waar zij wonen een aanvraag voor weekendvervoer indienen.

Of plaatsing op het internaat om buiten het onderwijs gelegen redenen heeft plaatsgevonden dient door de gemeente voldoende gemotiveerd te worden. De gemeente dient na te gaan op welke gronden een leerling op een internaat is geplaatst (afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 12 juni 1995, nr. R03.92.5415; zie Jur. 8.5).

Slechts voor (voortgezet) speciaal onderwijs

Weekeinde- en vakantievervoer geldt dus slechts voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Met andere woorden: voor het volgen van primair onderwijs wordt geen weekeinde- of vakantievervoer bekostigd van en naar het internaat of pleeggezin. Een belangrijke consequentie hiervan is dat leerlingen die in een internaat of een pleeggezin verblijven - omdat hun ouders een trekkend bestaan leiden - niet voor bekostiging van het weekeinde en vakantievervoer in aanmerking komen. Het betreft hier een vijftal categorieën:

1. rijdende scholen voor kinderen van kermisexploitanten of van circusmedewerkers;
2. ligplaatsscholen voor varende kinderen;
3. scholen voor kinderen van woonwagenbewoners;
4. afdelingen voor zeer jeugdige kinderen van woonwagenbewoners;
5. scholen voor kinderen van schippers, kermisexploitanten en circusmedewerkers.

Deze scholen worden aangemerkt als basisscholen. Ouders van leerlingen die in internaten of pleeggezinnen verblijven met het oog op het volgen van bovengenoemde basisscholen, vallen dan ook niet onder het regime van het weekeinde- en vakantievervoer, zoals in Titel 4 van de verordening nader is geregeld.

Artikel 22 Bekostiging kosten weekeinde- en vakantievervoer

Welke wijze van vervoer conform artikel 21 wordt bekostigd wordt weergegeven in artikel 22. Dit artikel van de verordening bepaalt welke bekostiging maximaal wordt verleend, namelijk ten behoeve van:

1. de reis van het internaat of pleeggezin naar de woning van de ouders en terug in elk weekeinde, voor zover de weekeinden niet vallen binnen de schoolvakanties;
2. de reis van het internaat of het pleeggezin naar de woning van de ouders en terug in elke vakantie van twee of meer schooldagen, voor zover deze vakantie is opgenomen in de schoolgids van de school die de leerling bezoekt.

Welke wijze van vervoer wordt bekostigd, bepaalt het college van de gemeente waar de ouders wonen. Artikel 22, derde lid, van de verordening geeft aan dat de bepalingen van Titel 3 van de verordening van overeenkomstige toepassing zijn op de toekenning van bekostiging voor weekeinde- en vakantievervoer, met uitzondering van artikel 16, artikel 17 tweede lid, artikel 18, eerste lid, onder b, artikel 18, tweede lid en artikel 20 van de verordening. Zie verder de toelichting bij deze artikelen.

Analoge toepassing van Titel 3 van de verordening betekent dat:

1. bekostiging van openbaar vervoer regel is indien aan de afstandscriteria van artikel 15 wordt voldaan.
2. het college tevens de kosten van het openbaar vervoer ten behoeve van een begeleider kan bekostigen, in het geval door de ouders ten behoeve van het college genoegzaam wordt aangetoond dat de leerling, gelet op zijn verstandelijke, zintuiglijke of lichamelijke handicap of leeftijd, niet in staat is zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik te maken (artikel 17, eerste lid).
3. het college de kosten van het aangepast vervoer bekostigt, indien:

a. de leerling gelet op zijn verstandelijke, zintuiglijke of lichamelijke handicap niet in staat is - ook niet onder begeleiding - van het openbaar vervoer gebruik te maken (artikel 18, eerste lid, onder a);

b. openbaar vervoer ontbreekt, tenzij de leerling naar het oordeel van het college van het (brom)fietsvervoer gebruik kan maken.

(Van het (brom)fietsvervoer zal, gezien de afstanden die overbrugd moeten worden, in principe geen gebruikgemaakt worden) (artikel 18, eerste lid, onder c).

Overigens geldt met name voor het weekeinde- en vakantievervoer dat een combinatie van vervoer in veel gevallen mogelijk is. Bijvoorbeeld een combinatie trein-taxi, etc.

4. het college kan toestaan dat de ouders de leerling zelf vervoeren. De bekostiging is dan afhankelijk van de bekostiging van het vervoer waarop de ouders aanspraak zouden maken.

De algemene bepalingen van Titel 1 van de verordening zijn uiteraard ook van toepassing, alsmede het bepaalde in Titel 7.

Artikel 24 Financiële draagkracht

De artikel 4 van de WPO biedt gemeenten de mogelijkheid om van ouders wier kinderen een school voor basisonderwijs bezoeken en van wie de school ten minste twintig kilometer van de woning is verwijderd, een van de draagkracht afhankelijke bijdrage te vragen in de kosten van het vervoer. Deze inkomensafhankelijke bijdrage wordt per gezin geheven en kan dus alleen bij het reguliere basisonderwijs worden gevraagd.

In artikel 24 is gekozen voor een systeem waarin met een aantal inkomensblokken wordt gewerkt, waaraan een vooraf vastgestelde draagkrachtafhankelijke ouderlijke bijdrage is gekoppeld. Zowel de bedragen van de inkomensblokken als van de verschuldigde bijdrage worden geïndexeerd vastgesteld op een wijze die aansluit bij artikel 4 van de WPO.

Indien het inkomen van de betrokken ouders in de periode die ligt tussen het peiljaar waarin het inkomen wordt bepaald en het jaar waarin de aanvraag wordt ingediend, op een structurele wijze is gedaald, is het redelijk om in het voordeel van de ouders een later peiljaar te kiezen door gebruik te maken van de afwijkingsmogelijkheid van artikel 29 van de verordening.

Artikel 25 Bekostiging op basis van de kosten van openbaar vervoer met begeleiding

In titel 6 wordt geregeld dat alleen gehandicapte leerlingen in het regulier primair en voortgezet onderwijs, die niet of niet zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik kunnen maken, in aanmerking kunnen komen voor leerlingenvervoer. Voor deze gehandicapte leerlingen geldt geen afstandscriterium. Gemeenten kunnen aan de ambulante begeleider die verbonden is aan de reguliere school voor primair of voortgezet onderwijs, advies vragen over passend vervoer voor deze leerlingen (zie toelichting artikel 1). Mocht een leerling geen ambulante begeleiding krijgen, dan kan

de gemeente het advies van de schooldirecteur of andere deskundigen vragen (bijvoorbeeld een GGD arts).

Voor leerlingen van speciale scholen voor basisonderwijs die onder titel 6 vallen geldt, dat ze -overeenkomstig artikel 9- recht hebben op vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school in het samenwerkingsverband. Dit is geregeld in lid 1 van artikel 25.

Structurele handicap

Indien in de verordening gesproken wordt van een handicap, wordt een structurele handicap bedoeld. In het leerlingenvervoer kennen we geen tijdelijke handicap. Dit betekent dat de gemeente geen vervoer hoeft te verzorgen om tijdelijke medische redenen, bijvoorbeeld als een leerling een gebroken been heeft. Ouders hebben hier zelf een verantwoordelijkheid in. In sommige gevallen vergoedt de ziektekostenverzekeraar een gedeelte.

Echter, het kan voorkomen dat een leerling een zware operatie moet ondergaan of een meervoudige ledematenbreuk heeft opgelopen, met als gevolg dat hij of zij een groot gedeelte van het schooljaar afhankelijk is van rolstoel en/of krukken vanwege herstel of revalidatie. In dat geval kan een leerling eventueel wel een beroep doen op het leerlingenvervoer op basis van titel 6. De gemeente geeft dan een beschikking af voor de duur van het herstel en/of de revalidatie. Als de noodzaak voor het vervoer verdwijnt, heeft de leerling geen recht meer op vervoer. Het UWV/gak hield altijd een termijn van drie maanden aan, voordat er eventueel sprake was van een vervoersvergoeding op basis van de destijds geldende Wet Rea. Dit zou een richtlijn kunnen zijn voor de gemeente:

- tijdelijke handicap tot drie maanden: sowieso geen aanspraak op leerlingenvervoer
- tijdelijke handicap die langer duurt dan drie maanden: de gemeente bekijkt of de leerling in aanmerking kan komen voor vervoer op basis van titel 6.

Artikel 26 Bekostiging op basis van kosten van aangepast vervoer

Ten aanzien van gehandicapte leerlingen die zelfstandig met het openbaar vervoer kunnen reizen, maar die daartoe niet in staat zijn omdat het openbaar vervoer in de regio ontbreekt, verwijzen wij naar de toelichting op artikel 13. Leerlingen die een handicap hebben waardoor ze niet zelfstandig met het openbaar vervoer kunnen reizen, maken aanspraak op aangepast vervoer indien het openbaar vervoer in de regio ontbreekt. Zij zijn dan immers niet in staat om onder begeleiding met het openbaar vervoer te reizen, omdat het niet aanwezig is. De gemeente heeft echter wel de plicht om passend vervoer te verzorgen in zo'n geval, dus aangepast vervoer. Daarom is in artikel 26 opgenomen dat indien de leerling op grond van artikel 25 recht heeft op openbaar vervoer met begeleiding, terwijl openbaar vervoer ontbreekt of te lang duurt, de leerling aanspraak op aangepast vervoer kan maken. Zie verder de toelichting op artikel 25.

Artikel 27 Bekostiging op basis van de kosten van eigen vervoer

Zie ook de toelichting op artikel 25.

Met name bij het bezoeken van scholen door kinderen met een handicap kan het voorkomen dat de ouders de leerling zelf wensen te vervoeren of te laten vervoeren per auto. In artikel 27 van de verordening zijn hiervoor nadere voorschriften gegeven.

2a Openbaar vervoer

Indien ouders de leerling zelf wensen te vervoeren of te laten vervoeren tegen een (kilometer)vergoeding, is toestemming van het college noodzakelijk. Deze toestemming is opgenomen in de verordening, omdat het college dient te bekijken of deze wijze van vervoer daadwerkelijk de goedkoopste is. Is dat het geval, dan kan het college desgewenst toestaan dat de ouders de leerling zelf vervoeren of laten vervoeren. De bekostiging die hier dan tegenover staat is afhankelijk van de bekostiging waarop de ouders in principe recht hebben.

Maken ouders aanspraak op bekostiging van de kosten van openbaar vervoer en wensen zij de leerling zelf te vervoeren of te laten vervoeren, dan bekostigt het college de kosten van het openbaar vervoer.

Voorbeeld:

Ouders maken aanspraak op bekostiging van de kosten van het openbaar vervoer naar een school voor dove leerlingen. De kosten van een jaarabonnement zijn euro 500,-. Zij vervoeren de leerling echter, na toestemming van het college, zelf. De bekostiging is dan euro 500,- als ware er sprake van bekostiging van de kosten van het openbaar vervoer.

2b Aangepast vervoer

Maken ouders aanspraak op bekostiging op basis van de kosten van aangepast vervoer en vervoeren zij de leerling, na toestemming van het college, zelf of laten zij de leerling zelf vervoeren, dan bekostigt het college een bedrag per kilometer.

Deze bekostiging een bedrag per kilometer, afgeleid van de Reisregeling binnenland.

In artikel 27, derde lid, van de verordening is tevens bepaald dat, indien het college de ouders desgewenst heeft toegestaan meer dan een leerling zelf te vervoeren of te laten vervoeren, bekostiging op basis van een kilometervergoeding bestaat. Dit geldt ook indien de ouders aanspraak maken op bekostiging gebaseerd op openbaar vervoer.

Indien de ouders of het college van oordeel zijn dat de leerling met de fiets of de bromfiets naar school en terug kan, wordt bekostiging verstrekt op basis van een fietsvergoeding dan wel op basis van een bromfietsvergoeding.

Indien het college van oordeel is dat de leerling gebruik kan maken van het (brom)fietsvervoer kan het advies van de commissie voor de begeleiding of andere deskundigen worden ingewonnen.

Zeker voor leerlingen die een school voor voortgezet speciaal onderwijs bezoeken, kan deze vorm van vervoer nuttig zijn in het kader van de bevordering van de zelfredzaamheid. Het college verleent dan een vergoeding per km fietsvervoer of een vergoeding per kilometer bromfietsvervoer afgeleid van de bedragen als genoemd in de Reisregeling binnenland. Hiervan kan sprake zijn:

a. indien het college van oordeel is dat de leerling hiertoe in staat mag worden geacht als openbaar vervoer ontbreekt;

b. indien de ouders van de leerling dit wensen, bijvoorbeeld in het kader van de bevordering van de zelfredzaamheid, en het college hiervoor toestemming geeft.

In artikel 27 wordt de bekostiging gerelateerd aan de bekostiging waar ouders in principe op basis van de verordening voor in aanmerking komen. Voor de leerlingen in titel 6 betekent dit ofwel bekostiging op basis van openbaar vervoer met begeleiding (artikel 25) ofwel aangepast vervoer (artikel 26).

Artikel 28 Beslissing college in gevallen waarin de regeling niet voorziet

Dit artikel bepaalt dat het college beslist in gevallen, de uitvoering van het leerlingenvervoer betreffende, waarin de verordening niet voorziet.

In de verordening zijn de hoofdlijnen van de bekostiging van het leerlingenvervoer vastgelegd. Uiteraard zal zich een aantal concrete gevallen voordoen, waarin de verordening niet voorziet. Te denken valt onder andere aan:

- varianten van het combinatievervoer (bijvoorbeeld aangepast plus openbaar vervoer);
- begeleiding tijdens groepsvervoer;
- gemeenschappelijke afspraken met andere gemeenten;
- varianten in het gebruik van eigen vervoer.

Voor dergelijke en andere situaties waarin de verordening niet voorziet, is in artikel 28 van de verordening bepaald dat het college beslist. Hierbij dient in redelijkheid gehandeld te worden. Uitgangspunt bij deze besluitvorming dient te zijn dat in de geest van de wet en de verordening gehandeld wordt.

Het komt voor dat schoolbesturen of een groep ouders een vervoermiddel in eigen beheer gebruiken om de leerlingen naar school te brengen. Van belang daarbij is dat de aansprakelijkheid en het toezicht hierop bij de gemeente blijft. Aansprakelijkheid is immers gekoppeld aan zorgplicht. Voor het vervoer gelden dezelfde eisen als voor vervoersbedrijven.

Artikel 29 Afwijken van bepalingen

Dit artikel bepaalt dat het college in bijzondere gevallen, het vervoer voor onderwijs aangaande, ten gunste van de ouders kan afwijken van de bepalingen in de verordening. Dit houdt in dat het college slechts in voor ouders voordelige zin kan afwijken van de verordening. Met deze bepaling wordt aangesloten bij artikel 4, twaalfde lid van de WPO, artikel 4, zevende lid, van de WVO en artikel 4, tiende lid, van de WEC.

Van een dergelijke afwijking in voor ouders gunstige zin kan bijvoorbeeld sprake zijn indien:

- een leerling, die niet voor bekostiging van de begeleiding in aanmerking komt, toch - gezien zijn verstandelijke, zintuiglijke of lichamelijke handicap - begeleid moet worden;
- leerlingen die naar het oordeel van het college gebruik moeten maken van aangepast vervoer, terwijl zij, gezien de criteria, daarvoor niet in aanmerking komen;
- sprake is van groepsvervoer, georganiseerd door de ouders en het college een daarop geënte bekostiging wil betalen;
- sprake is van een voor het kind onaanvaardbare onderwijsinhoudelijke dan wel onhoudbare praktische situatie op de dichtstbij gelegen toegankelijke school. Indien daarvan sprake is - de bewijslast daarvan ligt bij de ouders - kan bekostiging volgen van de kosten van vervoer naar een verder gelegen toegankelijke school (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 28 februari 1992, R03.89.3402/83-107; zie Jur. 9.13; zie ook Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 oktober 1992, R03.92.3306/P90 en S03.92.2460; zie Jur. 9.1).

In haar jurisprudentie heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in de casuïstiek nadere richtlijnen gegeven inzake de toepassing van de hardheidsclausule te weten:

a. Hardheidsclausules hebben tot doel onbillijkheden van overwegende aard, die zich ten aanzien van personen bij een strikte toepassing van de bepalingen van de verordening zouden voordoen, weg te nemen. De toepassing ervan is niet aan enige beperking gebonden. Met alle feiten en omstandigheden kan rekening worden gehouden, zoals bijvoorbeeld medische, pedagogische en sociale factoren (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 12 mei 1989, nr. R03.88.7057/Sp347/26-41; zie Jur. 9.3).

b. Via toepassing van de hardheidsclausule kan van alle bepalingen van de verordening worden afgeweken.

Voorts dient erop te worden toegezien dat ter voorkoming van - ongewenste - precedentenwerking de toepassing van de hardheidsclausule wordt onderbouwd met op de specifieke, concrete situatie van ouders van een leerling betrekking hebbende argumenten.

Tevens wordt in artikel 29 van de verordening bepaald dat het college zo nodig het advies van de commissie van onderzoek, het advies van de regionale verwijzingscommissie (RVC) of andere deskundigen vraagt.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in 2006 een verzoek afgewezen voor bekostiging van vervoer van een leerling die naar een verderaf gelegen school wilde gaan. Reden van dit verzoek was dat de leerling daar de noodzakelijk medische begeleiding kon krijgen, waarop hij anders twee jaar moet wachten. Het betreffende college vond dat bekostiging van vervoer bedoeld is voor schoolbezoek en

niet voor medische behandeling (LJN AZ9034). Artikel 1 van de verordening leerlingenvervoer definieert het begrip 'vervoer' als 'vervoer van en naar school'. Uit de hardheidsclausule blijkt echter onvoldoende of een vergoeding alléén voor schoolbezoek ten behoeve van onderwijs is bedoeld. De clausule kan beperkt worden door beleidsregels voor de uitwerking ervan vast te stellen. Hierin kan opgenomen worden dat de bevoegdheid tot toekenning van vervoerskosten beperkt blijft tot schoolbezoek voor het volgen van onderwijs. Deze beperking kan eventueel ook in de hardheidsclausule zelf worden opgenomen.

Artikel 30 Intrekking oude regeling

In artikel 30 wordt geen tijdstip vermeld waarop de oude verordening wordt ingetrokken. Dat is ook niet nodig. De datum waarop de oude regeling vervalt, is de datum waarop de nieuwe verordening in werking treedt.

14022011/OWZ/FD

Toelichting op de wijziging van de Verordening leerlingenvervoer gemeente Heusden per 1 januari 2011.

Vooraf

Daar waar wijzigingen hebben geleid tot het vervallen van artikelen of onderdelen van artikelen, is dit in de verordening kenbaar gemaakt met 'vervallen per 1-1-2011'. De reden hiervoor is dat de nummering van de artikelen en leden in de pas blijft lopen met die van de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Artikel 11, lid 1

Het afstandscriterium is gelijk gesteld aan het wettelijk maximum van 6 kilometer (wordt door de meeste gemeenten gehanteerd) .

Artikel 11, lid 2

Dit lid is komen te vervallen. Het lid luidde:

"In afwijking van het eerste lid verstrekt het college de ouders de bekostiging op basis van de kosten van het vervoer per fiets, indien de leerling naar het oordeel van het college, al dan niet onder begeleiding, gebruik kan maken van het vervoer per fiets."

Uitgangspunt van het aangepaste leerlingenvervoer, is dat het college zo min mogelijk in de positie van beoordelaar moet komen van (on-) mogelijkheden bij kinderen en ouders. Hiermee is de bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer de enige bekostiging geworden, ook in de situatie dat het kind met de fiets naar school gaat.

Artikel 12, lid 1

Hier is het laatste deel van de zin komen te vervallen:

"en door de ouders ten behoeve van het college genoegzaam wordt aangetoond dat de leerling niet in staat is zelfstandig van het openbaar vervoer of de fiets gebruik te maken."

Vanuit de opvatting dat het college zo min mogelijk in de rol van beoordelaar op zich dient te nemen, is dit deel van de zin geschrapt. Dit houdt in dat voor alle kinderen jonger dan 9 jaar een bekostiging voor een begeleider wordt verstrekt.

Artikel 13, sub a

Dit onderdeel is vervallen.

"de leerling met gebruikmaking van openbaar vervoer naar school of terug meer dan anderhalf uur onderweg is en de reistijd met aangepast vervoer tot 50% of minder van

de reistijd per openbaar vervoer kan worden teruggebracht, of:”

Er wordt dus geen limiet meer gesteld aan de toelaatbare maximale reisduur met gebruik van het OV. Wel is toegevoegd de zinsnede “*of niet in staat is tijdig de school te bereiken*”. Op grond hiervan is aangepast vervoer mogelijk wanneer het openbaar vervoer niet in staat is de leerling op tijd op school te laten aankomen.

Overigens blijft op grond van dit artikel de mogelijkheid bestaan op een fietsvergoeding toe te kennen. Daar zit de volgende gedachte achter. Het kan voorkomen dat een kind zonder handicap op grond van de vrije schoolkeuze een school bezoekt die niet met het openbaar vervoer te bereiken is. Als de afstand van woonhuis naar de school groter is dan 6 km, maar naar oordeel van het college wel acceptabel (b.v. 8 km), dan bestaat de mogelijkheid een fietsvergoeding te verstrekken.

Artikel 14

Artikel 14 komt in zijn geheel te vervallen.

Bekostiging van eigen vervoer als voorziening in het leerlingen vervoer voor basisonderwijs en speciaal basisonderwijs (SBO) komt te vervallen. Met het budget op basis van de kosten van openbaar vervoer kunnen ouders desgewenst ook eigen vervoer bekostigen.

“Artikel 14 Bekostiging op basis van de kosten van eigen vervoer

- 1 *Indien aanspraak bestaat op bekostiging van de vervoerskosten, kan het college de ouders op aanvraag toestaan een of meer leerlingen zelf te vervoeren of te laten vervoeren.*
- 2 *Indien toestemming ingevolge het eerste lid aan de ouders is verleend, bekostigt het college aan de ouders die een leerling zelf vervoeren, dan wel laten vervoeren:*
  - a *een bedrag op basis van de kosten van het openbaar vervoer, indien aanspraak zou bestaan op bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer, behoudens het bepaalde in het vijfde lid;*
  - b *een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de auto, afgeleid van de Reisregeling binnenland, indien aanspraak zou bestaan op bekostiging van de kosten van aangepast vervoer, behoudens het bepaalde in het vierde lid.*
- 3 *Indien toestemming ingevolge het eerste lid aan de ouders is verleend, bekostigt het college aan de ouders die meer dan een leerling tegelijk zelf vervoeren, dan wel laten vervoeren, een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de*

auto afgeleid van de Reisregeling binnenland, behoudens het bepaalde in het vierde lid.

- 4 *Aan de ouders die een of meer leerlingen laten vervoeren door andere ouders die van gemeentewege voor het vervoer van een of meer leerlingen bekostiging ontvangen afgeleid van de Reisregeling binnenland, wordt door het college geen bekostiging verstrekt.*
- 5 *Indien aanspraak bestaat op bekostiging van de vervoerskosten en het college desgewenst toestaat, dan wel van oordeel zijn, dat de leerling gebruik kan maken van het vervoer per fiets, bekostigt het college aan de ouders een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de fiets, afgeleid van de Reisregeling binnenland.”*

Artikel 15, lid 2

Dit lid is komen te vervallen. Het lid luidde:

2. *“In afwijking van het eerste lid verstrekt het college de ouders bekostiging op basis van de kosten van het vervoer per fiets dan wel bromfiets, indien de leerling naar het oordeel van het college, al dan niet onder begeleiding, gebruik kan maken van het vervoer per fiets, dan wel zelfstandig gebruik kan maken van het vervoer per bromfiets.”*

Uitgangspunt van het aangepaste leerlingenvervoer, is dat het college zo min mogelijk in de positie van beoordelaar moet komen van (on-) mogelijkheden bij kinderen en ouders. Hiermee is de bekostiging op basis van de kosten van het openbaar vervoer de enige bekostiging geworden, ook in de situatie dat het kind met de fiets of de bromfiets naar school gaat.

Artikel 17, eerste en tweede lid

In het eerste lid van artikel 17 komen in de laatste zinsnede van lid 1 de woorden “of de fiets” te vervallen.

*“Indien aanspraak bestaat op bekostiging zoals bedoeld in artikel 15, bekostigt het college tevens de daarin bedoelde kosten ten behoeve van een begeleider, indien door de ouders ten behoeve van het college genoegzaam wordt aangetoond dat de leerling, gelet op zijn geestelijke, zintuiglijke of lichamelijke handicap of leeftijd, niet in staat is zelfstandig van het openbaar vervoer **[of de fiets]** gebruik te maken.”*

Artikel 19

Artikel 19 komt in zijn geheel te vervallen.

Bekostiging van eigen vervoer als voorziening in het leerlingenvervoer voor speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) komt te vervallen. Met het budget op basis van de kosten van openbaar vervoer kunnen ouders desgewenst ook eigen vervoer bekostigen.

Artikel 19 Bekostiging op basis van de kosten van eigen vervoer

- 1 *Indien aanspraak bestaat op bekostiging van de vervoerskosten, kan het college de ouders op aanvraag toestaan een of meer leerlingen zelf te vervoeren of te laten vervoeren.*
- 2 *Indien toestemming ingevolge het eerste lid aan de ouders is verleend, bekostigt het college aan de ouders die een leerling zelf vervoeren, dan wel laten vervoeren:*
  - a *een bedrag op basis van de kosten van het openbaar vervoer, indien aanspraak zou bestaan op een vergoeding op basis van de kosten van het openbaar vervoer, behoudens het bepaalde in het vijfde lid;*
  - b *een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de auto, afgeleid van de Reisregeling binnenland, indien aanspraak zou bestaan op een vergoeding van de kosten van aangepast vervoer, behoudens het bepaalde in het vierde lid.*
- 3 *Indien toestemming ingevolge het eerste lid aan de ouders is verleend, verstrekt het college aan de ouders die meer dan een leerling tegelijk zelf vervoeren, dan wel laten vervoeren, een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de auto, afgeleid van de Reisregeling Binnenland, behoudens het bepaalde in het vierde lid.*
- 4 *Aan de ouders die een of meer leerlingen laten vervoeren door andere ouders die van gemeentewege voor het vervoer van een of meer leerlingen een vergoeding ontvangen afgeleid van de Reisregeling binnenland, wordt door het college geen bekostiging verstrekt.*
- 5 *Indien aanspraak bestaat op een vergoeding van de vervoerskosten en het college desgewenst toestaat, dan wel van oordeel is dat de leerling gebruik kan maken van het vervoer per fiets of bromfiets, verstrekt het college aan de ouders een bedrag op basis van een kilometervergoeding voor de fiets dan wel bromfiets, afgeleid van de Reisregeling binnenland.*

Artikel 23

Artikel 23 komt in zijn geheel te vervallen.

Het leerlingenvervoersbeleid wil het gebruik van kostbaar aangepast vervoer terugdringen. Daar staat tegenover dat ruimhartig wordt omgegaan met de vergoeding op basis van de kosten van het OV: er wordt geen drempelbedrag geheven.

“Artikel 23 Drempelbedrag

- 1 *Aan de ouders van een leerling die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoekt, van wie het inkomen meer bedraagt dan € 21.150,--, wordt slechts bekostiging verstrekt voor zover de kosten van het vervoer van die leerling de kosten over het openbaar vervoer over de in artikel 11 bepaalde afstand te boven gaan.*
- 2 *In geval het college in plaats van bekostiging in geld toe te kennen het vervoer zelf verzorgen dan wel doen verzorgen, betalen de ouders van een leerling die een school voor basisonderwijs of een speciale school voor basisonderwijs bezoekt, voor één leerling per gezin per schooljaar een eigen bijdrage die gelijk is aan de kosten van het openbaar vervoer over de in artikel 11 bepaalde afstand, indien het inkomen van de ouders meer bedraagt dan € 21.150,--,*
- 3 *De kosten voor openbaar vervoer, genoemd in het eerste en tweede lid, betreffen de kosten van openbaar vervoer die op grond van de zone-indeling in de regeling die is gebaseerd op artikel 27, eerste lid, van de Wet personenvervoer, voor de afstand redelijkerwijs zouden worden gemaakt, ongeacht de aanwezigheid van openbaar vervoer of daadwerkelijk gebruik ervan.*
- 4 *Het bedrag van € 21.150,--, genoemd in het eerste en tweede lid, wordt met ingang van 1 januari 2004 jaarlijks aangepast aan de wijziging die het indexcijfer van de regelingslonen van volwassen werknemers heeft ondergaan ten opzichte van het voorafgaande jaar en afgerond op een veelvoud van € 450,--. Het aangepaste bedrag treedt in de plaats van de in het eerste en tweede lid genoemde bedrag van € 21.150.*
- 5 *Deze bepaling is niet van toepassing op de leerling voor wie ingevolge titel 6 een vervoersvoorziening is verstrekt.”*

Artikel 31

Artikel 31 komt in zijn geheel te vervallen. Dit artikel regardeert leerlingen die in het schooljaar 2001-2002 vormen van voortgezet onderwijs bezochten. Deze leerlingen zijn inmiddels uit het onderwijs gestroomd.

“Artikel 31 Overgangsregeling

1. *Voor een leerling als bedoeld in titel 6 voor wie in het schooljaar 2001-2002 krachtens de Wet Rea een vervoersvoorziening werd verstrekt, niet zijnde een voorziening in de vorm van een bruikleenauto of een voorziening deel uitmakend van of samenhangend met een leefvoorziening, blijft, indien de ouders dat wensen, zo nodig in afwijking van artikel 3 aanspraak bestaan op*

een gelijkwaardige voorziening van en naar de school die de leerling in schooljaar 2001-2002 bezocht.

- 2. Voor de leerling van leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs die in het schooljaar 2001-2002 een vervoersvoorziening kreeg naar een school voor speciaal voortgezet onderwijs, praktijkonderwijs of een opdc, blijft aanspraak bestaan op een vervoersvoorziening van en naar school of opdc die de leerling in het schooljaar 2001-2002 bezocht indien de afstand van de woning naar de school meer dan vier kilometer bedraagt. Titel 5 is van overeenkomstige toepassing.*
- 3. De bepalingen in titel 6 zijn voor de eerste maal van toepassing in het schooljaar 2002-2003. Op het vervoer van leerlingen voorafgaand aan het schooljaar 2002-2003 en daarop betrekking hebbende geschillen, blijven de regelingen die voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening luiden van toepassing.”*

Het college van Burgemeester
en Wethouders van de
Gemeente Heusden
Postbus 41
5250 AA Vlijmen

Vlijmen, 12 februari 2011

Geachte college,

Wethouder Wim van Engeland heeft de Cliëntenraad Leerlingenvervoer gevraagd om schriftelijk te reageren op het concept van de aangepaste 'Verordening Leerlingenvervoer gemeente Heusden' en op de bijbehorende 'Notitie Aanpassing Leerlingenvervoer'. De heer van Engeland heeft daarbij aangegeven dat de reactie van de Cliëntenraad meegewogen zal worden bij de besluitvorming door het College en door de Gemeenteraad. Voorafgaand aan dat verzoek heeft de Wethouder enkele keren overleg gevoerd met de Cliëntenraad om de plannen toe te lichten en nader te specificeren. Graag maken wij gebruik van de uitnodiging van de Wethouder en presenteren u daarom deze brief.

In de eerste plaats willen wij onze waardering uitspreken voor de mate waarin Wim van Engeland de Cliëntenraad bij het overleg heeft betrokken. Ouders maken zich zorgen over het leerlingenvervoer en wij zijn blij dat wij deze zorgen op zijn minst in een goede sfeer hebben kunnen uitspreken.

De aanpassing van de Verordening en de bijbehorende Notitie brengen verschillende argumenten ter sprake die aanleiding zijn tot de aanpassingen. De twee belangrijkste zijn wellicht bezuinigingsmaatregelen en zelfstandigheidsbevordering van ouders en kinderen. Een beleid dat zich richt op zelfstandigheid van ouders en kinderen binnen een kader met toewijzing van de juiste middelen en met een goede vangnetregeling steunen wij van harte. Hoe zelfstandiger, hoe beter zolang men ook oog blijft houden voor de onmogelijkheden. Bezuinigingen zijn vaak een politieke keuze. In onze ogen moet je voorzichtig zijn met bezuinigingen als daarmee een relatief kleine groep burgers die reeds in een moeilijker positie verkeren onevenredig hard wordt getroffen.

Wij willen graag enkele kanttekeningen plaatsen bij enkele voorgenomen maatregelen.

- 1) In artikel 11 van de Verordening wordt de afstand tussen huis en school om in aanmerking te komen voor leerlingenvervoer gewijzigd van vier naar zes km. De Gemeente Heusden heeft

*Cliëntenraad Leerlingenvervoer Gemeente Heusden
Secretariaat: Marijnenlaan 44, 5251 SC Vlijmen*

jarenlang een grens van vier kilometer gehanteerd. Daar zijn goede redenen voor te bedenken. De Gemeente Heusden is een plattelandsgemeente waarbij de verschillende woonkernen worden gescheiden door grote onbebouwde delen. Vijf kilometer fietsen naar school binnen de bebouwde heeft een geheel andere (veiligere) gevoelswaarde dan vijf kilometer fietsen op een eenzaam fietspad (of op een weg zonder vrijliggend fietspad). De nieuwe kilometergrens zal dwars door de woonwijken lopen en daarmee een gevoel van onrechtvaardigheid oproepen. Ons voorstel is daarom om uit te gaan van een 'kernen'-grens: zodra de grens van de grotere kernen Drunen, Vlijmen of Heusden moet worden gepasseerd wél leerlingenvervoer toekennen en anders niet.

- 2) Met bovenstaande kanttekening wordt ook méér recht gedaan aan de opmerking uit de Notitie dat kinderen gebruik kunnen maken van de steunstructuur als ze binnen de 6 km-grens wonen. Nu is die mogelijkheid namelijk niet terug te vinden binnen de verordening. Ook voorkomen we daarmee dat (veel) kinderen buiten beeld verdwijnen. Kostenverhogend zal het nauwelijks werken omdat er ook nog sprake is van een andere maatregel: namelijk het afschaffen van aangepast vervoer voor een grote groep kinderen. De 4-6 km kinderen zullen dus hooguit in aanmerking komen voor de OV-regeling (met steunstructuur).
- 3) In de nieuwe verordening wordt het huidige artikel 13A geschrapt. Dit artikel gaf de mogelijkheid tot aangepast vervoer als daarmee de reistijd van meer dan anderhalf uur met OV met 50% kon worden teruggebracht. Dit artikel staat standaard in de modelverordening leerlingenvervoer van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het is erg ongebruikelijk om van de modelverordening af te wijken als daarmee de voorwaarden minder gunstig worden. De suggestie uit de notitie is dat dit artikel nu ook niet correct wordt toegepast, maar dat zou dan met een berekening moeten worden gestaafd. Onder de reistijd wordt volgens de modelverordening van de VNG immers de totale totale tijdsduur verstaan die ligt tussen het verlaten van de woning en de aanvang van de les. Het gaat dus niet alléén om de tijd die het kind in de bus zit. In de situatie van de gemeente Heusden zal het schrappen van artikel 13 met name de kinderen treffen die vanwege de levenbeschouwelijke grondslag kiezen voor basisonderwijs buiten de gemeentegrenzen. Daarmee raken wij dus impliciet de mogelijkheid van vrijheid op onderwijs wat diep verankerd is in de grondwet. Laten we als gemeente voorzichtig zijn met de interpretatie van de grondwet.
- 4) Er is een groot verschil tussen de interpretatie van artikel 26 en artikel 18 en de toelichting in de notitie onder paragraaf 3.5. Kinderen met een handicap (d.w.z. kinderen met een clusterindicatie) die het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs bezoeken komen in aanmerking voor aangepast vervoer. Dezelfde kinderen die regulier onderwijs volgen krijgen géén aangepast vervoer toegewezen, tenzij een adviesbureau anders beslist. Het college heeft in de vorige samenstelling bij herhaling verklaard dat clusterkinderen recht blijven houden op aangepast vervoer. De huidige wethouder heeft tijdens een raadsvergadering zijn spijt betuigd over de wijze waarop de aanvragen voor leerlingenvervoer voor een aantal cluster-4

kinderen was afgehandeld en besloot (op basis van de toezeggingen van de vorige wethouder) aangepast vervoer toe te kennen ondanks het negatieve advies van een adviesbureau.

Door het inschakelen van een adviesbureau meet de gemeente zich tóch de rol aan van beoordelaar terwijl het immers aan de ouders (en deskundigen rondom het kind) is om te beoordelen of het kind zelfstandig gebruik kan maken van openbaar vervoer. Dit zal onvermijdelijk leiden tot dossiervorming en bezwaarprocedures. Ook bestaat het gevaar tot een 'vlucht' naar het speciale onderwijs. Cluster-kinderen hebben daarvoor immers een indicatie. Afwijzing van aangepast vervoer zal een extra drempel zijn om de moedige stap tot geïntegreerd onderwijs te nemen.

- 5) Tot onze vreugde wordt een 'steunstructuur' in het leven geroepen om daarmee de pijn te verzachten voor kinderen die geen aangepast vervoer meer krijgen aangeboden. Het past in het ook door ons onderschreven beleid tot zelfstandigheidsbevordering. De steunstructuur wordt echter niet in de verordening genoemd doch alleen in de notitie omschreven. Daarmee is het onduidelijk in welke mate ouders een rechtmatig beroep kunnen doen op de steunstructuur. Ook bestaat het gevaar dat de steunstructuur blijft beperkt tot goede voornemens. Wij zijn van mening dat de nieuwe Verordening alleen aan de Raad moet worden voorgelegd op het moment dat er heldere, contractuele afspraken zijn gemaakt over de invulling van de steunstructuur (financieel, personeel, inhoudelijk, kwantificeerbare doelen, resultaatverplichtingen, enz).
- 6) Tot slot heeft de wethouder erkend dat een soepele introductie van het gewijzigd beleid alleen mogelijk is bij een helder communicatiebeleid richting alle betrokkenen. Er is daarbij een voornemen voor overleg met één van de betrokken scholen (lang niet alle scholen) en enkele ouders en er is een ouderbijeenkomst gepland. Wij raden u aan in uw communicatie alle scholen en ook de lokale media te betrekken.

Wij hopen van harte met deze brief een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van uw beleid en danken u nogmaals voor uw uitnodiging tot geven van deze reactie.

Met vriendelijke groeten,
CLIENTENRAAD LEERLINGENVERVOER GEMEENTE HEUSDEN

Henk Cruts,
Secretaris

*Clientenraad Leerlingenvervoer Gemeente Heusden
Secretariaat: Marijnenlaan 44, 5251 SC Vlijmen*